Петя Дубарова

ПРОЗА

Издателство Libra Scorp
ISBN 978-954-471-271-6

Цена 12 лв.

проза

ПЕТЯ ДУБАРОВА

2

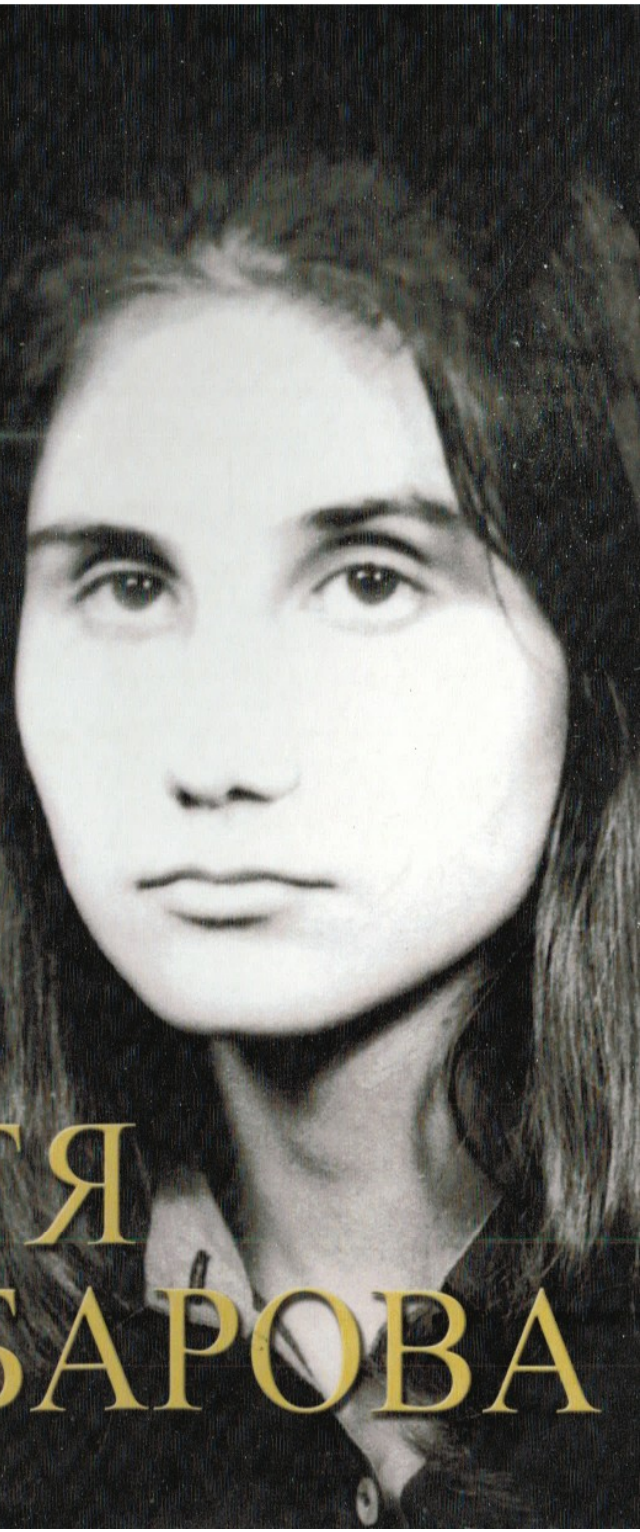

проза

ПЕТЯ ДУБАРОВА

Художествена проза

* * *

Мечтая да живея в дом, който да побира цялото море. Цялото море с всички миди, риби и водорасли. Мечтая вечер вместо нощни лампи да ми светят фаровете с огнени очи. Да спя в легло, направено от пясък. А колко чудно би било да бъде от корали и от миди моят покрив. И вместо да заставам пред телевизор — да гледам как морето разлива течно синьо стъкло в бялата си пясъчна длан. Тогава аз ще се затворя в своя дом като бисера в своята мида. По цели дни с рибите ще разговарям, ще пипам кадифени водорасли. Ще слушам как солените езици на хиляди вълни докосват брега. Ще чувствам как гласът на морските птици се вплита в косите ми и млъква. Ще бъдат мои хиляди прибои. Ще бъдат мои хиляди делфини. Ще бъде мое цялото море. И аз сурово ще накажа този, който дръзне морето да ми вземе. Защото заедно с него той моята душа ще отнесе. И аз ще се почувствам като дива птица, останала без пролет и небе. Едва когато изживея своето време, ще разтворя широките врати на своя дом към хората. Ще им раздам своето море. А те не ще и подозират, че с него им давам и душата си. Те не ще знаят това, защото тя ще бъде вече част от него — голяма като морската безбрежност, силна като морската вълна и велика като морето с всички риби, миди и водорасли.

3 май 1975 г.

Морска приказка

Сякаш още блъскат вълните студени мокри чела в гърдите ми. Преуморените ми до болка очи като че още виждат черните миди, обърнали остриета към нозете ми. В стомаха ми тежи погълнатата морска вода. Тя се бунтува, повдига се към устата ми. Недоволна е може би, че съм я затворила на тъмно и тясно. Като уморени до смърт хриле на риба лежат отпуснати ръцете. Клепките тежат от солта и водата, но не се затварят.

С какво ли обидих морето? Защо то така жестоко изпи и последната ми капка сили? Защо направи устните ми сини, сини, като цвета на дълбината си?...

Уморените клепки близват с топлина зениците. Заспивам...

Аз лежа върху вълните със затворени очи. Нека ме носят накъде. Между пръстите ми като досадни тънки змийчета се заплитат сини и черни водорасли. Слънцето сякаш е допряло до гърба ми горещата си длан. Но изведнъж обръщам очи към брега: "Море, чакай, върни ме!"

Ръцете ми изстиват и отказват да се движат. Без да искам, захапвам плътта на една висока вълна и въздухът ми свършва. Потъвам. Солените води мият широко отворените ми очи. Тялото ми се удря силно о нещо. Пропадам някъде. Но аз дишам, дишам! Въздухът остро свисти между ноздрите и блъска дробовете ми.

Но къде попаднах? Страх ме е! Колко бързо стана всичко. Поглеждам към нозете си. Незнайно откъде потича струя светлина и полазва край стените на леговището ми. Сега забелязвам, че се намирам в огромен хладен съд. Докосвам плахо студеното дъно. О, това е амфора! Но първото ми учудване е заместено отново от ужас: "О, ти, глупава, жестока амфора! Защо ме погълна? За да видиш как бавно и мъчително ще умра от глад и жажда? Защо ме скри, а не остави морето да ме удави!?" Аз стискам в юмрук дланите си и

удрям по високите дебели стени. Помъчвам се да се покатеря нагоре, за да стигна отвора, който, кой знае защо, е затворен. Но напразно драскам и удрям, напразно крещя и плача. Няма кой да ме чуе. Падам на дъното уморена до смърт и потъвам в дълбините на безсъзнанието... Отново съм будна и ужасена. О, колко силно ме боли тялото. Но странно — то сякаш изменя формата си. Затварям очи. Чувствам, че се смалявам, смалявам. Но въздухът ми ли свършва? Не, искам вода. Амфората неочаквано залитва. Отворът ѝ с трясък се отваря и сякаш нечия груба длан ме изхвърля във водата. О, колко е странно плуването ми! Главата ме боли от силен удар. Вдигам ръка да я пипна. Ужасно! Вместо ръцете си виждам две жалки рибешки хриле. Да, цялото ми тяло е рибешко. Защо морето така се подиграва с беззащитността ми? Защо от човек ме превърна в глупава риба?

Същата груба длан ме тласка нанякъде. Под мен минават морски пустини с мъртви пясъци. Грозни миди ме поглеждат, приличащи на черни облещени очи. Някакво странно животно с гадни плъзгави крака се заглежда в мен и цялото се разтърсва, сякаш ме предизвиква да се бием. Затварям очи. Не искам да гледам повече нищо. Но неочаквано рибешкото ми тяло се докосва до дъното. Поглеждам. Намирам се в някаква чудна морска зала. От всички страни — гора от сини водорасли. Едни протягат нагоре гъвкави ръце и потреперват леко. Други разперват огромни листа, приличащи на ветрила, съшити от нежносиня коприна. В сянката им пясъкът изглежда теменужен. Няколко розови медузи се отделят от тази сянка и изплуват нагоре, прозрачни и леки като мехури въздух. Едно доверчиво морско конче каца безшумно пред мен и ме поглежда с черните си стъклени очи.

Край мен преплуват пъстри ята риби. Но изведнъж сред рибешкия свят настъпва паника. Нещо жилаво и здраво грабва мен и хиляди други. То се впива в тялото ми, задушава ме. Сега разбирам. Рибарски кораб е спуснал мрежата си и аз ще умра в нея, както милиони риби. Колко е жесток човекът! Как безмилостно ограбва морските дълбини. Разбирам защо морето е обидено. Векове наред то е принудено да търпи — да бъде заключвано в оковите на хиляди пристанища, да бъде разрязвано от дъната на много кораби, да бъдат ограбвани водите му. Повече нищо не виждам. Аз лежа — бездиханна риба. А рибарите съвсем не знаят, че са убили

мене — човека с рибешкото тяло. Може някога и с тях морето да постъпи както с мен. Тогава те ще бъдат убити от други хора, които също не ще знаят, че са убийци не на морето, а на самите себе си.

Събуждам се. В главата ми тежи сънят. Пред мен смирено и утихнало лежи морето.

Небесна приказка

Високо, високо в далечното синьо небе не само се носят топли бели облаци, не само проблясват вечер тихи замислени звезди. О, там съвсем не е тихо, както изглежда от земята. Сред сини небесни пътечки се издигат два чудни палата. Единият е златен и топъл, с хиляди светли прозорци. Но те съвсем не приличат на тези, които ние виждаме всеки ден на земята. Направени са сякаш от прозрачно злато и в зависимост от коя страна ги гледаш, добиват от сламеножълт до мекокафеникав оттенък. Те придават нещо приказно на палата. Това е домът на Слънцето. А другият е хладен, черен и няма нито един прозорец, но също е необикновено красив. Сякаш някаква черна коприна се е надиплила в странни форми и чака да се приближиш, за да те прегърне в хладните си покои. Това е домът на Нощта. Тук, сред нас, се говори, че Слънцето и Нощта били скарани. О, нищо подобно! В небесното царство всички живеят в мир и обич. На небето живеят и едни странни същества, приличащи на хората. Но са много по-красиви от тях. Наричат се амейли. Те са необикновено красиви девойки с прекрасни, сини като небето очи и черни като нощта коси. Всяка крие в сърцето си по едно от хилядите небесни вълшебства.

Ето какво се случило преди хиляди години. И тогава както сега на небето живеели чудни амейли. Най-малката от тях била най-красива. Вълшебството, което криела в сърцето си, било любовта. Тя можела да обича необикновено силно — повече от всички свои сестри. Трябва да знаем, че амейлите нямат право да се показват денем на небето. И затова още щом слънцето открехнело вратите на палата си, те бързали да се приберат по домовете си, направени от облаци. А малката амейла мечтаела да види земята денем. Тя често възсядала вечер някое малко бяло облаче и се понасяла над смълчания град. Играела си със звездите. Галела ги с пръсти, а те ѝ

се усмихвали. Гледала как изгасват долу светлинка след светлинка, но тъй като никога не била виждала къщи с прозорци, мислела, че това са някакви странни звезди, както горе при нея. Но защо тези звезди угасвали, щом настъпел късен час, тя, колкото и да се мъчела, не можала да си обясни. Често от земята виждали нейната фигура, но си мислели, че това е сянка на облак. Те съвсем не подозирали, че там горе лети една прекрасна небесна амейла и сините ѝ очи галят с топъл блясък очертанията на тъмния град. Така минали много години. Малката амейла пораснала и станала още по-красива. От ден на ден тя ставала по-тъжна. О, как желаела поне за миг да зърне денем земята. Поне за миг! И веднъж тя не могла да се стърпи. С разтреперани ръце взела ключа и предпазливо отключила вратичката на облачния си дом. Отвън я блъснала ярка светлина. В първия миг малката амейла нищо не видяла, а когато очите ѝ привикнали, останала замаяна от красотата, която се откривала пред очите ѝ. Ниско долу шумели гори, с бисерен звън тичали реки, някакви същества, облечени в пъстри дрехи, бързали нанякъде. "О, колко е хубаво на земята!" — възкликнала небесната девойка. И пленена от земния свят, тя, без да мисли за нищо друго, се качила на бялото си облаче, сгушила се така, че да не се вижда и му заповядала да я спусне на земята. Понесла се в чудното си столче надолу. И след няколко часа се приземила в една чудна гора. О, колко щастлива била тя! Никога в небесното царство не била виждала такива чудни реки, такава буйна зеленина. Малката амейла обикнала земния свят с чистотата на прекрасното си сърце. Но най-много обикнала едно малко сърне, което първо я посрещнало в гората. Цял ден тя милвала гладката му козина, а то я гледало с влажните си очи. Когато над земята се усмихнала Нощта, чудното момиче се сетило, че трябва да отплува пак горе, но всичко тук така го привличало, че то се решило да остане поне една нощ в гората. И малката амейла обгърнала с нежни ръце топлото телце на сърнето и останала да бди. Така я заварили първите слънчеви лъчи. Те ѝ донесли много болка. Девойката трябвало да се сбогува и да отлети горе. Но тъкмо възседнала облачето си, и чула тихи стъпки. Зад близкия храст се снишавало някакво същество. Амейлата не знаела, че това е човек. Той държал в ръцете си нещо лъскаво и дебнел сърнето, застанало на поляната. И в същия миг сянка преминала над сърцето на чудната девойка. Тя успяла да отскочи пред сърне-

то точно в момента, когато се разнесъл страшен гръм. "О, сбогом чудно момиче!" — шепнел вятърът. "Сбогом, сбогом" — нашепвали тихо дърветата. "Сбогом!" — звъняла реката. Но чудно — тялото на малката амейла в миг станало леко като въздух и се понесло нагоре. И оттогава една от чудните амейли липсвала, но преди да сипне зората, там горе блести една чудна звезда. Наричат я Зорница. И никой не знае, дори небесните жители, че това е оная прекрасна малка амейла, която в името на голямата си прекрасна любов ще остане да живее в безкрайността с блясъка на светла звезда.

26 февруари 1975 г.

Лятото

Слънцето залязва... Заровило рошава глава в полата ми, лятото плаче. Аз го изпращам до тополата и го целувам за последен път по челото. След това то се покатерва с нечувана ловкост догоре, разтваря ръце и изчезва. След лятото остава само пепел от мрак и прегорели смехове. Жежките му бронзови стъпки бавно изстиват. Става хладно.

"Нататък, нататък!" — шепне вятърът и ме дърпа към морската градина...

"А къде е лунапаркът?"

"Няма го! Лятото си го прибра!" — отвръщат няколко побелели от тъга вълни.

"Лятото, лятото!" — шепнат сивите пясъци.

"Жадни сме — проплакват стъпките. — Къде е лятото? То ни даваше и топлина, и сол, за да не умрем!"

"Лятото? То си отиде!" — пропява един далечен фар и светлото му око се премрежва от сълзи.

"Отиде си!" — зашумяват мидите. Една розова раковина свирва тихо, уплашено и става съвсем черна.

"То си е отишло!" — крясва за последен път чайка и пада мъртва на студените пясъци.

Морето е горчиво, горчиво като бира.

"Искам лятото, лято! — плаче малко рече. — То ми каза, че съм червено като косите му. О, как ме галеше всяка вечер! Какви приказки ми разказваше!"

"Наистина ли лятото си е отишло?" — пита задъхано една риба, изплувала от дълбините на своя дом.

"Отиде си!"

"Отиде си?" — и лудо разтреперените ѝ хриле застиват. Тя е мъртва. Вълните я изхвърлят на брега и само студена мъка като

сол остава да блести по безжизнените люспи.

Но изведнъж кеят ме забелязва: "Лятото, лятото, то не си е тръгнало!"

Поглеждат ме вълни, миди, пясъци.

"Лятото! Лятото!" — блясва окото на фара. Цялото море трепери от радост.

Поглеждам се. И чудо! Полата ми е светла, съвсем светла и топла. Дланите, косите ми греят. Та нали с тях съм галила лятото. Сълзите му попиваха в дрехите ми.

И в този миг аз се чувствам добра и светла като самото лято. Загребвам с шепа солена светлина и напоявам стъпките. Стоплям сивите пясъци, а в черната раковина поставям няколко златни косъма от косите си и тя отново е розова. Поемам в длани рачето и то престава да плаче. В отворената човка на мъртвата чайка изсипвам лято и стоплям хрилете на рибата. Те пак са живи.

"Лятото, лятото!" — шепне морето.

"Лятото!" — пропява фарът.

"Лятото!" — говори морският вятър.

И затоплени, щастливи, те заспиват за есента и зимата! Целувам малкото спящо рече, помахвам на фара и си тръгвам. Тръгвам си топла и светла като лятото...

1975 г.

Когато пиша вечер стихове

На Румяна

Когато пиша вечер стихове, над моите коси прелитат бели гларуси. Аз чувствам как ме викат с криле, трепереща от болка и обида, че може би съвсем съм ги забравила. И светлите им слънчеви очи като малки кристалчета бяла морска сол потъмняват, препълнени с тъга. Те литват към морето да дирят своето синьо морско щастие.

Когато вечер пиша стихове, китарата ме гледа — жадна за топлия бяг на пръстите по опънатите струни. Тя иска пак да бъде в ръцете ми. Тя помни как момчета и момичета, запалени с червено електричество, я гледаха и бяха на върха на своето младо щастие. Тогава я поиха с топлината си. Ала сега е жадна. Струните, изопнати от нетърпение, охладнели, недокоснати, издават някаква присъда.

Когато вечер пиша стихове, аз чувам как два вятъра — два силни морски ястреба, се сбиват кой да бутне с гърди вратата ми. Но те ме съзират притихнала и няма над своята червена тетрадка. Ревност ги обхваща. И духват из листата ѝ. Тя пърха като малка, до смърт уплашена птица. Но скоро те и двамата ме оставят. И плахо през комина си отиват, отнасяйки дъха си разтреперан. Литват между хората да гонят друго щастие.

Почакайте ме, гларуси. Та аз не съм забравила крилата ви, очите ви и тези сини приказки, с които ме омайвате. Да, вие преди малко тук ме викахте, а тръгнахте сами и аз не споделих солените ви крясъци, но вие тука останахте. И вашето присъствие напира от стиховете ми. О, тази вечер — цялата, аз бях с вас.

И вие, мои ветрове, ревнивци мили. Та как дори за миг помислихте, че не ви обичам. Да — цяла вечер бяхте с мен и гушехте ръце-

те си в гнездото на косите ми. Ах, как сте омърлушени. Мои мили, смешни! Е, хайде, усмихнете се! Аз идвам с вас — возете ме в своите въздушни царства. Издувайте роклята ми! О, нека тя заприлича на разтворен мак!

Почакайте — китарата!

Засмиват ми се струните. Но виж! Та те са тъй различни от тези в стиховете ми. Не, може би са същите — смеха си струнен сипнали.

И моето червено щастие превръща се в парещ въглен — малък, истински и светъл — като едно стихотворение.

1976 г.

Звънецът

Звънецът ме целува рязко, изрязва ми от тишината на училищния коридор някакво смешно невидимо цвете. Но тъкмо протягам ръце да го уловя, той спира.

Глупав звънец! — разсърдвам се аз и от обида съм готова да му се изплезя. Но той си отдъхва само за миг и се засмива така, че дръжките на вратите трепват неволно. Хуква лудо весел, чука по всички врати, изкачва се по стълбите, премята се на кълбета от звуци, хвърля се с майсторството на ловък артист от етаж на етаж в някакви чудни неразбираеми гами. Сега той е обичаният, чаканият. Усмихват му се благодарно изпитаните, павилионче със закуски го целува с прозорчето си като с устица и от радост раздава всичките си банички и шоколади.

Ех, че немирник! Как ненадейно дръпна плитката ми. О, вижте го как се е надул — може би иска да каже нещо по английски...

Мил звънец! Аз стана ли голяма, до най-свидните спомени ще пазя тебе. И разбрала цветните ти гами, ще създам едно стихотворение и мило, и красиво като тебе. Аз искам да познаеш в него себе си... И чудно свеж да си останеш в мен — пъстър като радостен вик, изпил красотата на моите ученически години.

19 ноември 1976 г.

Желание

Понякога ми се прииска да се превърна в малко късче тебешир. Съвсем малко, почти незабележимо. Да стоя бяла като гларусово перо на дъската. Никой да не мисли за мене. Да чувствам как насълзените от вълнение длани на изпитаните ме мокрят и правят нежния ми прах още по-гъст. Аз ще целувам развълнуваните пръсти и с радост ще раздавам топлата си плът на разни формули и доказателства. Ще меря тихо пулса на всеки, който ме държи в ръката си. Ще гадая по линиите и вените на всяка длан и ще оставям бели прашинки като топъл пясък. Ще подслушвам в междучасието разни клюки за момичето, което съм била, и тихо ще се смея. И чак когато краткият ми бял живот се стопи под мокрото на гъбата, да стана същата. Тогава аз ще знам за всеки много, много повече. И събрала пъстротата на толкова вълнения и сини млади пулсове — ще бъда най-щастливата.

24 ноември 1976 г.

Умората

Веднъж при мен дойде една тъжна и плаха умора. Тя ме целуна нежно по очите и аз усетих в дъха ѝ нещо сладко и топло. Не я приех.

В краката ми се сви мокра и грозна умора. Тя искаше да ме излъже, че е моята. Трепереше. Пълзеше към коленете ми. Изгоних я.

След това в дланта ми кацна бялата умора. Тя цялата ухаеше на сънища и беше смешна, мъничка и рошава като мило кученце. И нея не приех.

Най-силната умора. Тя е моята. Тя идва винаги, когато в клас звънецът се забави и думите в учебника заскачат по ръцете ми, косите ми; когато легнат върху миглите ми като в люлка. Тогава тя се свива и превръща в синя капчица мастило. Търкаля се по светлата тетрадка и рисува сини дни и кораби.

Най-дръзката умора. Тя е моята. Тя краде смело синьото на момчешки моряшки фланелки и ми го носи. И когато мислите ми са опънати като корабни въжета, тя се люлее с тяло, гъвкаво и силно, или свири на тях сякаш на китара.

Най-бурната умора. Тя е моята. Тя винаги ме мрази, щом види, че при мен е спрял сънят. Презира ме. И свита на кълбо, се търкулва нанякъде, изчезва от очите ми. След това дълго не идва при мен и аз съм сигурна, че скита из някой син залив като самотна ранена птица.

И когато нейната огнена морска любов я запали, тя се връща при мен и дълго целува косите ми, да ѝ простя.

Понякога ме е страх от нея.

Тя ме напада ненадейно. Вмъква се през отворените ми очи и се смесва с кръвта ми. Тогава вените ми стават още по-сини. И аз тръгвам из улиците и колите кашлят уплашено със спирачки пред

нозете ми. И чантата натежава. В такъв момент с радост бих я хвърлила разтворена в морето и после с часове бих мечтала как най-светлата медуза ще свие в нея гнездото си.

Най-нежната умора.

Когато се гмурва в топлата влага на очите ми, аз виждам толкова красиви неща, които сред съня не бих видяла. Тогава ставам синя и добра, обичам всички и с радост бих се пръснала на хиляди светли капчици, за да раздам своето синьо неуморно щастие на хората.

1976 г.

История на едно изпитване

Една сълза — като смъртно ранена сребърна мушица се плъзва по лицето ми. Изпива кротко тебеширения прах, посипал бузите и побелява като тъгата на очите ми. Тя сякаш идва направо от зениците. Там, от най-голямата дълбочина на погледа, от мястото, където се гушат като мънички светли съзвездия тайните. Кой бе виновният?

Аз зная — тебеширът. Той беше и фалшив, и грозен, а мъчеше се да прилича на кристалче морска сол. Как сипна по ръката ми прашеца си! И аз му повярвах. Усмихнах му се. Пред мен задачата стоеше побеляла от обида...

Усмихвах се...

Дали прозорецът? Аз помня — той ме гледаше с очите на момче под кичур от лъчи. През светлата му плът видях как маха ми хотел "България". Повярвах му. Усмихнах се. Как тази хубава вълшебница — далечината — бе превърнала моя огромен хотел в изящна играчка. О, как всеки от прозорците беше сякаш блестяща люспа слюда...

Кой бе виновният?

Да. Слънцето. То беше като златна лъвска глава, бавно потъмняваше и гордата му грива добиваше цвета на старо злато.

Тебеширът заплака в ръцете ми. Бях го забравила. Прахът полепна от сълзите му по дланите ми.

Задачата ме молеше. През цифрите ѝ пробягваха последни "слънчеви лястовици" и ѝ се надсмиваха.

Тогава стана страшното. Внезапно рукна вятърът. Да, блъсна прозорците и рукна. Засилен, от катедрата задуха из тетрадките, разклати абажурите. Той мене, мене търсеше. Когато ме съзря на дъската — засмяна, тебеширена, — задъха се в косите ми, разроши ги, изду ръкавите ми като сини балони. Престилката ми стана цяла

вятърна и сякаш потъмня. Той дърпаше ме някъде. Къде? С него бих отишла винаги, навсякъде...

Но...

Задачата ме молеше.

Аз трябва да остана.

И той разбра. Утихна. Плачеше. След миг отново стана страшен. Заблъска по прозорците. Дъската онемя. Трепереше и цифрите загубиха очертанията си.

Отиде си. Мълчеше стаята. Аз бях съвсем сама. Изгаснал бе хотел "България". Прозорецът ме мразеше.

Цифрите се съвземаха. Те скочиха. Задърпаха косите ми, забодоха очите ми, заудряха ме, страшни и озъбени, обидени.

Аз чувствах как пъплят по гърба ми като мравки... Болеше ме.

Сълзата. Тя дойде направо от най-дълбокото на погледа — от зеницата, от мястото, където като малки топли съзвездия се гушат тайните.

Сълзата — тя дойде направо като истина. Аз чувствам как се топи малкото ѝ сърчице и достига устните. По лицето ми блести нейната сребърна пътечка — най-нямото мое признание — виновна съм аз.

Разбраха ме прозорците — притихнаха. Притихна в светлините си хотел "България".

Задачата остана нерешена. Но тя не ми се сърди повече.

Прощават ми. Щастлива съм. Бележникът ми тръпне от срам, но аз съм щастлива, че пак имам своя хотел "България", вятъра, който ме обича, и прозорец с поглед на момче. Те ще гледат винаги, когато съм изпитвана, ще броят всяка моя крачка към дъската и ще превръщат в малък празник всяко мое изпитване.

1976 г.

Ваканция

Тя идва за мен като чаша розов сняг, като капка синьо мляко. Изпивам я и как студено ми става. Хубава ваканция. Дните ѝ, сякаш пъстри ледени висулки, се нареждат под стряхата над сънения ми прозорец. Палтото ми тежи, тежи от снежните плитки на зимата. И всяка улица на моя хубав град е измръзнал дълъг детски шал. Обиквам ненадейно тези мили бърборковци — комините. Те искат да духнат в лицето ми, но техният топъл дим на кълбета като птичи гнезда се стреми нагоре към студената въздишка на облаците. Какво става с мен? Аз — дъщерята на лятото. Нали вярвах, че единствено то е моят дом, моя истина. И как ли така ми харесаха тези дни, тези снежни въздишки на зимата? А може би само защото това бе кратка ваканция за мен — ученичката.

1976 г.

Щастие

Не трябваше да идва лятото. Не трябваше. Аз чакам зимата. Аз искам тя да дойде с очи — гнезда на студ, с ръце — измислици, с коси — набъбнали от кал и мъка. Аз сама ще ида при нея, ще потъна в лоното ѝ. Сама ще дам ръката си. Тя ще заключи сърцето ми в своята студена орбита. Аз няма да треперя, ще чувствам само как сърцето ми се свива като измъчена топла детелина и ще мълча. Ще побелея цялата. Очите ми, приличащи на слънчеви зайчета, ще станат сивочерни. Свирепа скреж ще загризе косите ми. Аз чакам зимата. И искам да видя мъртво моето лято — изсъхнало в някой сив комин или направо под дърветата. И мрачна като хищна риба, ще стъпча косите му и ще си отида. Едва тогава мойта пъстра кръв ще потъмнее и вените ми ще се сплетат уплашено в гора.

Тогава вече моят хубав дървен чин не ще посмее да ми пее в час зелени песни. Не ще се смея на червените поправки в контролното. Те никога не ще ми заприличат на слънчеви зайчета. Стъклото на прозореца в клас ще се страхува да спуска златни пътечки от светлина към очите ми. Пристанището, пищно като синя актиния, ще притули очертания. И корабите няма да тръбят трогателно, когато съм в клас и съм изпитвана. Те, леки като водни кончета, ще оставят моя студен град и ще тръгнат да търсят ново щастие. И аз ще потъна в сиви заливи на цифри, думи, теми, теореми. Единствено така ще задоволя глада на алчния си бележник. Той ще ме погледне през невидимите си очила доволен. И аз ще стана може би царица на всички знания.

Не трябваше да идва лятото. Не трябваше. Аз чакам зимата. Не я познавам, но я чакам. Но може би тя няма да се спре до мен. За мене зимата не е оставила ни капка, ни снежинка. Нима съм най-бедната!... Нима при мене никога не ще дойде зимата?

Да, тя винаги ще заобикаля зеления ми чин, прозореца ми, светлото пристанище, самата мен и всички мои кораби, усмивки, светли зайчета. Ще бяга от нас, защото ние сме огънят, лятото и ще стоплим студената й орбита...

И може би бележникът, учебниците ще ми прощават всяко малко отклонение, защото все пак аз съм дъщеря на лятото...

Щастлива съм, че имам лятото!

1976 г.

Палтото

Палтата висят на строгата закачалка. Колко са много. И всичките — тъмни. Бедните! Толкова от тях бяха зелени, кафяви, червени само преди няколко месеца.

Сред тях е и моето. То помни как жени с изпотени лица го вртяха в казан с черна боя... Тогава неговото благородно сърце се сви от болка, замря. И топлата червена яка напразно се мъчеше да изплува, махаше отчаяно краищата си като уши на давещо се кученце. Коланчето — защо поне него не пожалиха! То беше толкова мило и смешно. Щом видя врящия котел, изплаши се, плъзна се от джоба и сякаш почервеня още повече. Поех го в ръцете си и почувствах как токата проблесна като насълзено от ужас око. След това си спомням само как потрепера за миг и потъна.

С червения цвят изчезна и топлината на моето тъжно палто. То посърна, погрозня като след дълга болест. Прахът обича да се шегува. Ето и сега свива сиви гнезда в емблемата на левия ръкав или гънките на яката. Понякога, когато е студено, аз се гуша в него и моля го поне малко да ме стопли. Но то, остаряло изведнъж, не ме разбира вече. Тогава ми става много тъжно. Аз милвам неговите мъртви ръкави и сълзите ми потъват в изстиналата му тъкан. Аз ли съм виновна? Аз ли погубих червеното му щастие, когато обвиваше тялото ми и ме пареше. Аз ли угасих блясъка на тези мили копчета-очи?

Гимназията. Тя попари хубостта на моето палто. Нейните глупави прозорци винаги твърдят, че всичко цветно е вредно за зрението им. И вратите, които ги слушат и искат да им подражават, се затварят пред пъстрото.

Да, тя погуби моето хубаво палто. То никога в клас не ще потрепне, когато съм изпитана. Не ще следи от закачалката с трепет моя отговор. Никога няма да ме прегърне от радост за успеха или

да сложи ръката си на моята длан, като топла лапа на куче — верен другар. Стои между другите. И всички са тъмни. С радост бих им раздала цялата пъстрота на сърцето си, но може би гимназията ще им я вземе отново: крадлива, студена, за да я разкъсат нейните прозорци, като хиляди вълци.

1976 г.

Моят огън

Обичам огньове, нежни като алени макове. Обичам и сините, макар че те винаги искат да бъдат красиви, особени и изменят на своята червена природа.

Обичам черни очи с червени огньове. Обичам лилави бенгалски огньове. Отдавна съм влюбена в слънцето...

Всеки има своя огън. Всеки пази своя огън. А къде е моят? Кой е той? Непознати огньове ме гонят и всяка моя клетка е изящна червена арка за тях. Огньове от черни очи — очи на момчета, се търкулват по пътечката на един кратък поглед и попиват в зениците ми, превръщат се в две къдрици от светлото руно на слънцето. Когато вечер съм сама, много бездомни огньове ме обграждат и ми правят пръстен-жар и всеки техен пламък е една малка гореща история. Други, за миг избягали от белите решетки на нечии пръсти, дъхват в косите ми и срамът от бързата изневяра ги прави още по-червени.

Аз имам свой огън. Мой огън са всички огньове — и нечии, и ничии. И сини, и нежни, и диви, и тъжни. Те са моите братя, сестри, моите хубави алени ангели. Те ще ме пазят от най-злия ми враг — зимата. Но макар че животът ми би бил чуден като пламък с тях, не бих ги пожелала. Сега аз ще се превърна в малка черна мида, за да погълна част от техните блясъци. Така ще се зароди в мен като бисер моят НОВ огън. Ще го нося дълго в себе си, много дълго. Едва когато усетя, че вече е зрял, ще се разтворя цялата. Моят огън ще бъде и нов, и голям. Аз ще го дам на всички, които обичам. Когато умра, искам да забравят за името на черната мида, в която е зрял моят млад огън. Аз искам само той да бъде за тях един град, едно малко горещо пристанище, където всеки ще намери частица за себе си.

Двете царства

Там далеч — зад хиляди живи и мъртви води, където слънцето плете своята златна кошница, живееше гора. Млада беше тя — млада и хубава. И дърветата ѝ бяха млади. Само един стар бор стърчеше настрани и многото му очи — шишарките — стрелкаха сърдито тези, които вечер допираха стеблата си, шушнеха си нещо и не му позволяваха да спи. Друг път, когато младите ставаха твърде дръзки, бедният старик се чудеше накъде да се обърне, за да не гледа, но те — дърветата — нямат гръб като нас хората и накъдето и да се обърнеше, той чуваше тихите им думи, чувстваше нежния досег на смолистия им ствол.

В тази гора живееха Той и Тя. Ех, че щастливо живееха! Тя беше малко по-ниска от него и когато вечер паднеше мрак, а луната не бързаше да изплува, той се навеждаше над нея. Другите дървета нищо не виждаха, беше тъмно, но чуваха как пука младата му снага и неведнъж от нея падаше откършено клонче.

Денем те цели часове се съзерцаваха и нали бяха близо, той протягаше зелена вейка към нея, но тя се дръпваше засрамено, че и двамата бяха млади, млади... Слънцето им беше обещало да ги венчае, когато падне първият сняг, а зимата беше така далече.

Обичаха ги другите дървета, е, и малко им завиждаха. "Искам да ме обичаш, както той нея" — нерядко казваше някоя малка хубавица, чувайки вечер своя любим да въздиша, потопен в размисли. "Ах, виж тя как го гледа! Колко го обича! А ти обичаш ли ме така?" — прошепваше друг и вперваше изпитателен поглед в своята любима. Тя трепваше и двамата задърпваха корените си, разклоняваха ги, мъчеха се да ги докоснат, защото под земята никой нищо не вижда. Но друго беше в долното царство — в царството на корените. Тук няма слънце и златни мостове, няма светлина. Няма любопитни погледи на съседи, защото пръстта не е прозрачна като въздуха.

Тя е влажна и тъмна, пълна с животворен сок, вода, топлина и истина. И в това царство живееха Неговият и Нейният корен — в царството на истината.

"Ах! Колко си груб и брадясал! Пиеш сок от моята пръст! Чуваш ли? Махни се!"

"Не ме докосвай! Грозна си като коса на вещица!" — отвръщаше на обидата Неговият корен.

Те трепереха, а пръстта се ронеше. Тя ставаше рехава като пясък.

Но какво се случи тогава в горното царство? Отнякъде пристигнаха Бурята и Нощта.

"Еее! Горицеее!" — ревнаха те, а ехото уплашено заповтаря неистовия им смях.

Дърветата изтръпнаха и станаха още по-зелени.

"Сега ще се преборим! Чуу-вате лии?" — викаха двете и запретваха черни ръкави! Стана страшно. Студени ветрове блъскаха земята. Заогъваха се дърветата, запукаха смолистите им тела. Но млади, силни бяха корените им. Дълбоко почиваха те в топлата почва. Запрегръщаха се Тя и Той, защото сега никой не ги гледаше, всеки мислеше за страшното. Единствен самотен беше старият бор. О, как геройски се мъчеше той да устои на вятъра, макар че снагата му — костелива и суха — отдавна бе загубила младежката си сила. А в царството на истината Нейният и Неговият корен не знаеха нищо за Бурята и Нощта. Те отдавна бяха престанали да се интересуват от своите надземни части...

"Грозна и глупава..."

"Крадец! Ти дишаш моя въздух, пиеш моята влага!" Те съскаха и се задъхваха, а пръстта скриптеше между тях, ронеше се.

"Дръж се здраво за мене! Не гледай!" — шепнеше Той.

"Страх ме е! Сякаш това е последната ни нощ!" — отвръщаше Тя.

"Но ние сме млади. Ние трябва да живеем!"

"Не чувствам корена си! Защо пръстта под нас се рони? Аз падам! Помощ!"

Той протегна зелени клони към нея. Ех, как напрягаше мъжките си сили да я задържи, но усети, че земята под него се рони, той се разлюля и двамата, млади и хубави, паднаха върху тревата.

"Аааа" — извика Нощта. Тя бе победена! Повлече черна опаш-

ка на запад! Дълго се кикоти Бурята, пияна от своята победа, събра ветровете си и омаломощените си светкавици и се повлече към небето да отпирува победата. Слънцето отново изплете своята светла кошница. Страшното беше минало. Дърветата отвориха очи шишарки, заоглеждаха се уплашени, трепереши.

И чудо — върху цветната поляна лежаха мъртви Тя и Той, а до изтръгнатите им корени зееха като кладенци две черни дупки. А някъде към края на гората, уморен, задъхан, с измачкани иглички, стоеше старият бор и шишарките му очи сякаш бяха пораснали за една нощ. А може би той ги бе разширил от ужас. Мълчаха дърветата, мигаха с ресници -- борови иглички: "Той беше стар и самотен, а оцеля. А те — какво се случи с тях, — те бяха млади, обичаха се" — мислеха те.

"Ех, деца мои!" — прошепна старецът и по сбръчкания му ствол се затъркаляха една след друга мътни капки.

"Млади бяха! Млади и хубави! Но в корените, в корените е истината, там, долу, откъдето тръгваме нагоре — към светлото!" Затрепериха дърветата — и как се мъчеха да докоснат под земята корените си!

А земята — търпелива и благородна, — може би всичко би изтърпяла, отново би дала живот на двата корена, но там, долу, е царството на топлината, радостта и истината...

Слънчогледи

Слънчогледите бяха поотраснали. Те се смееха, люшкаха, дърпаха млади стебла нагоре, гледаха слънцето. И как не ослепяваха? Та то бе така голямо и светло!

Защо? Защо? Той беше най-малък от всички. Губеше се сред другите. Никой не го познаваше, не говореше с него. Само слънцето. Но слънцето си е слънце. То грее за всички.

И една вечер, когато слънцето се бе скрило далеч зад хоризонта и може би сега лежеше на синьото дъно на нечие море, а хиляди бели медузи в прозрачни одежди танцуваха край него и всяка искаше да му хареса, тъжният малък слънчоглед не издържа и заплака.

"Той плаче! Той плаче!" — зашепнаха слънчогледите.

"Кой плаче?" — запитаха тези, които бяха далеч и не можеха да го видят.

Разшумяха се. Разтвориха стройни редици. Заоглеждаха се и скоро всички гледаха към тъжния малък слънчоглед!

"Бедният, колко е малък! — прошепна тихо един от тях и сведе тъй ниско главата си, че почти го докосна по челото: — Не плачи! Ти ще пораснеш! Ще станеш по-висок дори от мен!"

"Ах!" — въздъхнаха другите и макар че никак не вярваха на тези думи, така искаха да помогнат на своя нещастен другар!

"Не плачи! — едва чуто изрече една очарователна негова съседка, която по-скоро приличаше на златно цвете. — Не плачи. Утре, като грейне слънцето, гледай право в очите му, усмихвай се! Смей се с нас! И ще видиш как ще ти е хубаво! Ще усетиш корените си млади и силни!"

"Да! Да!" — зашумяха отново останалите и отправиха възхитени погледи към младата си съжителка, запляскаха с листа. По-едрите слънчогледи ѝ се усмихваха закачливо, а тя кимаше на всички — красива и нежна, замаяна от толкова усмивки.

На другия ден слънчогледите отново гледаха слънцето. Те бяха забравили малкия слънчоглед. Но какво се случи? Той вдигна глава, задърпа стебло и гледаше слънцето в очите, право в зениците, където е най-светло.

Някъде долу — в топлата пръст — се раздвижиха корените му. Зашепнаха. Запиха топлина и животворен сок затича по светлите им вени.

Слънчогледът се смееше. Смееше се с другите. Смееше се позвънко. Той неспирно дърпаше гъвкаво стебло нагоре. И чудо! Неми и притихнали, слънчогледите гледаха към него. Неусетно той се бе извисил над тях — свеж и златен! И се усмихваше — усмихваше му се слънцето и най-светлият негов лъч виеше гнездото си в златното му чело.

"Еее!" — извика и се огледа. Там някъде — зад много свои съжители — той съзря нещо, което го накара да затрепери от вълнение. Там растеше и издигаше стройно стебло Тя — красива и нежна като главата на момиче.

"Та как не съм я видял досега?" — запита се той, но скоро си спомни, че до снощи беше малък, невиждан от никого слънчоглед, и се засмя. И тя разбра, че той гледа към нея, усмихна се, полюшна се, млада и гъвкава. Те гледаха слънцето. А то бе голямо, светло като огледало и в него виждаха самите себе си.

Слънчогледът беше щастлив.

Но денят прегаряше. Слънцето трябваше да тръгне на запад. То обходи за последен път слънчогледовата нива, целуна по челото слънчогледа и потъна в своя дом, където го чакаха хладните обятия на солените пясъци и древните танци на медузите.

Слънчогледът мълчеше и мислеше за Нея. Мълчаха и другите. Луната блестеше кротко над тях.

"Каква чудесна вечер!" — прошепна съседката на слънчогледа, която тъй много приличаше на цвете.

"Ах, колко е голямо слънцето! И колко е светло! Аз го гледах в очите, право в зениците! Още лепне по челото ми слънчев прах."

При тези думи слънчогледът разтърси снага и целият въздух край него засвети като фосфорен, запада над слънчогледите. Те всички запротягаха листа и чела към него, но мигом се отдръпваха опарени, защото слънчогледовият прах е горещ и само младото силно тяло на слънчогледа можеше да живее под светлата му тежест. И

слънчогледът се смееше, разтърсваше стебло, щастлив и хубав, а някъде зад десетки негови съжители беше вперила в него светлите си очи Тя. Как искаше да ѝ даде от топлия си слънчев прах, как искаше да го пръсне из цялата нива и всеки да намери светла прашинка за себе си...

Слънчогледите мълчаха. Но внезапно слънчогледът, който го бе утешавал предната вечер, тихо изсъска:

"Слънцето! Той говори за слънцето. Видяхте ли? Слънцето го гледаше, усмихваше му се! Той подмами слънцето."

"Да, подмами го, измами го!" — отвърна съседката, приличаща на цвете.

"Той иска да ни открадне слънцето! Да го пречупим! Да го убием! — засъскаха другите. — Вижте как свети!"

Слънчогледите залюшкаха стеблата си, зашепнаха нещо. Цялата нива почерня. Луната се беше скрила. Само там, където дигаше гъвкавото си тяло слънчогледът, бликаше някаква омайваща топла светлина.

Но изведнъж, от не знам къде, пристигна вятърът, шмугна се в слънчогледовата нива, закикоти се шумно. Какво му пошепнаха слънчогледите, дори луната не разбра. Но скоро стана страшно. Вдигна се вятърът — голям и черен като огромна стена. Раззина уста и извика, та чак земята потрепера.

"Бързо, бързо! Ето го там!" — зашепнаха слънчогледите и сочеха с листа мястото, където светеше младият силен слънчоглед. Вятърът постоя още минута с разтворени сухи ръце и се втурна бесен и страшен срещу него. Занавеждаха се слънчогледите и всеки искаше да отчупи поне листо от него — светлия.

Още секунда, и...

"Ааа! — извика вятърът и заизвива костеливо тяло от болки. По ръцете му бе полепнал слънчев прах и го гореше. — Аааа!"

Онемяха слънчогледите. Заоглеждаха се уплашено!

"Ааа!" — крещеше вятърът и бягаше далеч от слънчогледовата нива на запад, а от изток настъпваше бавно и мъдро слънцето и търсеше с поглед своя млад и хубав слънчоглед. Тази сутрин то подрани, защото бе сънувало лош сън и бързаше да види дали всичко е наред в слънчогледовата нива! Но защо, защо слънчогледите бяха така омърлушени и не смееха да го погледнат в очите. Само младият златен слънчоглед високо вдигаше стебло и усмихнато го

чакаше.

Слънцето забърза. То идеше, идеше да го зарадва със светлината си, където като в огледало младият слънчоглед бързаше да съзре Нея и своето щастие.

10 януари 1978 г.

Ревност

Хубаво беше тогава в градината — тъмно. Всички ме гледаха. Звънна китара в момчешките ръце. "Владо ме харесва!" — помислих си аз и се завъртях, засмях се, заплясках с ръце. Дълго пяхме. В края на една песен Петьо подвикна на нечия фигура:

— Здравей, Мими!

— Не съм Мими! — изговори тя припряно. Гласът ѝ прозвуча груб, гърлен. Не ми хареса, но почувствах как раменете на Владо трепнаха, а ръката му се отпусна върху грифа с очакване. "Дали не е дошла за него?" — светна в мисълта ми.

Тъмно беше. Не можех да я видя хубаво. Запушихме нервно цигарите, а Петьо се захвана да разказва някаква дълга история за студени шведски плажове и руси момичета. После се оживиха и другите и сякаш забравиха за тази — непознатата. Но аз чувствах как много очи я дебнеха. Когато вятърът дърпаше косите ѝ и разтваряше роклята ѝ, те търсеха хладния блясък на мургавата ѝ кожа, но той се сливаше с цвета на мрака и тя си оставаше загадка.

— Коя е тази? — прошепнах на Веса.

— Бе не знам. Трябва да е позната на някой от момчетата, ма на кой? Сигурно на Милен. Той никога не ни запознава с мацките си.

Плашех се от очите ѝ, макар че мракът ги скриваше. Дали не бяха някои черни, диви, страстни. После луната светна за миг и аз мярнах босите ѝ нозе. "Груба е" — помъчих се да си втълпя. Не знам какви крака се харесват на момчетата, но съзнавах, че моите са твърде тънки, и затова ходех винаги с джинси или дънки.

— Тръгвам си — казах рязко. Владо тръгна да ме изпрати. Ръката му прие моята някак тежко, вяло. Дори не ме целуна. Бързаше. Щеше да се върне може би.

Когато се прибрах, застанах пред огледалото полугола и се вгледах. "Хубава съм!" — мърдаха устните ми, очите ми се помъчиха да поспорят с тях, но аз ги затворих и се хвърлих на леглото. В устата ми миришеше на цигари и вяли целувки. Тялото ми лъхаше на засъхнали масла против слънчево изгаряне. Не се изкъпах. Не се съблякох. Виждах онази — непознатата. Каква беше тя — жена, девойка, красавица, блудница? "Блудница е тя, блудница!" — повтарях си, като си представях босите ѝ колене.

После разбрах, че съм си забравила на пейката чантичката. Не ми беше жал за нея, а за медальончето — златно, гравирано.

На другия ден бях на плаж с компанията. За чантичката ми никой нищо не знаеше. Очаквахме непознатата, без да си споделяме. Владо беше разсеян. Възбудено танцуваше с пръсти по грифа на китарата... Тя не дойде.

Вечерта — пак в градината. Не говорехме за нея, но я очаквахме. Не дойде. На другата вечер се появи не знам откъде. Пак беше полумрак. Засвириха. Тя се изсмя мощно и запя. Ей, как я слушахме!

— Като циганка! — прошепна Веса и се захили — пак си беше пийнала.

Песента свърши. Тя спря с една последна извивка на матовия си глас и преди да поемем дъх, се чу мек звън.

— Нещо падна на плочките. Какво падна? — оживихме се всички.

— Тъмно е, но ще го намерим — обещаваха момчетата и заопипваха циментовите плочки.

Петьо извади джобно фенерче. Когато го запалихме, непознатата беше изчезнала.

Светлото око на фенерчето ни обходи няколко пъти, прошари по пейката. Изведнъж, точно до предния ѝ крак, нещо блесна.

— А, я виж! Намери се — извиках.

Моето медальонче стоеше там.

— Късмет — каза някой.

— Но то беше в чантичката! — зачудих се, поемайки го. Верижката се плъзна между пръстите ми като жива и падна върху плочките със същия звън, който дочухме преди малко от непознатата.

Замълчахме...

Отново окачих медальончето на шията си. Но Владо го загледа, присвивайки очи от цигарения дим. Забравил ли го беше? А може би... Може би той го бе гледал и на други гърди. Може да се е заплитал в пръстите му, докато е галил онази — тъмната. Дали той не е откраднал чантичката ми, за да ѝ го подари? Не, не! — писнаха ушите ми. Сграбчих го. Скъсах го.

Мина време. Все се стряскам и очаквам да ме мерне нечия висока фигура край пейката. Когато всички замълчаваха, струваше ми се, че мислят за нея и си я спомнят. Уших си бяла рокля над коленете, но когато се огледах, изпокъсах ръкавите и копчетата ѝ.

Скоро след това видях на спирката позната фигура. Усетих как зъбите ми чатнаха едни о̀ други. Същата бяла рокля, босите крака. После тя се обърна и видях, какво мислите... една циганка — от нашите, — черна, с плътни устни и едро чене. В тялото всичко бе на място, сигурно е много гъвкава, но все пак — циганка. Засмях се. Цял ден си пях. Дори си потърсих златното медальонче, но кой знае къде го бях захвърлила.

И сега, след то̀лкова време, като си спомня за това, смях ме надува, но съжалявам за медальончето.

1979 г.

Петя на моята Петя

Страшен дявол е тази Петя. Обу белите джинси и изчезна нанякъде. Позволих си да ѝ кажа, че подгъвът на левия ѝ крачол се е разпрал, но тя не ме и чу, захапа някаква немита ябълка, огледа се в голямото огледало в антрето, тръсна черни коси, разкопча и второто копче на бялата си блузка и сигурно се хареса, защото хукна по стълбите.

А аз останах пак сама... Коя съм аз ли? Аз също съм Петя. Тя — това съм аз, аз — това е тя, но така е за пред хората. А иначе само аз си знам какво значи да бъдеш Петя на моята Петя...

Цял живот, откакто съм се родила, аз не съм обула джинси, дънки или блуза с гол гръб. Моята коса съвсем не е по-лоша от нейната, но съм задължена винаги да я прибирам с шнола, а обичайният ми тоалет е ученическата униформа или официалната тъмна рокля, гарнирана с бяло по яката и ръкавите. Да, вие се смеете, весело ви е... А аз не бива и да плача. Аз трябва да бъда спокойна или усмихната, но не и разплакана, да поздравявам учтиво и да правя добро впечатление, както казва Петя. Плаче и се смее само тя — катери се по дърветата, яде сладолед, ходи с ръце в джобовете и все имитира онази смешна стара учителка по история, с която никога не е имала работа. Защото на училище ходя аз. Ааа! Разбрахте най-после защо Петя си има мене! Та кой ще ѝ учи уроците, кой ще ѝ пише домашните, ако не съм аз? Не стига това, ами и стихове прописа. В "Родна реч" ѝ отпечатаха, в "Младеж", че като тръгнах по семинари и кръжоци... И все въпроси, въпроси. Как да отговоря? Петя нищо не споделя с мен. "Ще отидеш там и толкова!" — заповядва ми властно тя.

— Но те ще ме питат! Какво мога да им кажа аз?

— Ще отидеш! Ако трябва, ще мълчиш, но ще бъдеш там! — слага край тя на разговора и понеже спирката е точно под нашия

блок, дочула шума на автобуса, грабва чантичката си и затичва по стълбите да го хване. Преди една седмица ми се похвали, че вземала по три стъпала наведнъж. Сега сигурно е почнала да прескача по четири.

Простете, аз може би ви отегчавам със своя разказ. Ако чуе Петя отнякъде как ви се изповядвам, сигурно никак няма да ми е леко. Но знаете ли защо ви разказвам всичко това? От онзи ден с Петя се случи нещо. Дойде си късно вечерта, връхлетя усмихната, задъхана, пусна магнетофона и като затанцува! Отдолу сърдитите съседи зачукаха под пода, разбудени и възмутени, но Петя не ги чу. Тя танцуваше, танцуваше, а аз гледах как гъвкавото ѝ тяло се извива, чудех се откъде косите ѝ се бяха налели с толкова много светлина! Ех, тази Петя! Дали приличам на нея? Та как — нали аз — това е тя. Ние сме съвсем еднакви. Само дето моята коса е вързана. Фигурата ми, очите ми са същите — нищо че не блестят дяволски. Така се утешавах аз и я гледах възхитена, когато изведнъж тя ми викна: "Влюбена съм! Чуваш ли? Влюбена съм!"

На другия ден тя стана рано, изми се, грабна моите дрехи и ми заяви с тон, който не позволява възражение, че този ден тя ще ходи на училище! Изтръпнах! Та тя не беше учила по нищо. А по химия неизпитана бях само аз. Значи сега нея щяха да изпитат! Гледах я как нервно обува тънкия чорапогащник и не смеех да ѝ кажа, че трябва да върже косите си. Заех се поне чантата ѝ да приготвя, докато тя стоеше пред голямото огледало и се чудеше кои сандали да обуе — червените с тънките каишки или белите. Когато от отсрещния апартамент Радио София, програма "Хоризонт", обяви седем часа, тя изведнъж заряза всичко, грабна чантата, нахлузи някакво вехто сабо и изчезна навън. Съвсем се обърках. А всъщност всичко беше много просто. Когато застанах на прозореца като ненужна, хвърлена за пране носна кърпичка и погледнах надолу, видях, какво мислите, Петя — моята Петя, вървеше прегърната с онзи — дългия Антон, който е от "в" клас и когато имаме смесени часове с тях, винаги сяда близо до мен и по цял час ме гледа. Той беше взел и нейната чанта и сега хърбавото му тяло се бе леко изкривило на една страна.

"Аа! Разбирам защо искаш да ходиш на училище. Но той първо хареса мен, а не тебе!" — казах ѝ мислено аз и за първи път ме обхвана някакво особено чувство на гордост. Защото досега, въп-

реки че сме еднакви, само Петя харесваха момчетата. Сигурно и мен са ме харесвали, но кой знае защо никой не ми го каза. После отново се сетих за химията и ми стана страшно. Едва дочаках вечерта, а Петя не идваше и не идваше. Ослушах се да чуя предизвикателния шум на нейните токчета, но напразно. Накрая, когато външната врата се отвори и аз хукнах да я посрещна, какво, мислите, видях най-напред? Оня — дългият Антон, беше се превил одве и си събуваше обувките. Избягах в хола. После чух резкия глас на Петя в нейната стая, включването на магнетофона и една от песните на "Би Джийс", придружена с шумния смях на двамата, се забиваха в мозъка ми повече от пет минути. Последва нежен блус и онези в стаята притихнаха. Какво ли правеха? Аз неволно си представих меките руси коси на Антон, тесните му изрязани устни, разширените му ноздри и скулите — най-вече скулите — такива едни — хем мъжки, хем момчешки — и невероятно за самата мен обхвана едно особено чувство...

Чантата! Тя стоеше, не, по-скоро лежеше, хвърлена до вратата. Когато след няколко минути сивият бележник беше в ръцете ми, аз гледах, гледах и се чудех истина ли е това, или плод на раздрусаната ми нервна система. В бележника, разбирате ли, в бележника, който беше огледало на упоритата ми работа от началото на учебната година, съвсем спокойно си стояха — някъде там след последната ми шестица по история — две двойки. Какво е направила тази Петя? Как щях да отида утре на училище? Как щях да гледам в очите химичката и математичката? Щеше ли въобще да ми позволи онази налудничава Петя да отида на училище? Знае ли тя какво означава това?! Нещо стана в мене. Аз трябваше да направя нещо. Аз не трябваше да мълча повече! Точно в този момент Петя излезе от стаята и отиде в кухнята. Сигурно щеше да прави кафе. И за първи път с такава решителност в себе си аз влязох в стаята и усетих, че устните ми потреперват.

— Защо си си вързала косата? Пусни я. Така пò ми харесваш — прошепна Антон нежно и ми хвана ръката. За миг забравих всичко, усетих само топлите му пръсти и не знам какво щеше да се случи, ако точно в този момент магнетофонната ролка не беше свършила. Зачатка крайчето на лентата и аз се видях в чудо, защото само Петя знаеше как се спира и пуска магнетофон. На мен ми беше забранено даже да се докосвам до него.

Аз рязко си дръпнах ръката, застанах права и съвсем забравих какво трябваше да кажа.

— Аз... трябва... ти... няма ли... Късно е вече — казах най-после с плачлив висок глас. — Пък и имам да уча!

— Какво? Какво ти става? — стана Антон, но аз не бях в състояние да кажа нещо повече, той постоя, погледа ме няколко секунди, а после сви презрително устни, блъсна вратата и след миг го чух по стълбите. В този момент влезе Петя с две димящи кафета, усмихната... но само след миг...

— Какво си направила? Къде е Антон? — така страшно пребледня, че аз се уплаших.

— Няма го! Отиде си! — забъркано изговорих.

— Как? Как си отиде? Къде си отиде? Тичай да го гониш!

Но точно тогава се чу как долу, от спирката, тръгваше автобусът и сигурно на някоя от седалките му седеше Антон и се мъчеше да си обясни тези странни аномалии.

— Проклетница! — изкрещя ми Петя и стана червена като блузката, която беше облякла...

Цяла нощ не мигнахме. Хвърли се Петя на леглото и заплака. Плака дълго, много дълго. Аз гледах как сълзите изпиват мекия матов цвят на страните ѝ, косите ѝ губят блясъка си и ми беше толкова тежко, че ми идеше да хукна нанякъде и да не се върна повече. После заговорихме. Първо тя крещеше, а аз мълчах, после гласът ѝ започна да отслабва, само очите ѝ блестяха — властни, тъмни.

Ах, как ми се искаше, как ми се искаше да се слеем с моята красива Петя в едно момиче — и то да бъде сериозно и усмихнато, и примерна ученичка, и влюбена. Дали е възможно това? — чудех се аз. И защо въобще сме две? Дали и другите момичета си имат свои Вани, Милени, Радостини, Галини? А вие какво ще ми отговорите? Случват ли ви се и на вас такива работи?...

Ех, тази Петя! Ето, пак обу белите джинси и изчезна нанякъде. Но какво съм седнала да ви разправям за нея. Добре, че излезе! Вие, ако я срещнете някъде из шумния град, моля ви, не ѝ казвайте за какво сме си говорили. Само я погледнете и ако ви се усмихне, знайте, че като се усмихваме, си приличаме най-много. А сега бързам! Имам да уча!

1979 г.

Тайна

Къпех се в реката. Когато влизах, гърдите ми се полюшваха сънено, но после водата изопна и жили, и скули, и вени. Излизайки на брега, видях момче. Разбрах, че ме е гледало. И сега ме гледаше, някак настойчиво, особено. Овладях се след първото вцепенение и рязко се вмъкнах в късата рокля. Тя пропука под десния ръкав. Тръгнах си боса, а момчето — след мене. Усещах стъпките му зад гърба си. Тялото ми потръпваше. Заизкачвахме хълма. Представях си, че погледът му се катери по босите ми крака, и свят ми се завиваше. Наближихме селото. Когато спряхме, очите му бяха съвсем изсветлели, като че се е взирал не в мен, а в слънцето.

— Откога не съм те виждал! — прошепна той и аз съзнах, че в лицето му има нещо много момчешко и страшно разнежващо. Знаех, че не се познаваме, но не смеех да му кажа, че греши. Пък и сигурна бях, че той не се припознава. Влагаше таен смисъл в тези думи.

От този ден всяка сутрин ходех да се къпя в реката, а той идваше. Но нещо не вървеше. Не ми говореше. Само веднъж — донесе ми цветя и ме помоли да ги сложа в стаята, където се събираме всички от семейството вечер. Това негово желание ми се видя странно, но не го запитах.

Освежих се. Понапълнях. Косата ми израсна и съвсем изсветля. Сестра ми нещо все ме заглеждаше и сигурно се досещаше какво става с мен, защото се усмихваше, но само за миг, а после върху лицето ѝ отново лягаше познатата сянка на очакване. Изчака се тя с този Вълко. Две години са дълга раздяла за младоженци.

Всичко натежа — вода, небе. Щурци и птици пееха в екстаз. Миризма на прегоряло лято влудяваше. Не се стърпях веднъж, повиках го.

— Моята стая е на втория етаж. Нашите са на работа. И сестра

ми. Ела! Ще ти разкажа нещо.

Той потръпна.

— Благодаря ти! — прошепна и лицето му стана сериозно, скулите му се изостриха и на мен ми се стори, че си представя нещо.

Вечерта подредих стаята си. Набрах много цветя. Оставих долу на масата бележка: "Мамо, не ме будете! Изморена съм. Вечерях. Юлия."

Той дойде задъхан. Не запалих лампата. Изгря луната. Нашите се върнаха и чух, че долу тракнаха чинии. Сестра ми се засмя нещо и завика по кучето. Той подскочи до прозореца и видях как очите му блеснаха.

— Не се бой! Те няма да се качат тук. Оставила съм им бележка — прошепнах. — Ела до мен. Ще ти покажа снимки. — И аз запалих нощната лампа, изваждайки голям семеен албум. Той посегна да го разтвори и пръстите му потрепериха. После ми се стори, че се успокои. Запрелиствахме страници.

— Това е мама на млади години! — развълнувано говорех и го поглеждах очакващо. — А това сме със сестра ми като малки. Бяхме на лагер и като ни заваля един дъжд! Виж! На снимката сме още мокри.

— Колко си хубава, Юлия! — каза тихо и ме погледна в очите. Аз станах, той се изправи до мен. Едва овладях тръпния си порив да се хвърля срещу него първа. Но той пое само ръката ми и я целуна. Отвън нахлуваше лунна светлина между очите ни — като поток, като преграда. После тази преграда изчезна, погледът плътно ме обгърна, но не се спря, а някак неуловимо побягна през мен, зад мен. Почувствах се съвсем рехава, сякаш ей сега ще се срутя в нозете му, като купчина сол или пясък, която той ще прекрачи, за да отиде някъде. Дълго мълчахме. Всичко ми се стори нереално.

Тръгна си късно.

— Тихо! — прошепнах му, като слизаше по стълбите. — Мама и татко няма да те чуят. Стаята им е чак там, зад кухнята. Само кака.

— Чакай! Не ме изпращай! Чакай ме на прозореца, ще ти махна.

Но после не го видях от прозореца. Луната ту премигваше сънено и всичко потъмняваше, ту разтваряше широко очи и лунни петна бягаха долу по плочите. "Тя го е скрила!" — помислих и изопнах заканително към нея гола ръка. А тя сякаш ми се изсмя. Стана

още по-светла и аз рязко дръпнах пердетата.

На другия ден не отидох да се къпя. Следобед забих навътре в гората. Почувствах се приятно натежала. Птици се надвикваха. Както се катерех, спрях до бор, разтворих устни и завиках. Първо викът ми беше мек и топъл, но постепенно заякна и сякаш се наля с кръв, натежа — не моминско, не женско, не вълчи. Смях, плач, песен и дива възбуда преливаха в него. Аз премалявах от викане, но чувствах как ми става леко. Стоях на едно място, а ми се струваше, че се извивам в огнен танц. Когато спрях премаляла, като че цялата гора мълчеше. Птиците бяха пели преди мен, но аз бях по-силна, по-волна. После си спомних как в същата гора се бях загубила и бях ревала като ранено зверче. Тогава надойдоха хора, успокоиха ме и ме заведоха вкъщи. Дали и сега някой не ме е чул? Почувствах се като малко момиче, заловено да върши нещо нередно. Срам ме обхвана и хукнах обратно. До къщи стигнах с изподраскани ръце и колене, когато вече се стъмваше. Тъкмо влязох в стаята си, някой долу нервно почука. Излязох. Той.

— Защо не ме извика с теб в гората? — попита задъхано.

Обърках се за миг. Значи той ме е гледал, бил е с мен в гората. Чул е! Тогава той всичко знае. По вика е разбрал. И обезумяла, разтворих ръце, главата ми се блъсна о гърдите му. Говорех му нещо. Зад мен, под мен всичко се люлееше, но той някак рязко ме отблъсна от себе си. После всичко се повтори от предната вечер. Тръгна си много късно, под прозореца не го видях...

Затичаха се моите вечери. Това момче криеше някаква голяма тайна, но аз не го молех да ми я каже. Пък и той почти не говореше. Някак нервно дочакваше всичко да заспи, за да си тръгне. Но все пак идваше. Идваше за мен и аз бях щастлива. "Не ме изпращай! Стой на прозореца и ако нищо не шумне и не залае кучето, всичко е минало добре" — казваше ми той и аз, премаляла, стоях и чаках, а той не минаваше.

Една вечер ми се стори друг.

— Утре си тръгвам! — прошепна тихо.

— Къде? Защо? — застина усмивката ми.

— В града! Свърши лятото вече.

Сълзи ме задавиха. Замълчах. Всичко бе минало през мен така стихийно, бясно, като че нереално. Но той стоеше пред мен и нервно поглеждаше часовника си. Приближи ме. Вдигна ръка и погали

косите ми, клепачите се спуснаха за миг над очите му, челото му се беше изпънало — високо и тъжно.

— Прости ми! — потрепери гласът му и той тръгна към вратата развълнувано. Но тази вечер не се прибрах да го чакам на прозореца. Затворих вратата зад гърба си и се прилепих до парапета, за да изпратя с поглед момчешкото движение на раменете му. Той слезе безшумно и тръгна към изхода. Но се отклони и стисна бравата на какината стая. "Не! Не там! — изтръпнах. — Другата врата! Ще я събудиш! Ще я изплашиш! Тя всичко ще разбере!" Но преди да успея да прошепна, очакваща ръка му отвори и той хлътна вътре. Нещо в мозъка ми се пукна. Хванах се за парапета да не падна. После разпънах устни и закрещях. Къщата сякаш грозно настръхна.

— Разбрах ви! Чувате ли, разбрах ви! — извиках. Защо? Защо?

— Юли! — писна майка ми оттатък, втурна се рошава и ужасена.

— Да стоя на прозореца, а? Да ме махнете от двора! Да ме заблудите! Ааа! Знаел си, че до късно не спя и шум да се чуе, първа скачам! Кой ти каза, а? — и аз се втурнах страшно, завих, заблъсках с юмруци по вратата, зад която бяха онези двамата.

— Лесно ме излъгахте, но аз ви разбрах! Разбрах ви! — крещях, а от носа ми течеше кръв, размазваше се по лицето ми, попиваше в косите ми, давеше ме. Навън се насъбраха съседите — учудени, разсънени. После като насън видях как баща ми блъсна вратата с тежко рамо и накрая тя се отвори и разкри една празна стая...

Две години минаха оттогава. Прегоря ядът ми. Върна се Вълко, но не завари кака. Спомням си очакващите ѝ очи. Не Вълко е чакала тя, а другия.

Дълго мисля за всичко поотделно...

А ако аз не бях завикала тогава, ако не бях събрала цялото село, щяха ли да побягнат те, или просто щяха да се разделят?! Дали и тогава аз не им помогнах?!

1979 г.

Пенка

Кой първо започна да ми казва Пенка, не разбрах. Просто се изплъзна между нечии зъби и тъй.си остана.

— Пенче, ще излезем ли довечера? — пита ме Румяна.

— Извикайте и Пенка! С нея е винаги много весело! — казва Петър, а аз знам, че нарочно ме дразни с това селско име.

"Пенче, Пенке" — а аз съм Пепа.

— Не съм никаква Пенка! — изговарях припряно, но не се обиждах.

— Добре, Пенче, ще ти викаме Пепа! — смее се Петър. — От утре, ако някой нарече Пенчето Пенче, аз ще се разправям с него.

Аз много не им обръщах внимание. Гледах си уроците. Но дойде лятото. Отидохме нашата компания в дискоклуба в морската градина. Дъх на плаж и море излъчваха онези знойни тела с незасъхнала морска сол по гърба и песъчинки в косите. Голи мургави ръце се докосваха, светли очи бляскаха над изгорели носове. Цветните дрехи бледнееха и мургавият цвят на телата, изплуващ из разкопчани прозрачни блузки и грейнали лица, преливаше в шоколадено море. Танцувах и аз. По-весела от всякога, по-свободна. Завърших с отличен тази година. Затова ми бе толкова леко.

Изведнъж видях, че ме гледа момче. Щръклесто и малко кльощаво, с широки рамене и детски устни. Аз му се усмихнах, а то взе, че се засрами, но се разбра, че ме харесва. Разнежих се и затанцувах още по-бясно — знаех, че ме гледа. Танцувах за него. "Пенке, Пенче!" — викна някой от дъното на дискоклуба, а аз усетих, че се изпотявам. За първи път това име ми се стори толкова селско. А момчето продължаваше да ме гледа. Не, то не трябваше да разбере, че викат на мене. И аз се проврях между хората като вятър през ключалка. Дори не се обърнах.

Вън, пред вратата на дискоклуба, стоях много. Чаках някой да

ме потърси. И най-накрая Румен излезе, че му станало горещо.

— А, ти какво правиш тук? Ние си помислихме, че си си тръгнала.

— Ти ли извика Пенке? — изрекох аз, а гласът ми прозвуча равен и заплашителен.

— Как, как аз? Днес въобще не се занимавам с теб. Решил съм да завъртя едно момиче от английската. Ти не я ли видя? Беше до теб. Тъкмо тръгвам да я каня, и един като се развика: "Пенче, Пенче!" Първо помислих, че на теб вика, но ти излезе, а той отиде при нея.

— Ей! — запълзя усмивка към устните ми. — Ей, Румене, наистина ли? — оживих се и ми се прииска да щракна с пръсти. "Каква съм глупачка! — помислих си. — Пък откъде да знам, че не викат мене?" А Румен продължаваше да ми разказва как оня молел неговото момиче: "Хайде, Пенке, хайде! Ще им вземеш акъла!" Но мен не ме интересуваше. Щом е викал на онази там, а не на мене, всичко е добре. Дори се изсмях наум злорадо.

Влязохме отново в полутъмния салон. Момчетата допяха песента и на сцената се качи момиче с бели джинси и бяла ризка. "Същата!" — прошепна Румен. Тя се усмихна, косата ѝ блесна като андалуз, видях как устните ѝ леко се открехнаха и бликнаха смугъл глас — тежък и зноен, смел. Запя нещо на английски. "Ей, страшна е!" — едва чух Румен.

— Кое е това момиче? — вперих се в нея десетки очи.

— Пенка, Пенка Найденова от нашия клас — обясни момчешки глас.

— Тя ми е приятелка! — обади се момиче.

"Пенка! Ха-ха! — помислих си и сърцето ми злорадо скокна. — Ти си хубава, но името ти..."

А тя пееше и гледаше не в нас, а някъде над нас. Светли сенки падаха по меките ѝ скули. "Не е нещо особено! — шепнех си и един досаден кичур коса падаше над очите ми. — Не е много хубава!" — но хапех устни и страшно ми се искаше песента да свърши и тя да се скрие някъде. "За-вист-лив-ка! Рев-нив-ка!" — гърмяха барабаните. "Не завиждам, не ревнувам! — помъчих се да се оправдая. — Чувате ли вие, глупави барабани! — крещях с очите си. — Не ревнувам! От кого? От някаква Пенка!" И потърсих с очи русото момче с детски устни, но сега то стоеше и гледаше певицата с бели джинси.

После се наведе над един свой приятел и му прошепна нещо. Какво, не чух, но видях по устните му, че изрича "Пенка". Пенка, Пенка! — носеше се шепот в салона. Пенка — мамеха с ритъма си китарите. Пенка! — говореха момчетата и я гледаха с пламнали очи.

— Виждаш ли каква е моята Пенка? На първия блус, като слезе, ще я поканя — бърбореше Румен развълнуван.

— Пенка — изговорих и аз, но не разбрах собствения си глас ли чувам, или акорд от китарата.

Песента свърши. Стихия от ръкопляскания. Тя слезе от сцената, като се усмихваше. Някой ѝ подари набързо откършени рози от градината вън. Обходи с поглед всички, за да намери приятелите си. В този момент в нечии устни зад гърба ми звънна: "Пенче, Пенче!" Обърнах се рязко и прошарих с очи навалицата.

Ех, как ми се искаше, как ми се искаше да са викали мене! Но викаха нея.

1979 г.

Стрък трева и цвете

Влюбих се в швед. Такъв един — висок и рус, хладноласкав и пресметлив. Когато ме целуваше, устните му бяха някак изопнати и все ми се струваше, че ме докосва само с ръбовете им. Тогава яд ме обземаше. Забивах нокти в раменете му, дерях ръцете му, хапех зверски устните му, а той си оставаше същата порцеланова кукла. Не дочаках края на почивката и си тръгнах от Боровец внезапно.

Много дни се дотъркаляха от изток и потънаха в морето на моя град. Аз престанах да уча и намразих всичките си приятели само защото бяха тъмни и не приличаха на него.

Но една сутрин някой ми позвъни, когато още спях. Излязох полугола, сънена. Дръпнах рязко дръжката и вратата се отвори пред едно високо момче, което нощем сънувах, а сутрин застават пред огледалото — мрачна, рошава, гледах черните си коси и си представях как руси красавици гушат глави на раменете му...

Започна диво екзотично лято. С него скитахме, той ме научи да пея шведски песни, една нощ в синя хотелска стая се увери, че през тези години съм чакала само него. Накрая се запозна с родителите ми и ме поиска за съпруга.

Сега се казвам Карлсън и бродирам кърпички срещу заплащане. Отиде по дяволите и висшето ми образование, и всичко. Разни русоляви муцуни ме наричат черна дива котка. А вечер, когато Пер се върне от работа и загасим лампите, казва, че очите ми светели в тъмното и се плаши от мен. Тук е студено, студено ми е не до костите, а чак вътре в тях. И сто слънца да изгреят над Швеция, пак трудно ще се стопля.

Но вчера срещнах българин — изпечен, тъмен, върви и се усмихва. Отдалеч го познах по походката, по смелата извивка на раменете, по свободното движение на ръцете. Спряхме на ъгъла — сто-

им и се гледаме. После аз усетих нещо познато в кръвта си, пръстите ми конвулсивно се свиха и се хвърлих срещу му с разперени ръце. Забих нокти в раменете му, стиснах го за ревера от страх да не си тръгне. Сякаш цяла България беше дошла при мен. Разбрахме се без думи. Когато вдигнах лице, сълзи се търкаляха по скулите му към устните.

— Да бягаме, да бягаме в България! — крещях. Беше страшно. Прилоша ми. Когато се свестих, бях у дома, а над мен — Пер, хладноласкав, както всякога. Той ми се усмихна и зъбите му студено блеснаха. По-късно разбрах, че ще имам дете.

След месец получих писмо. Разтворих го без сили, а вътре в бял плик лежаха стрък трева и цвете. На листа пишеше със заострен мъжки почерк: "От България". Очите ми се замъглиха. Хванах с две ръце главата си и закрещях, затичах, заизмъкваx куфари, дрехи. Помъчиха се да ме спрат, но аз бях обезумяла.

— Отивам си! — Викът ми ставаше дълбок, потъмняваше, превръщаше се в дълъг стон.

Но внезапно спрях като пресечена. Нещо се откъсваше от мен със свирепа болка. Паднах...

Моето дете се роди мъртво — далеч от моята и своята родина. Ето ме сега — руина — пътувам за България. Зад мене гробища, пред мен...

1979 г.

На бригадата

Стана страшно горещо. Сух мъртъв въздух припадаше над голи момчешки гърбове и момичешки рамене. Издебваше нечии полуотворени устни, вмъкваше се и изпиваше последната капчица влага. Това бе последният ден от лятната бригада. Вода им носеха в туби кооператорите, но все закъсняваха. "Ще дойдат ли, няма ли да дойдат?" — задъхваха се.

Емил спря. Двубоят с лозите беше неравен. Тъмни кръгове се появиха пред очите му, като че някой е хвърлил камък в блатна вода. Те се уголемиха, изсветляха, той притвори очи и му се стори, че някъде там — от средата на реда — го вика момиче. Първо виждаше само косите и голите ѝ ръце. После тъмните ѝ бистри очи го поведоха. Тежко се заоткъсваха нозете му от земята. Не чувстваше нищо, не виждаше никого. Само това бягащо пред него момиче. И той тичаше, тичаше след нея. "Коя е тя? Моя неуловима сянка" — мислеше си. Но тя беше премного светла, за да е нечия сянка, и той я гонеше. Спираше за миг, обръщаше към него усмихнато лице. Тогава той обикваше дори това жестоко слънце, защото в нейните очи изгряваше като златен фонтан и плъзваше по меките очертания на раменете ѝ, позлатяваше ги. Момичето, момичето го гледа, вика го, води го някъде. Кое е то? "Чакай" — тупти момчешкото му сърце. "Чакай!". Краят на реда. Тя спира. Още миг и пръстите му ще докоснат косите ѝ.

— Ето ти две туби с вода! Бързай! Всички са жадни!

Емил се стресна. Нейният ли беше този глас? За това ли го беше викала. А тя, като го гледаше такъв — с разтворени очи и уста, — се разсмя. Той видя съвсем отблизо, че в мъха на горната ѝ устна се гуши малко светло петънце. Момичето вдигна нагоре тънки голи ръце. После се завъртя към широкия селски път. Емил дълго гледа как златен прах се катери по босите ѝ нозе, накрая остана

само мекото полюшване на косите ѝ. Той стисна дръжките на тежките туби, чу как водата пльоплюкна в тях като жива и с нещо ново и светло в сърцето тръгна обратно, където го чакаха жадни другарите...

Бригадата свърши. Издържаха този дълъг последен ден. Емил се върна в Бургас. Заживя като трескав. Всеки момичешки смях, всеки нежен глезен, блестящ от слънчев прах и пясък, го връщаха там, сред редовете, след онази, непознатата. Два пъти ходи до селото, дано я види. Шепнеше ѝ наум, молеше я. Така дочака първия учебен ден. Облече син ученически костюм и сериозен, мълчалив прекрачи училищния праг. До оградата му се мярна позната фигура. Той онемя за миг, пулсът подскочи във вените му и щеше да ги скъса. Незнайницата от лятната бригада! Тя пристъпи към него и му кимна за поздрав. Късо подрязаните ѝ коси блеснаха на слънцето някак строго, предупредително. Синята престилка скриваше златните ѝ колене. Ръцете ѝ трепнаха и на него му се стори, че ще ги вдигне нагоре, както в края на реда, но сега им тежеше чантата и те замълчаха. Напразно потърси светлото петънце в мъха на горната ѝ устна. Тя искаше да му каже нещо. "Чакай! Кажи го!" — затупти момчешкото му сърце, както тогава. Но звънецът рязна в ушите им. Тя стисна дръжката на чантата и забърза към класната стая.

"Две години съм учил с нея, а не съм я забелязал! — помисли той, като гледаше как се вля в еднообразния син цвят на престилки и ученически костюми. — А може би греша. Онази беше друга, лъчезарна, неповторима. А тази прилича на всички. Дали не съм си я измислил сред жаждата?" И бавно тръгна към втория етаж.

1979 г.

Среща с истината

Като прекосяваше улица "Републиканска", Маргарит мярна отражението си в прозореца на един преминаващ край него автомобил и неволно се стресна. Не толкова от голотата на главата си, колкото от носа — голям, леко чупнат, който преди страшно отиваше на изрязаните му по мъжки устни, а сега на фона на бръснатата му глава му придаваше някакъв особен израз на гордост и целеустременост. Най-после влезе в морската градина. Тръгна по една тиха алея. Тук нямаше опасност да срещне съжалителните или злорадстващи погледи на съученици. Защото едва когато го изключиха, разбра кои се бяха страхували от него, кои му бяха завиждали и кои вярвали. Всъщност всичко това нямаше значение. Стоя една седмица у дома съвсем сам. Никой не го потърси. Едва сега реши да излезе, за да види морето. Стигнал до края на алеята, той машинално седна на една пейка.

"Маргарит Николов, изключен си! — блъсна в ушите му познатият глас на старата директорка, удължи се, отекна, някак далечен и разлят. — В гимназията хулигани няма да търпим! Върви си!" Маргарит стои, гледа, задъхва се, разширява очи от ужас. Нима наистина го гонят?

— Какво ви е?

Маргарит се сепна. На пейката до него седеше момиче и го гледаше с две светли изплашени очи под гъст рус бретон. Той се смути. Дали беше прошепнал нещо несъзнателно, простенал ли беше, или е бледен, че изплаши момичето? Стоя и я гледа дълго.

— Извинете, ако съм ви попречила. Аз ей сега ще се преместя на друга пейка. — И момичето взе малкия блок, 4-5 подострени молива и понечи да тръгне.

— Чакай! — тихо каза Маргарит и се уплаши от собствения си глас — някак по-друг, сякаш за една седмица беше изгубил онези

топли момчешки нотки, които така се харесваха на съученичките му.

Момичето остана. Замълчаха, без да се гледат.

— Какво правиш? — запита най-после Маргарит съвсем тихо, от страх да не уплаши отново не момичето, а себе си.

— Рисувам! Ето виж? Рисувам своята стая, саксиите по прозореца, пианото, едно момиче пред пианото и... Момичето съм аз — Светла, — а тази сянка зад стъклената врата е сянката на мама. Тя стои и слуша дали напредвам.

Маргарит се помъчи да се усмихне:

— А защо рисуваш тук? Ако беше в своята стая, нямаше ли да я предадеш по-правилно?

— Чакай! Виждаш ли, че на вратата няма ключ. Ключът е отвън, а вратата е заключена. Но затова пък прозорецът е отворен. Момичето пред пианото ще вземе този блок, който лежи на масата, и моливите и докато мама отключи вратата... По-нататък сам си представяш, нали?

— А защо момичето пред пианото е тъжно, щом само след миг ще скочи през ниския прозорец и ще дотича в морската градина с блока в ръка, за да рисува.

— Защо ли? Защото то е виновно.

Маргарит трепна. Какво го порази така дълбоко в припрените думи на тази малка художничка, която бе нарисувала своята стая и себе си? За каква вина говореше тя? Защо смяташе за вина въобще това, че се бе опълчила срещу всичко, което чувстваше далеч от себе си, а я бяха задължили да върши? Беше ли и той виновен, когато заяви на класната, че не желае да се подстриже и да ходи с връзка всеки ден в училище? Ах, как му беше омръзнало всичко това! Той беше пораснал, изведнъж извиси ръст над останалите момчета в класа. А заедно с това в него заузряваха нови желания. Искаше да бъде свободен, самостоятелен. Дразнеха го старите учители, които се отнасяха с него и със съучениците му като с деца. Негодуваше срещу формализма на учителката по математика. Но Маргарит не искаше да си спомня тези страшни дни, когато учителският съвет се съвещаваше, обсъждаше неговото поведение и изравяше незнайно откъде отдавна забравени грешки и провинения. После му остригаха косата... А се беше зарекъл да не се подстригва, докато замине войник.

— А аз съм граничар! — Той се изненада как внезапно се изплъзнаха от устата му тези думи.

— Граничар ли? Защо не ми каза по-рано? Така ми се е искало да познавам граничар — просия тя, та чак малките ѝ златни обички блеснаха дяволито някъде отвътре, в меката коса. — Ти сигурно си много смел! И защо си тук?

Маргарит трябваше да отговори нещо, но злорад вътрешен глас му се изсмя: "Какъв граничар си ти? Ти си изключен, изгонен!" Някакъв нерв се изпъна в тялото му, а после сякаш се скъса, затрепери.

— Граничар... — откъсна се от него ръждиво, дрезгаво. — Слушай, Светла, а защо? Можеш ли да ми обясниш защо момичето пред пианото е виновно? Та то няма да направи нищо лошо. Просто ще избяга да рисува.

Изведнъж очите на Светла го погледнаха, нещо като че ли се вля в тях и те само за миг потъмняха. Сега тя му приличаше на малка съдница, дошла за него от непознато измерение.

— Защо съм виновна ли? Защото избягах и огорчих мама. Избрах най-лекия път — бягството, неподчинението, — за да постигна това, което желая. Постъпих като страхлива и подла. Не така се постигат хубавите неща. За хубавите неща най-често се воюва. Те не се получават наготово, но не се постигат и по разни други (и тук тя се запъна) леки пътища. — Гласът ѝ бе потъмнял и звучеше като на голям човек. Птича сянка пробяга през лицето ѝ и на Маргарит му се стори, че тя се усмихва замислено.

— А когато човек знае и вярва, че е прав, непременно побеждава. Ти може би ме осъждаш, защото избягах, презираш ме. Ти си граничар и сигурно си много смел и честен. Кажи ми, моля те, какво да направя, как да убедя мама? Помогни ми! Ти знаеш.

И тя отново се превърна в малката художничка със светли очи и бледи, сякаш прозрачни устни. Маргарит мълчеше. Той не знаеше. Точно това не беше знаел, когато заяви, че не иска да се подстригва и да ходи с униформа.

"Не така се постигат хубавите неща" — отекваше в ушите му гласът на Светла. Тя — чистата, крехката, сякаш още недокосната от живота — знаеше това. Кой бе казал на тази мечтателка със светли очи, че всичко, което се свежда до простото нежелание на човека да се подчинява на дадени норми, всъщност съвсем не е борба, а

действие на страхлив, безволев човек. И тук в гърдите му се вдигна със страшна сила гняв. Защо никой не му каза това, а така изведнъж го обявиха за хулиган. Никой не сложи топла ласкава длан върху рамото му и не поговори с него. Всеки греши. Ех, ако беше жива майка му... И той неволно си спомни нейните големи светли очи. Внезапно потрепера. Стори му се, че очите на майка му го следят от лицето на малката художничка. Той взе нежната ѝ ръка в своята и я гледаше, мислено ѝ благодареше, а тя мълчеше, сериозна и бледа. Боеше се да каже нещо, за да не спре потока на мислите му. Тя не разбираше точно каква тайна крие момчешкото му сърце, но му вярваше. А точно това трябваше на Маргарит, за да бъде силен и започне истинска борба...

1979 г.

Преди лятото

Ваня никога не танцуваше на забавите. Просто стоеше настрана и гледаше. А и момчетата не я канеха. Не беше хубава. Носеше косата си винаги подрязана съвсем късо, високото ѝ слабо тяло беше леко изгърбено, като че ли с това се мъчеше да прикрие нещо. Първо съученичките ѝ се посбутваха и се питаха: "Тази какво, тежкари ли се?", но после така свикнаха с това нейно безмълвно присъствие на всички рождени дни и забави, че когато понякога закъснееше, започваха уж сериозно да подмятат: "Ако тя не дойде, аз си тръгвам!" — и всички прихваха да се смеят.

Но Ваня все пак идваше и заставаше замислено до вратата. Тя сякаш чакаше нещо, а то не идваше.

Най-после свърши тази учебна година. Събраха се учениците от Ваниния клас в един просторен стар клуб срещу хлебарницата на площад "Георги Димитров" и поканиха X "а" клас от математическата гимназия. Дойде и Ваня. Тази вечер по бледото ѝ лице пробягваше сянка на очакване, очите ѝ — светли и неспокойни — трептяха и сякаш се страхуваха да се вгледат. Търсеше ли нещо?

— А, гледай Ваня как се усмихва! Дали и тя не е решила да се хареса на Иво? — прошепна с приглушен смях Светла на Таня.

— Ами крайно време беше! Само тя още не се беше опитвала — изкудкудяка Таня.

— Много си хубава тази вечер, Ванче! Непременно трябва да танцуваш с нас — каза Светла точно когато минаваше край нея и стисна начервените си устни, за да не прихне да се смее. А Таня съвсем явно я сбута с лакът, изду пъпчивите си бузи и стисна големия си мазен нос. Но Ваня не ги видя.

"Непременно трябва да танцуваш с нас" — помисли тя и тънките ѝ бледи устни трепнаха като събудени крилца на водно конче.

Гръмнаха барабаните и китарите в ръцете на момчетата от X

"а" клас. Затанцуваха в полутъмния салон. Трепна и Ваня. "Трябва да танцуваш с нас!" И загледана в танцуващите — тази раздвижена маса от помургавели тела, трепнали под бели блузки, дънки, под люшнати от танца поли, — тя чувстваше пулса си чак в нежните прозрачни крайчета на пръстите. И някъде от най-дълбокото на нейното момичешко съзнание изплува споменът за знамето. Тя държеше въжето, бригадирите — нейните съученици — викаха ура, а то трепереше, извиваше се, вятърът подемаше края му и цялото го разтърсваше, като че ли ток преминава през жива плът. То се изопваше само за секунда и после по цялата му тъкан се разливаше топло движение и завибрираше като хриле на делфин, като фината материя на морски водорасли. И когато достигна до върха на стълба, Ваня бе забравила, че трябва да върже въжето и да влезе в строя. Тя стоеше под него — малка, няма, а отворените ѝ очи жадно пиеха това движение на червената коприна. Тя не вярваше, че вятърът го предизвиква. На нея ѝ се струваше, че това движение изтича от самата нея и преминало от нежните връхчета на пръстите ѝ през въжето като електричество през жица, дава живот на червения плат.

И сега, загледана в танцуващите, нея я обхвана същото чувство — тя гледаше, гледаше, разноцветната тълпа се сля в едно пред очите ѝ, тя усещаше само движението — това мощно преливащо движение на десетки танцуващи тела.

"Ти трябва да танцуваш с нас"... Ваня пристъпи напред. Никой не я забелязваше. И... затанцува. Тялото ѝ се изопна, тя вдигна ръце. Не виждаше никого.

В кратката пауза между две луди песни някой влезе в клуба. Сред момичетата се понесе шепот. Когато китарите засвириха и затанцуваха отново, се чувстваше, че нещо се е случило. Заобръщаха се усмихнати момичешки лица, коси се разлюляха, гримирани очи гледаха там — до вратата, където обикновено заставаше Ваня. Сега там стоеше Иво и сякаш се боеше да се вгледа. Омръзнали бяха на младия шампион по плуване вечните усмивки на момичетата и припряният им брътвеж, когато към компания се присъединяваше той. И отскоро на забави не танцуваше. Стоеше настрана и гледаше, сякаш чакаше нещо или някого.

В салона стана душно. Песента влудяваше. И изведнъж сред потната тълпа, сред резките акорди на китарите той я видя — съвсем случайно, точно когато погледът му се канеше да я отмине. Не

го виждаше. И виждаха ли въобще някого тези светли големи очи? Това високо изопнато тяло се заби като възклицателна в мисълта му, в момчешкото му съзнание. Иво почувства, че някаква тайна се крие зад тези бледи, леко помръдващи устни. Защо така загадъчно проблясваха малките ѝ златни обици под кафявото на косите ѝ? И когато в салона засвириха блус, пред десетки очакващи изненадани погледи той затанцува с нея.

— А, я гледай! — каза Светла и се помъчи да се засмее, но гласът ѝ прозвуча висок и плачлив.

— Коя е тази, с която танцува? — попита някой от X "а".

— Една смахната от нашия клас. Ама той не я познава. Ние трябва да му кажем — изкряка Таня.

— Ей, вие там, какво сте се събрали, не виждате ли, че пречите на танцуващите — извика грубо момчешки глас.

Ваня и Иво мълчаха. Защо се вълнуваше. Сякаш е намерила нещо дълго търсено. Тези ли силни момчешки рамене бе очаквала? За него ли бе пазила момичешките си тайни? Иво държеше бледото момиче в ръцете си, а мислите му се сплитаха в гора. Нима се бяха очаквали толкова дълго, без сами да знаят?

А навън по големите прозорци на стария клуб се пързаляше топъл вятър, затваряха хлебарницата, но оставаше мекият дъх на препечен хляб. Всичко бе синьо, синьо и миришеше на море и солени пясъци. Чакаше ги лятото.

1979 г.

Грим и шепа фиби

Катето бързаше. Дали се беше влюбила, или защото това бе първата ѝ среща, тя не искаше да закъснява. Нарочно мина покрай новия магазин "Пещера", за да хвърли последен поглед на отражението си в една от неговите витрини. Хареса се, усмихна се. И малките ѝ нозе, обути в модерни сандали, така игриво започнаха да се догонват един друг, та ако някой слушаше само шума на токчетата ѝ, би помислил, че опитна ръка отмерва ритъм с кастанети. Как нямаше да се хареса? Цели три часа я гласиха съседките ѝ Веса и Мима. Навиха косите ѝ, почерниха очите ѝ с някакъв специален грим.

— Здравей! Закъснях ли? — изговори тя задъхано на Милен, но в миг се сети, че този тон никак не подхожда на тоалета и грима ѝ. Моментално застана сериозна и важно подаде на смутеното момче връхната си дреха. "Ей, акъла му взех!" — помисли тя и с мъка удържа усмивката, която непрекъснато изплуваше не знам отде към устните ѝ.

— Аз... — запъна се Милен. — Ти... нали за "Двама мъже в града" искаше. Купих билети — изговори на един дъх и наведе очи, сякаш чакаше не нейното съгласие, а присъда.

Катето само кимна и тръгнаха към кино "Септември". В салона беше душно. Ален Делон я гледаше от екрана — мрачен, тъжен. "Какво, нима ще го убият!" — дъхът на Катя затрепери. Тя гледаше филма за четвърти път тази седмица и пак изживяваше всичко наново. Точно когато сълзи замъглиха зениците ѝ и една от тях тръгна към ъгълчето на дясното ѝ око, тя се ужаси! "Боже, гримът! Ами сега! Проклета сълза! Ами ако се отрони? Всичко отива по дяволите и тя ужасена разшири очи. — Дано не мигна, дано не мигна!" — мислеше тя и чакаше очите ѝ да пресъхнат. Но сълзата, изглежда, никак не се вълнуваше от тези Катини преживявания. Тя си стоеше

в дясното око — голяма и тежка.

— Какво ти е? Лошо ли ти е? — каза Милен високо и изплашено.

Хората на три реда пред него се заобръщаха. А Катето? Ах, Катето се беше хванала за предния стол и разширените ѝ очи бяха добили такива огромни размери, че не за една, а за сто сълзи би имало място там.

— Тръгваме! Тръгваме! — почти заплака тя и двамата преминаха през много смъркания и мокри бузи, докато стигнат до изхода.

"Дано не се е размазал. Дано!" Хукнаха. Беше се стъмнило. Вятър духаше. Ах, как се задебнаха Катето и вятърът. Той се криеше зад ъглите, зад дърветата и я връхлиташе ненадейно. Блъсваше право в лицето ѝ. Очите ѝ пресъхваха за миг, после се пълнеха със сълзи, тя хукваше назад по същата улица, по която бяха дошли, за да се скрие. Милен тичаше след нея, но Катето менеше посоката според вятъра, а нали знаете какво нещо е вятърът?

"Разбрах най-после защо когато брат ми тръгна с Ина, за една седмица отслабна с три килограма, при все че вечер се връщаше уморен и ядеше като звяр. Ей, страшно нещо били момичетата!"

Как се озоваха в морската градина, нито тя, нито той можеха да кажат. Беше полутъмно. Полегнала на върха на едно високо дърво, ги гледаше луната. Милен плахо докосна ръката ѝ. Едва сега Катето се вгледа в лицето му. Нали заради него беше изтърпяла всичко? Нея я обхвана някакво особено чувство на гордост, почувства се като голяма. Пък и до нея стоеше не друг, а красавецът на VIII "г" и навеждаше устни към нейните. Катето разбра — повдигна се на пръсти, изопна тънка шия замаяно и на другия ден сигурно щеше да се похвали, че и тя се е целувала с момче, ако точно в този момент не беще блеснала светкавица. Разнесе се гръм и Катето, каквато си бе лека и пъргава, хукна по-бързо от вятъра. "Гримът! Боже!" Ха-ха, ха-ха! — кънтяха токчетата ѝ по паважа. Милен я следваше. Ах, ако плисне! Тогава той щеше да разкаже случката с нея като виц и онези от "г" клас щяха да се задушават от смях. Още малко! Тя ще изпревари дъжда. Само Милен да не я види такава — с размазани чернилки по лицето. Ето го техния блок. Още една пресечка.

— Чакай! — вика Милен. — Да се уговорим за утре.

— Утре в пет пред "България" — крещи тя. Първите капки падат върху лицето ѝ... Но тя вече тича по стълбите. Първи етаж. Втори...

— Кате, Кате, какво става? — излиза Веса, дочула шума от стъпките ѝ.

— Бързам. Да го махна! Да го измия!

— Кое да измиеш? — недоумява Веса.

— Как кое? Грима.

— Но той не се мие. Не ти ли казах, че е специален. Татко ми го донесе от Лас Палмас. Вода не го размива. Просто се отлепя като коричка. Ето виж! — и тя ловко отлепи четирите черни линии, които очертаваха Катините очи.

Тръгна към третия етаж, където живееше. Как ѝ беше леко на очите. Когато се огледа в голямото коридорно огледало и видя прическата си, яд я обхвана. Задърпа косите си, заизмъква шноли и фиби. Чак когато те се разпиляха по гърба ѝ — гладки и лъскави, — миряса. Значи тези четири корички грим и тази шепа фиби бяха отровили вечерта ѝ. Прихна Катето да се смее, завъртя се из стаята с разпуснати коси. После нещо ѝ дойде наум. Тя изтича до терасата, отвори вратата изхвърли фибите навън. Ако беше тихо, сигурно щеше да се чуе мекият звън от тяхното падане, но вън плющеше дъждът, миеше циментени плочи, покриви на прашни кина, а може би и нечий момичешки грим.

8 април 1979 г.

Къде е щастието

Румяна полюшна уморено тяло по стълбите. Какво изкачваше тя — пътя към четвъртия етаж или своя собствен страх. Стъпалата кънтяха под нозете ѝ — хладни, гладки и всяко следващо звучеше по-пронизително от предното. Затича, звуковете се догонваха, зазастъпваха, на нея ѝ се стори, че врати се отварят със скърцане зад гърба ѝ. Тичаше, а като че стоеше на едно и също място, сякаш се изкачва по слизащ ескалатор. Металният ключ блесна като зъб на звяр в ръката ѝ, но преди да ослепи с него малкото око на ключалката, някой рязко отвори отвътре вратата.

Майка ѝ — бледа, трепереща, с незасъхнали сълзи по страните. Тя първо не видя баща си, но чувстваше тежкия му дъх някъде там — в дъното на антрето. Чак когато запали лампата и застана пред голямото огледало, трепереща, задъхана, усети тежката миньорска ръка да сграбчва косите ѝ.

— Докога бе! Казвай! Докога! — ревна той и долната му устна висна.

— Коста, недей, чакай, Коста! — писна майка ѝ, но той не я чуваше и дърпаше косите на Румяна. Под пръстите му като изплашени змийчета се плъзваха влажни кичури коса и фиби. Той се задъхваше — червен, загубил сякаш разсъдък от яд. Гласовете на тримата се сляха.

— Казвай! Докога! Коста! Чакай!

Пред очите на Румяна всичко се завъртя, тя усети клещите на бащините си ръце разхлабени, изтръгна се и побягна към своята стая като подгонено животно...

— Но, мамо, аз го обичам!

— Не, Румяна, не! Слушай мен, детето ми. Аз съм живяла цели 45 години. Отдавна съм минала по твоя път. Той ти харесва, защото е хубав и мил. Но твоята голяма, истинска любов още не е дош-

ла. Помисли за бъдещето си — твоето бъдеще е голямо, светло.

— Точно защото е голямо. Има толкова място за него.

— Стига, Румяна, говориш като малко момиче. Стига с тези пубертетски истории. Сега трябва да работиш, както са работили всички истински творци. Драгомир! Намерила с кого... От строителното училище.

Румяна не я слушаше. Тя си спомни всички дъждове, под които бяха тичали, и всички онези, от които бяха избягали, за шепите миди, които той ѝ подаряваше вечер, а тя пръсваше една по една по пътя към къщи. И за тъмносините часове, когато той мълчеше трогателно несръчен, забравил всички думи от бездруго бедния си речник. И това се повтаряше всяка вечер.

Този страх от тежките ръце, болката по слепите ѝ очи и тези вечни речи, в които майка ѝ, заклета интелектуалка, се оплакваше от духовната пустота и грубостта на баща ѝ. Всичко това се пластеше в Румяна с дни, с часове. И тя ги послуша. Не се срещаше повече с него. Тичаше вечер и сутрин по стълбите, ходеше си на нейните там драмкръжоци, търпеше разни ухажори. Дори ѝ се стори, че започна да го забравя.

Но веднъж я поканиха на литературно четене с един току-що пръкнал се млад писател.

— Ще отидеш — каза майка ѝ. — Там са хората от твоята среда. С такива хора трябва да общуваш, за да бъдеш щастлива. А не като онзи... — и тя уж се напрегна да си спомни името му — Драгомир.

Румяна болезнено сбърчи нежните си вежди и край тъмните ѝ, едва забележимо гримирани очи се появи тънка мрежа от бръчици, която винаги, вместо да я загрози или състари, я правеше да изглежда тайнствено замислена.

Тя отиде. В малката кокетна зала миришеше на цветя и нови книги. Няколко мъже галантно ѝ целунаха ръка, жени ѝ се усмихваха, даже една приятелка на майка ѝ дойде и я целуна с начервените си устни. Румяна се засмя, отпусна се. "Може би наистина сред тези хора ще бъда щастлива. Права е мама. Аз май наистина съм щастлива" — мислеше тя и с изящно движение докосваше косите над бялото си чело. Когато ръкопляскания отшумяха, тя като през сън усети гласа на младия писател. Предлагаше ѝ да я изпрати. Тръгнаха. Румяна вървеше усмихнато, леко.

В края на градината тя плесна весело с ръце пред скокливата

струя на чешмичката. Неволно ѝ се прииска да напише стих за този бистър шум, с който водата падаше и се разбиваше в цимента на хиляди малки капчици. В тях се оглеждаше луната и целият въздух наоколо светеше като фосфорен.

— Внимавайте, ще се изпръскате — чу тя приятния глас на младежа, който ѝ прозвуча някак хладноласкав.

Той нежно я подръпна за ръката. Усети устните му върху своите. Когато отвори очи замаяно, потърси неговите, но те падаха в сянка.

Румяна се взря още по-настойчиво, но светлината само се плъзваше по строгите очертания на стройните му рамене и бягаше от очите му. Потръпна неочаквано от хлад, отдръпна се. Видя как блесна златният му пръстен, лъхна я дъх на мъжки одеколон от красивото му лице.

Тръгнаха под ръка. Той ѝ говореше нещо, предлагаше ѝ да се срещнат. Харесал я беше. Подминаха познатия блок, в който живееше Драгомир. "С такива хора ти ще бъдеш щастлива!" — спомни си думите на майка си. "Права е мама, аз може би съм щастлива. Той е красив, умен, даровит!" — и тя отново се вгледа в него, за да открие онова, което сенките в градината бяха скрили от очите ѝ. Но в лицето му всичко си стоеше непроменено — някак красиво и фино, а хладно, чуждо. Тя усети ръката си премръзнала, но не смееше да я мушне в неговата и да я стопли. Младежът продължаваше да ѝ говори нещо. Тя си спомни за Драгомир, колко пъти я беше носил на ръце по този път, представи си тъмните огънчета на очите му. Нещо силно заблъска в нея. Тя спря рязко и каза:

— Благодаря ви, че ме изпратихте. Всъщност аз живея там. — И се обърна по пътя, който бяха изминали. Какво каза след нея, не чу. Като златна пчела, разкъсала лепкави паякови паяжини, тя тичаше, тичаше към Драгомирови. Косите ѝ се освободиха от примките на шнолите и се разкършиха — тежки, разюздани. Постепенно мисълта за миньорските ръце, за болката по слепите очи, за вечните речи на майка ѝ се изплъзна от нея като разхлабените шноли. Тя тичаше освободена към IV етаж, където я чакаше едно мургаво момче с рус перчем над веждите, а може би, скрито зад силните му рамене, я чакаше и щастието.

11 април 1979 г.

Фотоальбум

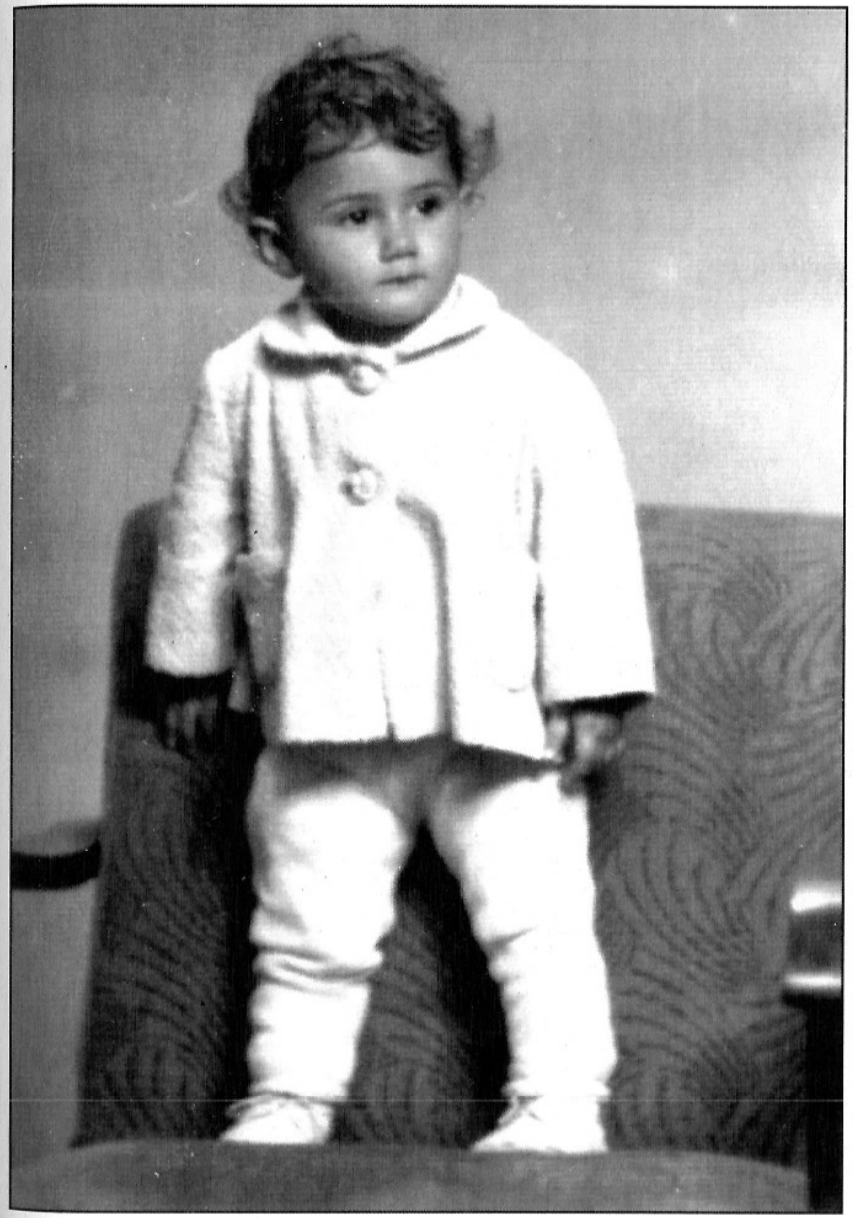

Петя на 1 година

Петя на 4 години с братовчед си Емил – син на брата на Мария Дубарова

Петя на 5 години в Боровец

Петя на 5 години

Петя (в средата) на шестия си рожден ден в детската градина

Петя на 10 години – танцува

Петя на лагер в Бойково – III клас

Петя на 10 години

Петя на 10 години с майка си Мария Дубарова в двора на родната къща

Петя на 10 години на екскурзия с родителите си в местността над Капчето

Петя на 12 години с баща си

На 14 години на плажа

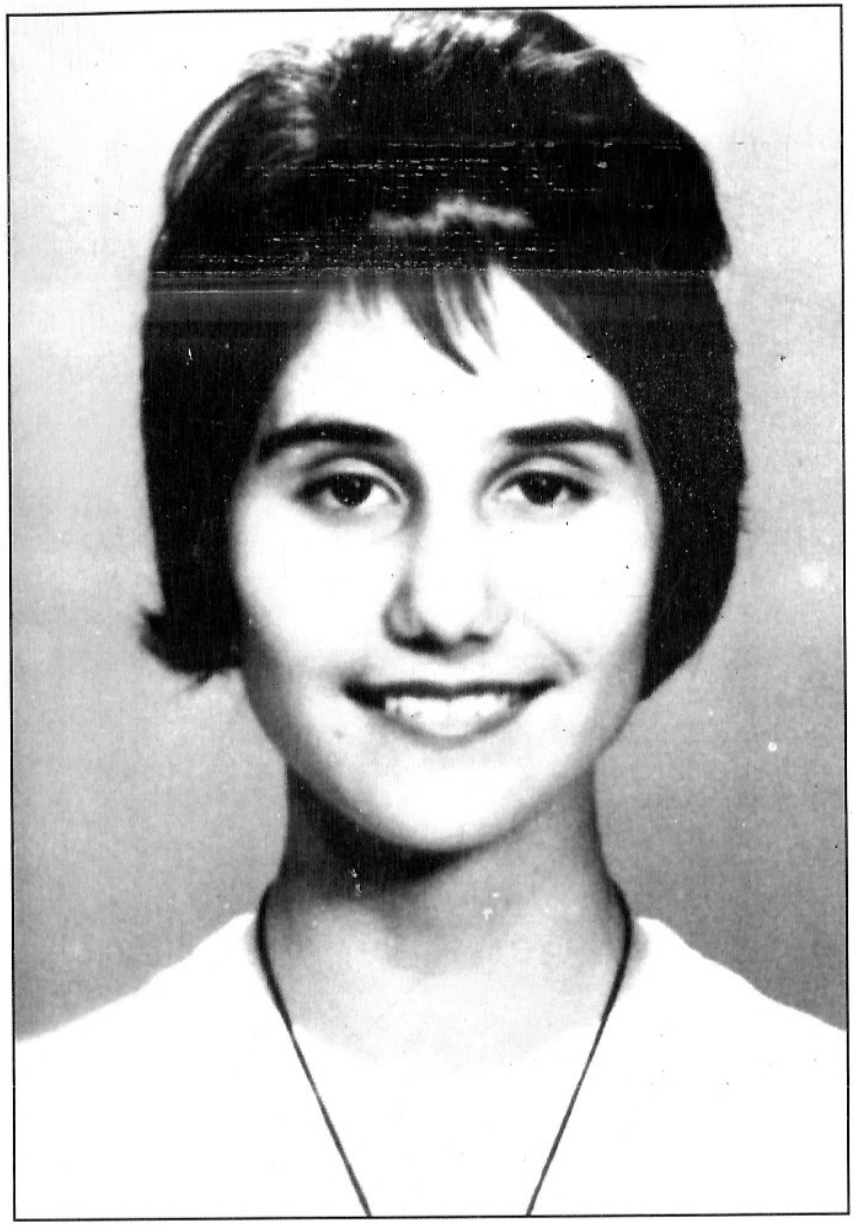

На 14 години

Родната къща на Петя Дубарова

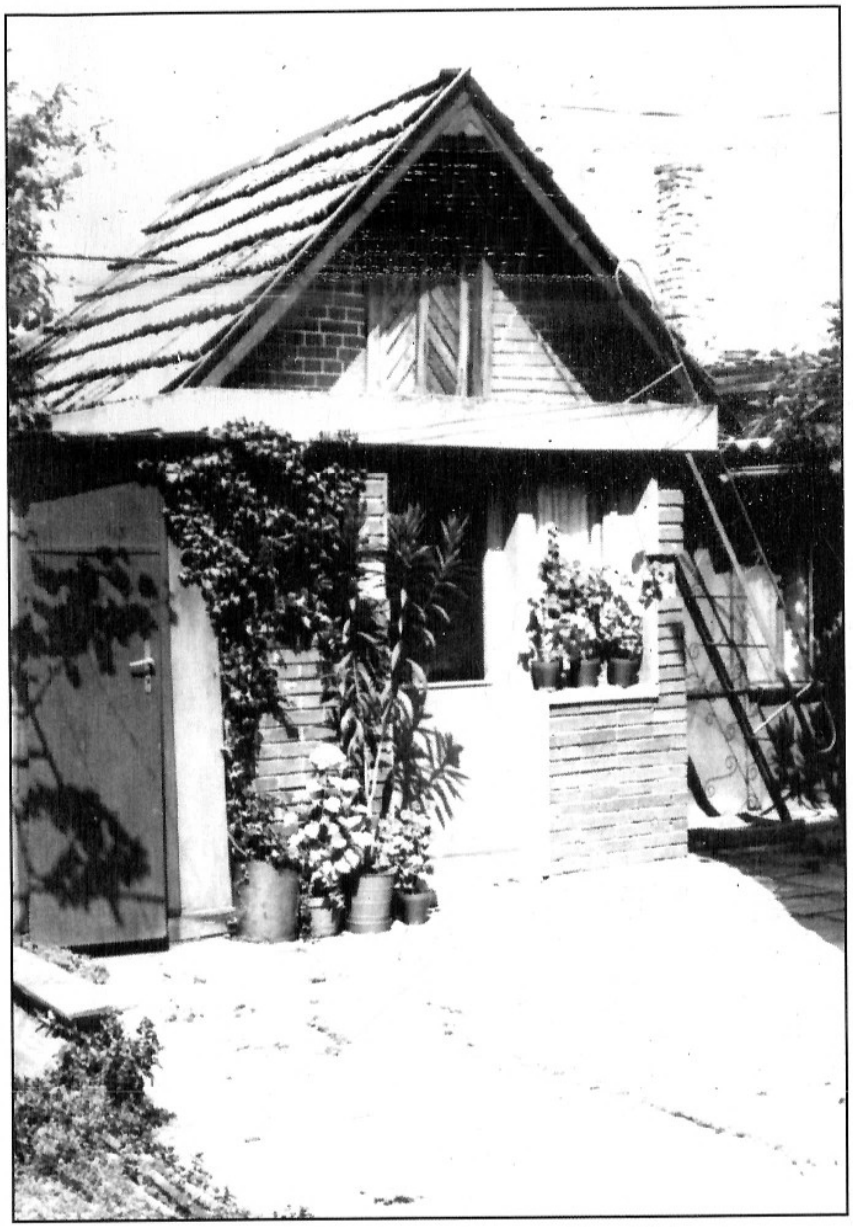

"Вилата" в двора на родната къща на Петя Дубарова

Петя на 14 години в градинката пред Младежкия дом

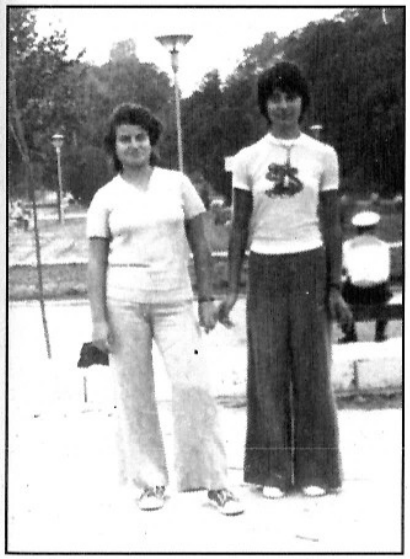

На 14 години с приятелката Румяна

Със съученичка (Петя вдясно)

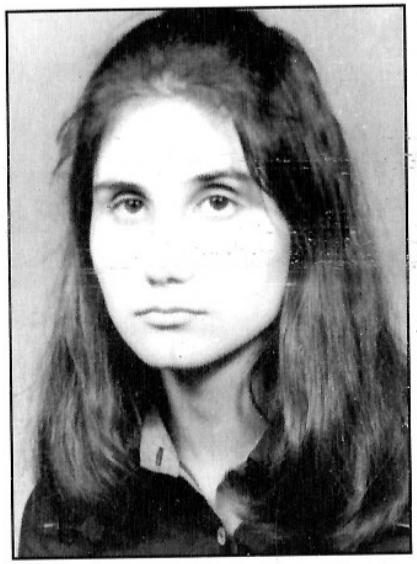

Паспортната снимка на Петя на 16 години

Петя като ученичка в 9 клас, 16-годишна

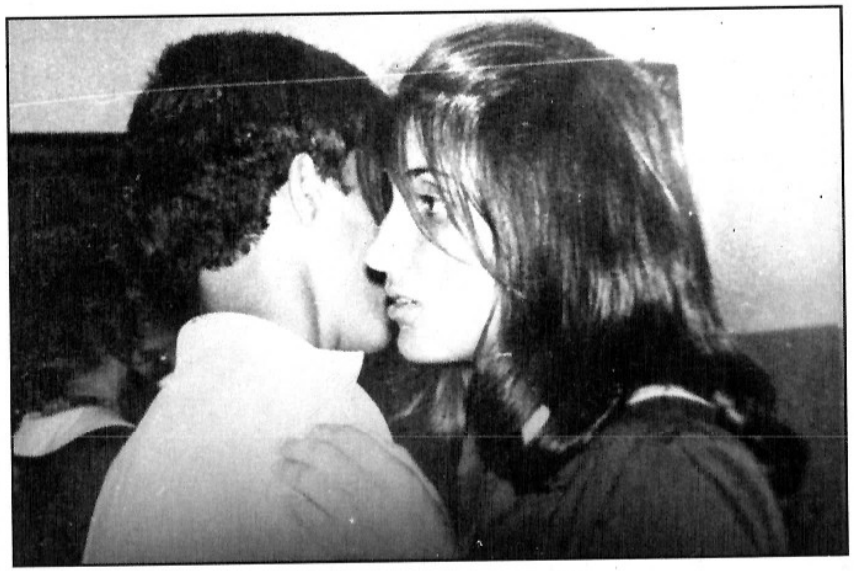

На рожден ден в училище

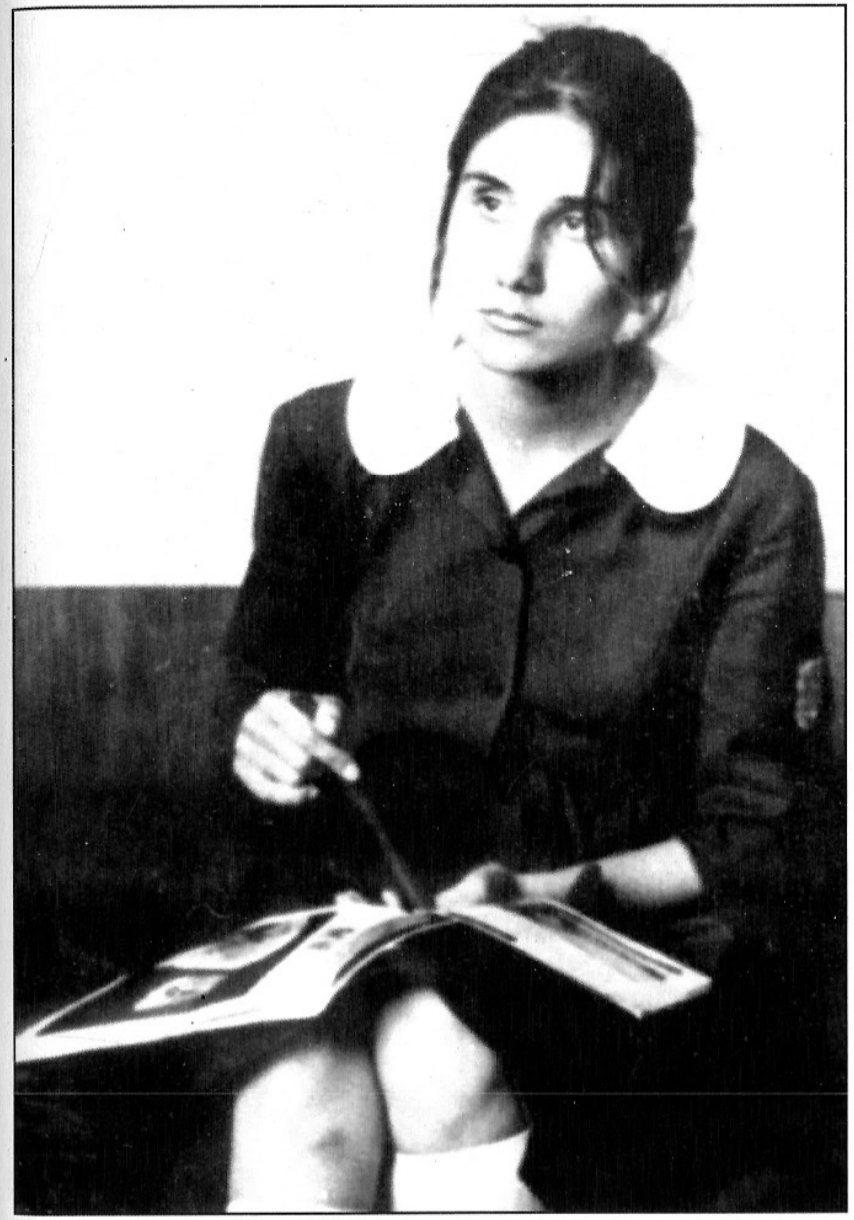

Петя на 16 години като ученичка

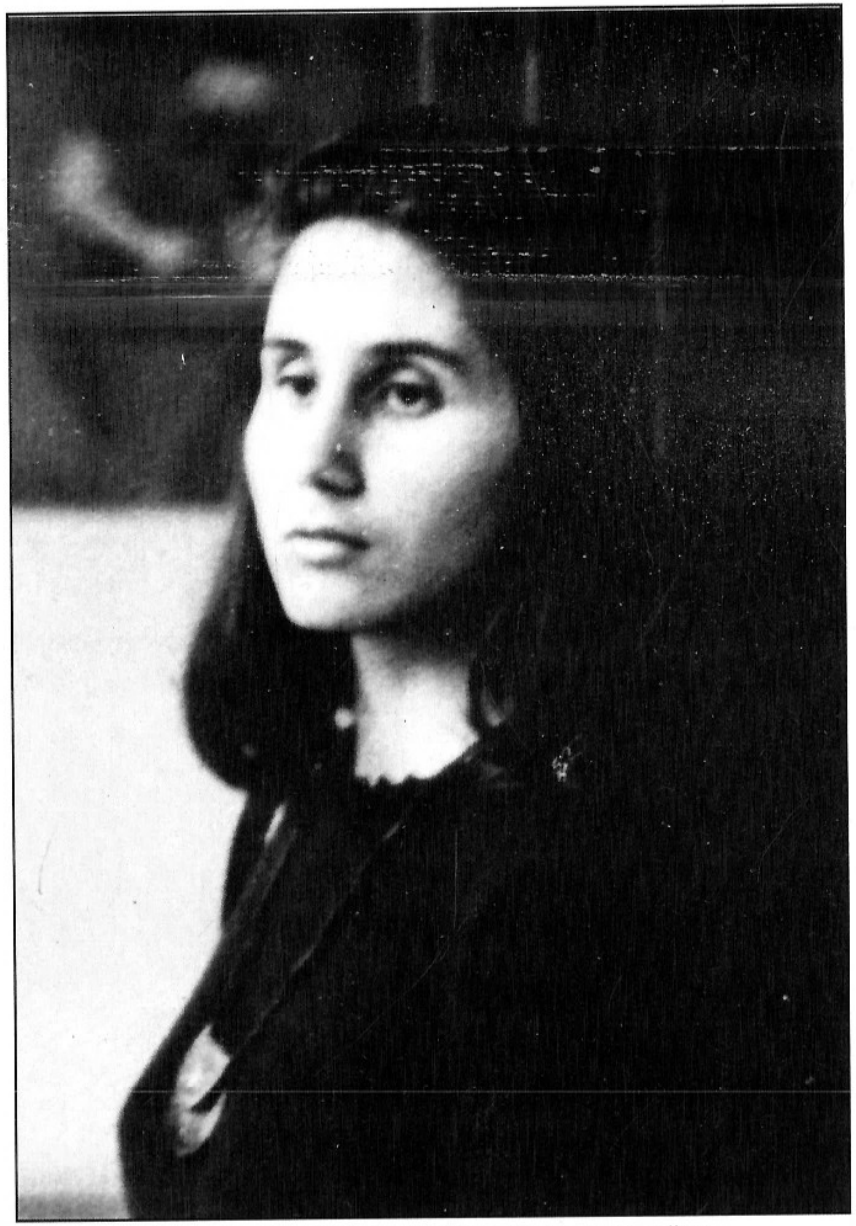

Петя на 16 години в клуба на културните дейци

Петя на бригада с Жана Василева, Владимир Генов и Иван Тиберков, 16-годишна

На лятна екскурзия със съученици
от Английската езикова гимназия

На есенна екскурзия
със съученици в Сливен

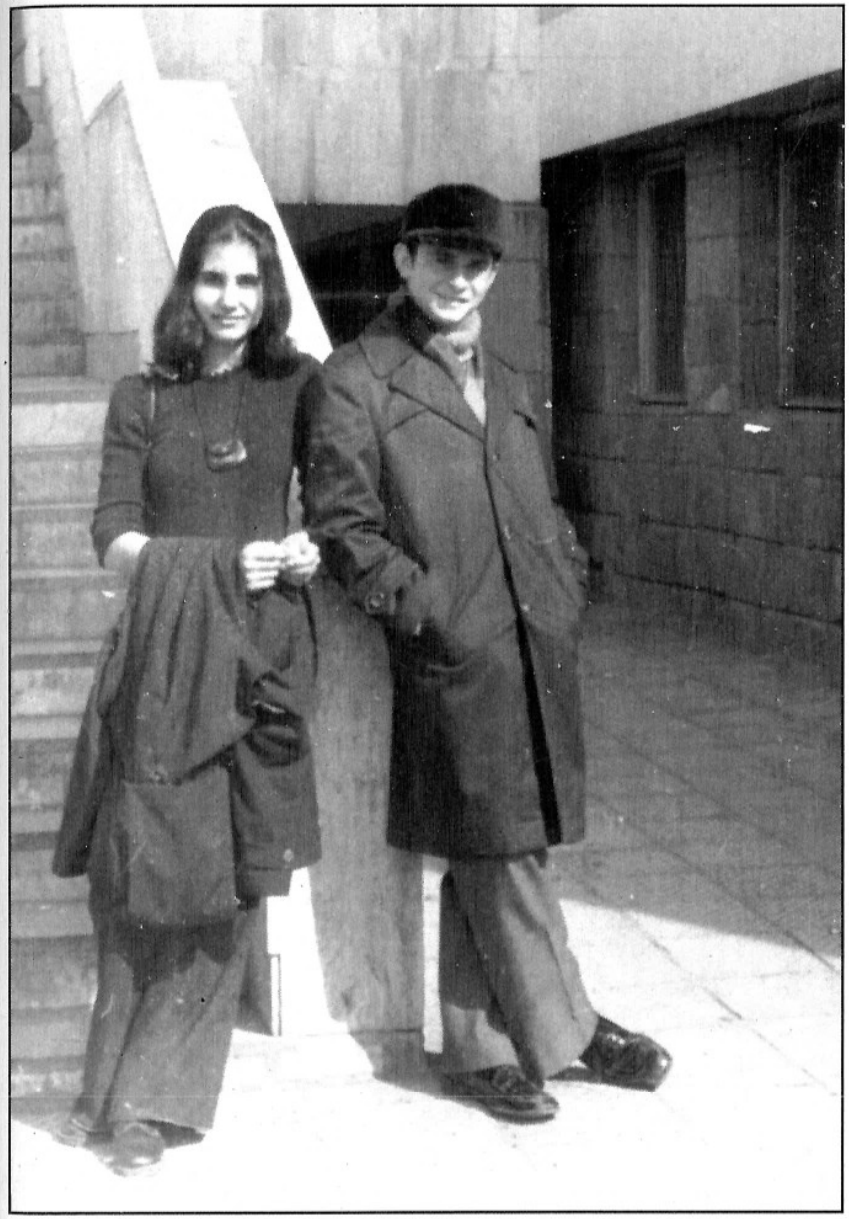

Петя със съученика си Иван Тиберков

Петя в кадър от филма "Трампа", 1979 г.

Петя с Таня Шахова в кадър от филма "Трампа"

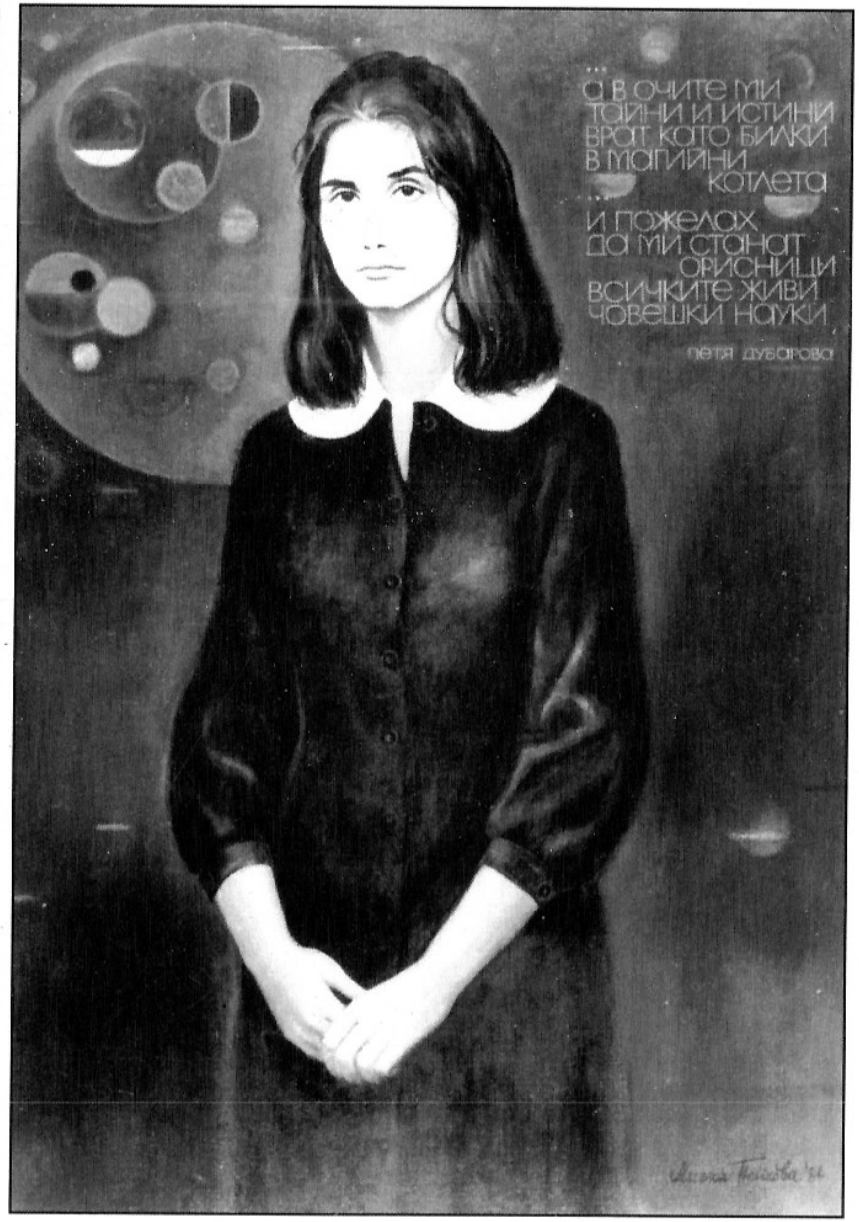

Снимка на портрет от Милка Пейкова

Петя с Христо Фотев в Клуба на писателите.
Сн. Мишо Трошанов

Снимката от 1979 г. – семинарът на сп. "Родна реч". Седнали отдясно наляво са писателите Димитър Яръмов, Любен Дилов и Иван Давидков. На втория ред вторият отдясно е Георги Константинов. Точно в центъра, в тъмно, е Петя Дубарова. Третата от нея наляво е Надежда Михайлова, под нея вдясно, в шареното пуловерче е Никола Кицевски, който се е отместил, за да се види бъдещата му съпруга Веселина Тихолова

Писма

До родителите

1 юни 1972 г.
Бойково, Бургаски окръг

Мили татко,

Тук не ми харесва особено много. Скучно е. Има хубави гори, които още не сме разгледали. Снощи беше откриването на лагера. Аз рецитирах стихотворението си "Аз станах вече пионер".

Избрахме си отряден съвет. Отговорник съм по културно-масовата работа.

Майка е много преуморена. Непрекъснато тича след учениците. Откакто сме тука, не е спала.

Винаги оставам последна, когато се храним.

Най-добрите ми приятелки са Мария, Радка и Калинка.

Имаме запланувани много вечери: на Хр. Смирненски, на партията, на талантите и още много други.

Ще си вземеш ли отпуска, за да дойдеш при нас?

Има къде да спиш.

Пиши ни как си със здравето.

Не ни изпращай пари, защото си имаме и не ни трябват.

Хиляди целувки от мен и майка:
Пепа

5 юли 1973 г.
Карандила

Мило майче,

Пиша ти сред дивната природа на Карандила, упоена от мириса на смола и треви. Никога не съм си я представяла толкова красива. Тук въздухът е хладен и е напоен с вълшебство и романтика, а слънцето гали с лъчи росната земя. Гъстата дъбрава крие в недрата си хиляди тайни.

Мило майче, напразно ме настани на първите седалки в рейса. Стана ми много лошо, но все пак издържах и не повърнах. Аз сядам да ти пиша първа. Трябва непременно да ми изпратиш униформената пола.

Приеми хиляди целувки:
Пепа

9 юли 1973 г.
Карандила

Скъпа майко,

Пиша ти, без да съм получила отговора на първото си писмо. Аз се сприятелих с всички деца. Увлечена съм в игри. Тук е много хубаво, но ми омръзна още първия ден. Никак не ми харесва без теб, татко и Талисманчо*. С нетърпение очаквам края на лагерната смяна. Тук храната е много вкусна. Нахранвам се с първите. Вчера ни теглиха. Напълняла съм с 1 кг и съм 36 кг. Аз не съм в отрядния съвет. Имахме вечер на талантите. Представих се със свое стихотворение. Още нищо не съм загубила. Пиши ми как сте със здравето.

Приемете хиляди целувки от
вашата скъпа дъщеря *Пепа*

*Талисманчо — петлето ѝ — б.р.

28 юли 1974 г.
Копривщица

Мили родители,

Пиша ви от красивия град Копривщица. Във влака пътувах чудесно. Децата ме нахраниха с кюфтета, шпеков салам, домати и три филии бял хляб и за десерт ядох круши и кайсии. Влакът ни мина през осем тунела. След като слязохме на гарата, се качихме в рейс. Наблъскаха ни като стадо овце...

Сега се намираме в старинно на вид училище. Настаниха ни в стая на I етаж. Сега всеки си ходи, където поиска — из целия град.

Довечера няма да ни хранят! Ще спим гладни.

Целувам ви: *Петя*

30 юли 1974 г.
Копривщица

Скъпи майко и татко,

Днес е вторият ден от нашата смяна. Тук природата е дивна. Всеки ден излизаме на разходка из града и в горите и просто не ми остава време да пиша стихове. През обедната почивка е забранено да се пише. А добре, че сега другарката заспа и ще успея да ви напиша няколко реда. Писмото не е красиво, защото го пиша седнала, на коляно и без подложка.

Тук ме избраха и в отрядния съвет (културно-масовик), и в дружинния съвет — редактор. До днес си почивах, но от утре трябва да попълвам дневника на лагера, да пиша дописки, да издавам табла...

Моето легло е до Весиното. То е между прозорец и врата, но е невъзможно да стане течение, защото прозорецът е закован и никога не го отваряме. До нашето училище (Малеее, другарката се събуди!!) има читалище. Аз искам да се запиша в него. Ако можете, пратете ми списъка с книгите.

Вие как сте? Какво става в Бургас?

ЧАО!!!

2 август 1974 г.
Копривщица

Мили майко и татко,

Днес пак ви пиша в леглото през обедната почивка. Защо не ми отговаряте? Заети ли сте? Получихте ли трите ми писма? Как сте?

Тук е много интересно, но съм непрекъснато заета. Трябва да водя дневника на дружината, а никак не ми се пише.

Времето е много приятно. Днес ни водиха на баня.

Аз съм добре.

ЧАКАМ

ОТГОВОР.

ЧАО!

6 август 1974 г.
Копривщица

Скъпи майко и татко,

Всички вече получиха писма, само аз не съм и много се притеснявам. Защо не ми пишете? Добре ли сте? Ще дойдете ли тук? Мажете ли вкъщи?

Аз съм добре. Тук много ми харесва.

Майко, тук има много зелени шишарки. Да бера ли от тях?

Всичките си писма пиша през обедната почивка под голям страх да не се събуди другарката.

Тук имам много приятелки, но най дружа с Таня Генова и Веса.

Един чичко ме научи да яздя коня Ласко, който е много възпитан и с изящна фигура. Но Таня Генова иска и тя да се научи да язди, а майка ѝ забрани и на нея, и на мене.

Вече похарчих 2 лв. само за храна. Записах се на една библиотека, но Драгомир ми открадна книгата и не мога да чета.

ЧАКАМ ОТГОВОР!

Хиляди целувки от *Пепа*

П. П. Стихове не искам да ви пращам, за да бъде изненада.

Майко, ако случайно дойдете, донеси ми книги!

8 август 1974 г.
Копривщица

Мила майко,

Много се зарадвах, че ме заместваш в благородното ми дело. И желая все така да кткаш котенцата и да ги вардиш от злите хора. Благодаря ти за грижите, които си положила за тях.

Тук времето понякога е много топло, но сутрин и вечер е хладно. Затова, когато ставаме от сън, се обличаме топло и дебело, а към обед става нетърпимо горещо, но не ни пускат в стаята, защото стават кражби.

Дните ми минават много бързо. (Много.) Силно желая да чета. Затова, ако дойдете, донеси ми няколко книги.

Предай на татко хиляди поздрави и целувки.

Целува те:
Пепа

Ще чакам отговор
ЧАО
!!!

8 август 1974 г.
Копривщица

Мила майко,

Днес получих писмото ти и много се зарадвах. Хем ми се стои тук, хем пък искам да видя културния дом, улицата ни и изобщо града.

Аз съм в III отряд. Децата в него от IV клас са много възпитани, добри. Но има и от V "а" клас, които са като хулигани. Пушат цигари, закачат се с непознати момчета. В стаята всички ги мразят.

Храната тук не е хубава, но аз се старая да си изяждам всичко. Аз страдам от безсъние.

Пиши адреса на стара ми майка.

Цун!

Пепа

Това писмо пиша преди лягане.

21 август 1977 г.
Бургас

Скъпа мамо,

Без теб е ужасно. Татко ми поръча да ти пиша, че всеки миг мисли за теб. Аз също вече не свиря на китара, не пея и излизам най-много до градинката. Преди поне беше в Бургас и можехме да те виждаме. Нищо вече не ме радва така, както преди. Ти защо не ни се обади, като пристигна? Ние много се притесняваме.

С татко се разбираме добре. Въобще не се караме. Аз преговарям думи по английски.

Всеки ден у нас се мъкнат или Ваня, или Миглена, или пък Мая. Но на Мая аз вече много-много не се церемоня. Гоня я направо. Румяна вчера замина за София заедно с Катя. Може би днес или утре ще се върнат.

Тук е адски горещо.

Аз си скъсах джинсите и се чудя сега как да ги поправям.

Ние сигурно ще дойдем след около седмица. Пиши ни дали си добре.

Моля те, не показвай на никого писмото ми.

Много поздрави на всички!

Целуваме те с татко!

Петя

26 юни 1978 г.
с. Подвис, Бургаски окръг

Мила мамо,

Пиша ти със самочувствието на бригадирка. В леглото съм. Казвам го като извинение за лошото писане — не ми е удобно. Днес бе първият работен ден. Съжалявам, че не можах да ти пиша още вчера, но бяхме много заети с откриване на смяната и настаняването по стаите. В стаята сме 12 момичета от нашия клас. Моето легло е най-хубаво — в ъгъла — в дъното.

Днес се занимавахме с лози. Кършихме стеблата на излишните лозя. Ръцете ми са страшно напукани. Имам пришки. Много е горещо.

Съвсем здрава съм. Нищо не ме боли. Много е строго. Нямаме никакво право да излизаме извън лагера — въобще на военни начала е всичко.

Утре ще ти пиша повече.

Безброй целувки!
С обич: *Петя*

2 юли 1978 г.
Подвис

Мили мамо и татко,

Простете ми, че не можах да ви пиша веднага, като се върнах в лагера. Тези дни беше доста трудно. Аз съм здрава, но съжалявам, че не си взех аналгин или аспирин.

В неделя се къпахме. Загубих си апетита и отслабнах. Уморена съм, спя съвсем малко. На полето е тежко. Извинете ме, че писмото е така небрежно написано, но очите ми се затварят за сън.

Вие какво правите? Донесе ли ми Вичев китарата? Ако не я е донесъл, мила мамо, веднага да го намериш (дявол да го вземе) и да ми я поискаш, защото ще я похаби, ако досега вече не я е похабил. Даже гледай да му се накараш хубаво (нахал с нахал). Той си го заслужава!

Мили татко, радвам се, че поне за 20 дена няма да има с кого да се ядосваш и на кого да се караш. Ходете с мама по ресторанти и на разходка вечер и все за мене говорете и мислете.

Аз много съм почерняла. Много поздрави от Ваня. Върнахте ли на майка ѝ дрехите?

Косата ми изруся отново от слънцето.

Мила мамо, много поздрави на морето и плажа от мен. Така ми домъчня за всички вас!

По цял ден, докато бера малините, си представям, че съм в Бургас, на вълнолома — до фара (не ми се карайте, но напоследък все там ходех). Пишете ми бързо!

С обич: *Петя*

Мили бивш 9 "г",

Пише ти една окаяница, т.е. едно щабно мишле. Еее, другари! Сигурно изучихте английския и сега сте преминали на някой още по-приятен момент от живота си в бригадата — или химия, или математика например. Хич не ме баламосвайте, че не ви остава време! При един бесен стремеж, какъвто е вашият, всичко е подчинено на великата идея за духовното израстване — култивиране на масите.

Другари, когато дойде време да изберете Мис Консерва и Мистър Консерв, позовете ме! Нашият представител ще се наложи! ВАЖНО! Внимавайте, не изтощавайте С., не му се слагайте, котки с котките! Пазете го и му кажете, че му позволявам да не бъде ударник. Да си гледа здравето момчето и да си почива, само да внимава да не е на течение и влага, че температурен едва ли ще го обичам! Сега нещо секретно: ликвидирайте В., че като се върне в Бургас, да не ми прави спънки с любимия С.! Подмолно го цапнете по главата и си гледайте пак историята или в краен случай "Война и мир". Джейн, не ми изневерявай! Ще ти направя внезапно посещение!

Нека най-хубавата от вас целуне от мен С.!
Вас аз ви целувам лично всички
и най-много Жана!

Щабно мишле — *Пенка*

До Елена Начева*

12 декември 1978 г.
Бургас

Скъпа малка Льони,

Не зная дали си получила моето първо писмо, но искам да ти отговоря... Знаеш ли, ние трябваше да се условим кой да почне пръв да пише, защото сега аз получих твоето писмо, може би ти си получила моето писмо и съвсем ще се объркаме? Но нищо. За разлика от тебе аз не се страхувам, че ще те отегча — винаги съм била самоуверена. Мила Льони, хубаво е да си пишем така, защото иначе никога не бихме узнали нищо една за друга. Иначе аз никога не бих ти казала, че всъщност не съм такава, каквато изглеждам. Не съм толкова весела. Случват ми се разни неприятни неща, които бих ти разказала, но по-късно, не сега. Блазе на майка ти и баща ти, че имат такова добро момиче като тебе. Бъди сигурна, че ако не мислех това, никога не бих ти писала. Всъщност аз получавам много, страшно много писма — най-вече любовни — от Перник, Пазарджик и София, но повечето от тях въобще не чета. И от страх В. да не разбере това, винаги се преструвам на вечно чакаща и неполучаваща писмо нещастница. Не желая бедното момче да си затормозява мисълта с неоснователни... (Ей, ти да не му кажеш!) Понякога, когато ми дойде на гости някоя приятелка, с която се виждаме от дъжд на вятър, разпечатваме писмата едно след друго и много се смеем. Но че не получавам писмо от Пер — това също е вярно. Голям праз! Да не мислиш, че съм умряла за него. Последния път по практика, когато тебе те нямаше, Р. ни изгони с В. Всъщност това беше най-желаното. Отидохме и се наядохме с пици. Беше весело! Льони, ти кога имаш рожден ден? Къде ще бъдеш през зимната ваканция? Ах, ако знаеш как ми се танцува! От месец не съм ходила на забава. Разкажи ми нещо за себе си. Ако щеш даже, някое любовно приключение!

Оздравя ли най-после?

С много нежност:
Петя

* Приятелка на Петя, от друга паралелка — б.р.

18 декември 1978 г.
Бургас

Мила Елена,

Твоето писмо много ме развълнува. От една страница аз научих за тебе толкова много, колкото не бих научила за години, ако не бяхме започнали тази наша необичайна кореспонденция. Мила Льони, аз все още не съм се влюбвала и не зная как си се чувствала тогава (приятелят на Елена загива при самолетна катастрофа — б.р.), но си представям какво ти е сега и ти съчувствам. От твоето писмо схванах, че те е много страх у мен да не се породи "съжаление". Далеч съм от такава мисъл. Съжалявам само хората, които презирам. Съжалявам влюбените в мен момчета, съжалявам момичетата, които са завистливи. А на теб мога само да съчувствам. Смятам, че нямаш нищо против това. С п о р е д м е н е (разреденото на английски — б.р.) съчувствието е най-топлото и най-възвишеното чувство.

Мила Льони, много рано си се сблъскала с това страшно нещо — страх ме е дори да назова името ѝ. Но да не говорим за смърт и такива работи. Твърде много ни остава да живеем и обичаме. Пиши ми нещо весело, някоя малка авантюра или приключение. А ако чувстваш, че трябва да споделиш нещо, което ти тежи, с някого, моля те, вярвай ми и ми се доверявай. Всъщност аз и сега не знам имаш ли добра приятелка, на която да можеш да разказваш всичко. Преди знаех, че добре се разбирате с някого. Какво ти е отношението към квачките от вашия клас (между нас да си остане).

Мила Льони, много съжалявам, че се снимах в този филм ("Трампа", режисьор Георги Дюлгеров — б.р.). Като вървя по главната, съвсем непознати хора се обаждат, че са ме познали.

Моля те, пиши ми бързо! И ми прости за ужасния краснопис!

С много нежност: *Петя* (на английски — б.р.)

Рожден ден имам на 25.IV — още е далеч. Пиши ми непременно къде ще бъдеш и какво ще правиш през зимната ваканция и на Нова година. Мила Льони, всичко това ти написах днес сутринта, но понеже те търсих в междучасието между първия и втория час и не те намерих, искам да ти напиша още нещо.

Радвам се поне, че съм родена в щастливо семейство. Всичко правим и решаваме заедно. Съжалявам само, че нямам ни брат, ни сестра, но нищо. Майка ми е извънредно горда жена... Свикнала е да ѝ разказвам всичко за вечните си ухажори и симпатии и все се смеем, като почнем да говорим за това... А сега — най-интересното. Искам да ти кажа нещо за Пер, за да нямаш чувството, че непрекъснато ти намеквам за някаква тайнствена история и никога не ти я разказвам изцяло. Всичко с него всъщност беше много просто и доста хубаво. Запознахме се в дискотеката в Боровец — изневиделица той дойде и ме покани да танцуваме. Беше пълно с чужденци. Аз бях с група от продукцията (която снима филма "Трампа" — б.р.), няколко момчета и момичета. Поласкана бях, че той се спря на мен въпреки големия брой красавици в дискотеката — все пак той беше най-хубавият — такова беше общото мнение. Когато започнахме да танцуваме нежния блус, аз за миг съзнах, че много го харесвам, че бих стояла цяла нощ така и бих танцувала с него. Не знам какво се случи, но по едно време като през сън усетих, че той ме целуна. Съвсем се обърках. После ми казаха, че и двамата сме били толкова хубави, че всички нас гледали. Но аз съм сигурна, че са гледали само него — специално моите приятелки, — защото той беше най-желаният. И точно когато се прегърнахме съвсем плътно, блусът свърши — спомням си, че песента беше " Л ю б о в т а е к а т о к и с л о р о д " (разреденото на английски — б.р.) Излязохме вън. Имаше звезди... Устните му бяха страшно нежни и страшно топли. После аз си тръгнах, защото на другия ден сутринта ме чакаше работа, а после си тръгнах ненадейно за Бургас. Дори не можах да го видя и да му се обадя. След това — писмата му. И ето сега — той мълчи. Голям пък праз! Не съм умряла за него! Но ще видим какво ще стане.

С обич: *Петя* (на английски — б.р.)

23 декември 1978 г.
Бургас

Скъпа Льони,

Днес съм прекомерно щастлива. Получих най-после писмото на Пер. Това беше най-желаното. Тези негови писма, не знам защо, толкова ме вълнуват. Понякога се ядосвам. Откъде пък накъде, някакво не знам си какво филанкишийче ще има власт над моите мисли. Е, добре, красив е, нежен е, много е чаровен, но даже и бог да беше — какво от това, би трябвало да бъда по-безразлична към него. А той започна да вълнува твърде много моето същество. Е, ти пък сега да не си помислиш, че съм се влюбила в него. Съвсем не! Просто много ми харесва. Похвали ми се и ти с нещо такова! Сигурна съм, че и теб те вълнуват понякога такива чувства. Можеш да ми пишеш съвсем откровено. Имам чувството, че все още се боиш да ми казваш всичко. Това е естествено, все още не ме познаваш съвсем добре. Помниш ли веднъж през лятото, когато се срещнахме на лунапарка. Тогава аз ти посочих едно русо момче, явно беше чужденец, и те питах дали ти харесва. Много исках да кажеш, че ти харесва, но ти сви устни и каза с презрение, че е много бозав. А на мен той така ми приличаше на Пер. Ти сигурно не си спомняш. Да не би пък сега да си помислиш, че те упреквам за нещо. Не, просто си спомних това. Интересно ми е дали и ти си спомняш. Е, ти пък да не вземеш да си затормозваш мисълта с разни глупости! Ако си забелязала... Не, всъщност ти не си забелязала, защото досега съм се старала да пиша свястно и съм започвала всеки пасаж на нов ред. Но аз много мразя това. Обичам, като започна в началото, да свърша в края без разни нови п а р а г р а ф и (на английски — б.р.) и такива работи. Пиши ми коя даскалица (или даскал — включвам и Ц.) ти е най-гадна, коя обичаш най-много. Пишеш ли си още писма с други момичета? Вашият клас с кой ще празнува на Нова година? Кой състав ти е любим — това вече на-

истина ме интересува, защото по отношението на хората към различната музика съдя за тях. Ако ми кажеш кой състав ти е любим, ще си направя изводи за твоята психическа нагласа. Моля те, не бави отговора си, пиши веднага, защото чакам, а това ми е най-непосилното... Та така, пиши ми скоро и вярвай в мен!

Моите най-топли и най-нежни
целувки: *Петя* (на английски — б.р.)

1 март 1979 г.
Бургас

Мила Льони,

Щом толкова много искаш да ти напиша писмо, значи не съм ти чак пък толкоз неприятна и безинтересна. Това ме радва. Колко много дни нищо не сме си казали. Съвсем не знам какво правиш, с кого и с какво се занимаваш. Получаваш ли писма, щастлива ли си? Точно за Нова година получих писмо от Пер, но до ден днешен оттогава — ни вест, ни кост. Това вече не ми тежи, не че съм повърхностна и лека, но толкова много време мина оттогава, че си спомням за него като за нещо далечно и чуждо, онази страшна и влудяваща нежност, която изпитвах, съвсем се изпепели и не ми остана нищо друго освен хубавите спомени за вкус по устните и мили погледи. Но съвсем не ми е тъжно. Тази история ме опиянява ше, влудяваше. Чудех се как ще свърши. Но тази "бозава мачка" излезе съвсем "алапръ"...

Мила Льони, ако знаеш как ме измъчва химията. И понеже скоро съм яла, в момента като пиша за нея, към гърлото ми се повдига, повдига... Чудя се каква мартеничка ще ти подхожда най-много. Толкова много се чудих, че накрая ти купих една бебешка, която утре, ако не ме досрамее, ще ти подаря.

Прави ми впечатление, че никак не ти се иска да разказваш за любовните си работи и това страшно ме дразни. Имам чувството, че се правиш на светица, а това не ти подхожда! Прости ми! В същото време се надявам, че няма да ми се обидиш. Че няма да ми се разсърдиш — в това съм сигурна, но се боя да не би у теб да остане чувството, че те осъждам за нещо кой знае какво и те обиждам.

Моля те, пиши ми веднага! Моля те!

Целувам те: *Петя*

13 март 1979 г.
Бургас

Мила Льони,

Не знам защо си избрала такова обръщение към мен. То ме дразни — не че не ми харесва — просто не знам какво влагаш в него. Направи ми впечатление, че нацяло ти повярвах — обикновено имам 1% резерв. Льони, аз те обичам! И ми е мъчно за тебе! Но моля те, не ме разбирай погрешно! Аз не те съжалявам, а ти съчувствам. Още преди ти бях писала, че изключително ценя това човешко чувство!

Благодаря ти, че ми се доверяваш. Това ме ласкае и ме много топли и радва.

Не знам какво да ти кажа за утеха. На мен още не са ми се случвали такива работи. Ще ти кажа само това — искам да бъда с теб, до теб, да те разбирам, да плача, четейки писмата ти, или да се смея — това зависи от тебе!

Имам чувството, че си ни надраснала всичките! Защо никога не идваш у нас или не излизаш с мен? Всяка неделя аз ходя в дискоклуба с приятелки и танцувам. Харесва ми. Отпусни се, Льони, не бъди все така тъжна. Разбира се, аз не искам да кажа, че трябва да бъдеш повърхностна, лека. Просто бъди по-свободна. Кажи ми, моля те, за какво мечтаеш (а аз съм сигурна, че ти много мечтаеш, и това ми харесва). Щастлива ли си, когато мечтаеш?

Мила Льони, прости ми, че писмото е измачкано, но така се получи!

.....

Пиши ми непременно къде ще бъдеш през ваканцията. Пожелавам ти от сърце да бъдеш с когото си пожелаеш и да прекараш много хубаво. Пиши ми и за нещо хубаво! Сигурна съм, че имаш и

радости. Също ми кажи кога ще ми дойдеш на гости, за да те чакам! Имам чувството, че държиш на външния вид на писмата (това съдя по твоите писма), но се надявам, че ще ме извиниш за лошия вид на моето!

Целувам те:
твоя *Петя*

15 март 1979 г.
Бургас

Скъпа Елена,

Този път писмото ти не ме зарадва. Трябва да ти призная, че не те намирам никак странна. Всичко това ми е съвсем близко и познато. Не искам да кажа, че познавам много хора като тебе, напротив. Но самата аз съм изживявала тези неща. Разбира се, аз още не съм се влюбвала (за което завиждам малко на тебе), но когато бях в подготвителен клас, се чувствах много самотна, бях тъжна, мрачна, седях на един чин с Владимир и му се кълнях, че обичам всички хора. Внушавах си, че съм непривлекателна, лоша. Но това отмина. Аз забравих за всичко това. Сега ме търсят момичетата, момчетата ми се обясняват в любов и ме молят да им подаря поне един от своите часове, поети се влюбват, артисти се мъчат да ме лъжат. Съвсем бях забравила за онова далечно време. И сега ти, мила, ми го припомняш и ме натъжаваш. Вече съм се убедила колко е преходно всичко в живота и мисълта, че ти се чувстваш така отчаяна, ми тежи. Елена, ти си хубаво, прекрасно момиче. Умна си, чувствителна и добра. Сигурна съм, че много хора искат да се докоснат до тебе, до сърцето ти. Може би момчета те обожават тайно, но не смеят да ти признаят. А от момичетата не те обичат тези, които ти завиждат (сигурна съм, че не са малко) или пък такива разни — с никакви души — плоски, обикновени, безсолни, плитки като М. от нашия клас, като З. от вашия. Но ти, мила, не им обръщай внимание. Те ти завиждат, защото си много хубава и по-различна от тях. Бъди винаги такава, каквато си. Но просто отпусни сърцето си. Не се измъчвай, мила Елена! Вярвай в хората, които те обичат. И бъди сигурна, че тези момчета, които си срещнала в живота си и си обикнала, са били случайност. Сигурна съм, че твоята голяма, истинска любов ти предстои, очаква те. Та ние сме още на 17 години. Вярвай ми, моля те! Тебе ще те обичат много силно,

много истински. Тебе не те заслужават обикновени момчета, слаби духом!

Никога не мисли, че когато отидеш при някого, за да му кажеш, че искаш да бъдеш с него, това е натягане или нещо от този вид. Знаеш ли с колко истински приятели може да се разминеш така. Преди и аз мислех като тебе. Но се убедих, че за да ме търсят, трябва да бъда общителна, отзивчива, да не се затварям в себе си. Мила Льони, аз вярвам, че ти ще изживееш тези неща!

Бъди весела, радостна!

Пожелавам ти щастлива ваканция!

Целувам те:

Петя

17 март 1979 г.
Бургас

Скъпа Елена,

През ваканцията ще бъда в София. Сп. "Родна реч" организира семинар (не зная дали се пише *се* или *си*) и ме поканиха да присъствам. Плащат ми пътните, хотела, предоставя ми се възможност да се срещна с толкова много млади хора — защо тогава да не отида. Льони, може би ще ти се сторя повърхностна и леконравна, но аз наистина обичам да скитам, да пилея понякога времето си. Обичам да бъдат влюбени в мен млади поети. Да ме ухажват. Знаеш ли какво нещо са поетите. Толкова са по-различни от другите. Държат те само за ръка, стихове ти рецитират и са чисти, чисти. После ти посвещават стихове, а аз се радвам и ги благославям в мисълта си, и на свой ред им посвещавам стихове, които за разлика от тях крия и не показвам на никого. Това са хубави изживявания, които ме разнежват. Не обичам момчета — груби, властни и красиви. Обичам нежни, богати душевно и малки момчета, които... Но това са глупости. Съжалявам, че ти ги пиша. Мила Льони, казвам ти тези неща, за да не се объркаш и помислиш, че съм добра. Така например на семинара ще бъде Д. Е. Той е от София. Пише много хубави разкази. Печата в "Родна реч". Докато при писане на стихове няма никакви тайни, стиховете просто се раждат, те са чувство, разказите се градят, зидат, правят. Всеки автор има свой собствен начин, има своя тайна — например откъде да тръгне, започвайки разказ, кое му служи за основа. (Вярвам, че ще усетиш какво точно имам предвид.) И така, аз смятам да завъртя това момче, да го накарам да ме хареса и после да се опитам да изкопча от него тайната му за разказите. Просто ми е необходимо — аз също пиша проза. Ето, виждаш ли колко съм гадна. Всъщност аз ще се държа с него съвсем коректно, нищо няма да му обещавам, но момчетата лесно се увличат. Стига само да им се усмихнеш, да се покажеш

тяхна доброжелателка, и започват да ти свалят звезди от небето. Смятам, че не си напълно разочарована от мене.

Скъпа Льони, пиши ми какви книги четеш в момента. Харесват ли ти? Знаеш ли колко много лични дневници съм изписала от седми клас досега?

На контролната по планиметрия нищо не направих.

Свърши проклетият час по физика!

Пиши ми скоро, мила!

С много нежност:

Петя

До Жана Желязкова

22 август 1978 г.

Скъпа Джейн,

Поздравът не е само от Солнечный берег, но и от мен. Дълго се боях да ти пиша, необяснимо за самата мен защо. Но знай, че непрекъснато мисля за тебе и като те сравнявам с десетките останали, намирам, че само тебе харесвам за приятелка и обичам!

(Картичка — изглед от Поморие — б.р.)

На две мили мишлета от

Кембридж (краставичкоподреждачка и бурканозанимаващ се) с много любов и намек за хубав спомен от хубаво

щабно мишле!

(Картичка — стари къщи от Несебър — б.р.)

Мила Жанче,

Набарах тази картичка в бюрото на шефа и ми хареса! Моя хубава краставичко, справяш ли се там с работата? Така се радвах вчера, като ви видях, и ми беше така мъчно, че повече няма да идем до Солнечный берег.

Джейн, тук не ми е скучно, въпреки че тъгувам за вас. Сприятелих се със З. — от VIII "б" — нашата гимназия. Когато говори, е много лигав. Но имах възможност да го усетя и по друг начин — в друга ситуация — имаше пълнолуние, духаше солен вятър, чуваше се морето, а ние мълчахме повече от половин час. Той е много висок. Нежен е!... А аз обичам тебе.

(Картичка — стилизирани цветя — б.р.)

Мила Джейн,

добър вечер!

3 август 1979 г.

Писмото ми може да те завари посред бял ден, но сега е нощ — и при мене, и при вас.

Слънчев бряг си е на същото място може би, но на мен ми се стори, че остана някъде много надалече. Имам да ти съобщя една доста психичнотравматизираща новина, но също като Джуди ще се постаря да ти създам (т.е. да подготвя) специално настроение, за да я приемеш по-леко.

Вие ще бъдете до 24.VIII, а аз до 30 на работа. А. беше у нас — дойде внезапно. Изгоних го като мръсно коте след половинчасов престой у дома. Той твърдеше, че иска да се самоубие. Беше чудесно.

Мила Джейн, не се престаравай, но гледай да си ударничка! Ще се гордея с тебе.

С мен се получиха някои ужасии. Още не съм се оправила. Може да замина на бригада някъде из бургаските села.

.....

Жана, мила, нашата любима позната станция изгасна от мъка, че вас ви няма, а морето помисли, че то е виновно и цялото потъмня. Аз им говоря хубави неща, дори приказки им измислям, но те остават тъжни. Така искам да ви видя!

Утре трябва да ставам рано — в 7 часа, — но като си помисля, че вие ставате много по-рано, ми е съвестно, че ще спя 2 часа повече от вас.

Джейн, а сега тъжната новина! Непрекъснато се взирам, като вървя по улиците и най-страшното е, че още не съм видяла, знаеш ли кого, нашата Точка, нашата скъпа Точица, призвана да краси

Бургас. Моля те, Жана, не плачи, та аз съм с тебе, не плачи за *-ица* (т.е. Точицата — б.р.).

Когато ти е най-тежко, спомни си за Солнечный берег и ще ти стане по-леко. Тук е много горещо.

Има много броячи.

Лека нощ! Спи добре! И не стой на течение във фабриката!

ПЕТЯ МИСЛИ ЗА ТЕБЕ

Поздрави Диана! Ти с нея ли си, или — с кого?

И другите поздрави, и мис Консерва (знаеш коя е).

Скъпа Джейн,

10 август 1979 г.

Много се зарадвах на писмото ти. Но защо си плакала? Защото онзи ти казал така? Той пък големият човек! Винаги си била неуязвима, а сега... Ако бях аз там, хубаво щях да го оправя. Зад моето бюро е приятно. Лена носи касетофон. Слушаме музика — "Би Джийз", С м о у к и (на английски — б.р.), дори сега ще слушаме повторението на музикална стълбица. Льона не ми досажда. Пише си там писма до въображаем любим. Имам много време, за да изживея всичко отначало. Получих телеграма от А. Урежда ни среща на автогарата...

Джейн, проклет да е този, който говорил по телефона 50 минути и сега заради него са ви стегнали здраво да не говорите. Гледай Владо какво прави, коя му се слага, той изневерява ли ми, танцува ли с някоя!

Днес си купих като старите, белите чехли — само че червени. Тук цялото ми бюро е в цветя, сама си ги купувам, само една розичка ми подариха. Пращам ти листец от нея!

С много нежност!

Мила Джейн,

Вчера ми паднаха едни маслени бои. Изрисувах цялото стъкло с цветя. Шефът видя и се усмихна, а аз мислех, че ще ми се скара. Въобще никой не смее да ни се кара. Вчера правих на шефчетата "кавенце" и като им го занесох, баш пред най-симпатичното, ръката ми затрепери и го разсипах на пода. После, разядосана от случилото се, слязох на по-долния етаж по молба на една там и като видях машина, сложих си един празен лист и почнах да си чукам. А то излезе, че отдолу има много листи с индиго. Провалих всичко. Но това беше посрещнато с усмивки и успокоения.

Благодаря ти, че ти е стигнало търпението да ми напишеш такова дълго писмо. Аз го знам вече наизуст. Надявам се, че след като Владо дойде с мене в Бургас онази вечер, нищо лошо не се е случило. Елена изразходва всички картички!

Обичам те, мила Джейн!

Джейн, мила,

няма ли да си дойдеш поне за ден в Бургас — да се видим? И аз чакам твоето, т.е. вашето бебе.

Можеш да покажеш на Володка външната страна на картичките, дано и той се сети за хубавото старо време.

22 август 1979 г.
Бургас

Джейн,

Участвах в някакъв конкурс в самата бригада и шефът ми пошушна, че ще ме наградят, и то знаеш ли с какво — с торта. Но тя би ме зарадвала само ако съм с тебе и Владо и я оправдаваме на някоя от несебърските пейки. Мила Джейн, сърцето ми изсъхна от мъка...

22 август 1979 г.

Из "Дневник"

1972

14 ноември 1972 г., понеделник

Днес съм по-весела от вчера. Имам шест по четене. Утре имаме история. Не съм изпитана само аз и един-двама човека. Наред съм за изпитване. За бележката, която съм получила, ще пиша утре по това време. Заела съм се здравата със стихотворението за умрелите тридесет човека в самолета. Смятам да си го препиша красиво и да го залепя на некролозите. Искам да съобщя, че моят псевдоним е Драгой. Това име е много благозвучно. Много ми се ще да си имам коте. Всеки ден търся котки из дворовете. Днес също се вмъкнах в един двор и излязох от него с шишкав котарак в ръка. Той се задърпа и ме издра. Изпуснах го. Язък!

15 ноември 1972 г., вторник

Днес пак не ме изпитаха по история. Все съм под страх. Но затова пък на домашната по математика имам "браво"! Когато се върнах вкъщи от училище, отидох в Светлиния блок. Там беше и Румяна*. Играхме си. Румяна каза, че ще направи магия. Накара ме да затворя очите си. Тогава ме накара да седна насила на парапета от третия етаж. Аз се задърпах, а тя така ме натисна, че щях да падна. Разревах се. Когато ме пусна, аз я блъснах. Отидох си с ритник.

* Тази Румяна не е приятелката — б.р.

20 ноември 1972 г., петък

Изпитаха ме по история. Отървах се. Имам шест. Изпитаха ме по пеене и по математика. Писаха ми шестици. Но не за това днес съм весела. Аз пиша стихове. Днес майка се срещнала с големия поет Недялко Йорданов. Прочела му някой мои стихотворения. А той казал: "Детето има определени данни!" Ще ме приеме в кръжока по поезия. Много се радвам, че съм ця̀ла поетеса.

ОРФЕЙ

Из долѝве, канари чудна музика се лей. Там, във гъстите гори, свири сладичко Орфей. Песента му звънка, волна, всички, всички весели: всяка малка птичка пойна, цветя, тревички и скали.

1 декември 1972 г., петък

Днес съм много тъжна. Писаха ми пет по история за участие. На първия въпрос отговорих отлично. Но на втория не можах да отговоря. А Н., Г., К., Р. имат шест. Хем са слабаци. В междучасието пък си загубих картата. Кого ли не питах дали не я е виждал някъде. Но не я намерих. Майка ще ми купи сигурно нова, но ще я пазя.

10 декември 1972 г., неделя

Купиха ми ново яке. За първи път нося такова нещо, затова много се зарадвах. Пък и наистина е много хубаво. С тъмносин цвят и коланче с токичка. Чудя се да си го целувам ли, да си го шумоля ли, или да си слагам качулката. Не мога да му се нарадвам. Като вървя из улиците с якето, се връцкам от фукня. То ми стои прекрасно. Хем е тесничко, хем длъжко. Тъкмо за мен, каквато съм слаба. Пък ужасно топли. Когато съм с него, завирам. Дебело е. Само за зимата. Отвътре е със снежнобяла кожа, която е много

мекичка. Ах, милото ми сладко якенце! Колко ми е миличко!

Тази вечер ще бъдем на кино. Ще гледаме филма "Обич". Щом ще е с Невена Коканова и Стефан Данаилов (моите любими артисти), ще е много хубав. Но за да го гледам, трябва да си науча уроците. А те са толкова дълги и трудни. Но нищо. Аз съм прещастлива, че имам ново яке. Обещавам, че ще го пазя много, докато го скъсам.

Вчера майка дойде в училище при другарката Калоянчева, за да я пита как съм в ученето. Другарката казала, че съм отличничка.

11 декември 1972 г., понеделник

Снощи гледахме "Обич". Беше много хубав. Най-много ми хареса Стефан Данаилов. След него — Невена Коканова. Тя е малко остаряла, но пак си е много хубава. Ако не бяха тези артисти, филмът нямаше да е толкова хубав.

1975

13 септември 1975 г., събота

Свършва лятото. А ми е жал за него! Хем ми се тръгва на училище, че вкъщи ми е скучно, хем ми е мъчно за лятото. Мисля, че това лято е най-щастливото от всички лета.

Бях на лагер, но той не ми хареса. А като се върнахме, настана истинско щастие. Всяка вечер се връщам от лунапарк и излизаме с майка и татко на разходка или на ресторант. Не знам защо, но тези нощни разходки страшно ме удовлетворяваха.

Най-често ходехме в аперитив "Балкантурист". И сега, една вечер отиваме пак там. Гледам аз на отсрещната маса двама чужденци. Единият — висок, мускулест, рус, с огромна брада и дъги коси. Страшен тип... Но другият ми хареса. Той, изглежда, беше значително по-млад. С много руса, почти бяла коса, типично за някои чужденци, с много хубав тен на лицето. Но от всичко по него най-много ми хареса усмивката му — устните му бяха червени, а зъбите снежнобели и идеално наредени. Когато го погледнах, той ми се усмихна много мило. Не се сдържах и аз — и аз се усмихнах. Другият, брадатият, стоеше с гръб към мене. Но се обърна, изгледа ме и поклати одобрително глава. Това, разбира се, ме засрами. И до края на вечерта аз не го погледнах. Но другият наистина ми хареса, а явно — хареса ме и той. Усмихваше ми се, вдигаше чашата си с бира, все едно че се чука с моята, и тогава пиеше. Да, но аз се навечерях и трябваше да си тръгваме. А не ми се тръгваше. Затова накарах татко да ми поръча още една порция. Като ми я донесоха, аз започнах да ям, но много бавно, защото вече ми се повдигаше от преяждане... И станахме вече да си тръгваме. Като разбра това, Той ми помаха за "довиждане" или "сбогом". Но татко и майка решиха да седнат на масата на един колега. Те влязоха вътре, а аз останах вън, тъй като ми беше задушно. Като видя, че останах сама, Той стана и дойде при мен. Попита ме дали говоря английски. Но се разбрахме на руски. Канеше ме на своята маса и ми казваше, че ще пием заедно минерална вода. Поклатих отрицателно глава. Той каза "Отец и мама?", засмя се, като ме гледаше в очите, и седна на масата си. Оттам продължи да ми се усмихва много мило. Точно в този момент за мен се залепи някакво момче. Почна да ми говори нещо. Идеше ми да го изритам, че да му дойде акълът в главата... И все пак тази вечер беше чудесна!

Срещнах ги пак в аперитива след една вечер. Брадатият ме гледа някак си тъжно. Повече не ги видях. Тогава бях с червена рокля. Всеки ден я носех, като мислех, че ми носи щастие.

После ми отрязаха косата на черта. Това ми е страшно неприятно. Всички ми казват, че с дълга коса ми е по-хубаво. Но се заредиха пак щастливи дни, когато всеки ден с Румяна ходехме на лунапарк...

14 септември 1975 г., неделя

Днес на майка ѝ е много лошо. Все пъшка. На мене ми е много мъчно да я гледам как пъшка, но винаги ми е било страшно неудобно да изразявам съчувствието си. Пък и на мен ми е доста лошо. Повръща ми се.

Цял ден си подвързвах тетрадките. Нали ще съм ученичка!

15 септември 1975 г., понеделник

Първият учебен ден. Край! Свърши лятото. Мирише ми на лято, което съвсем е прегоряло. По улиците вече метачките събират шумата на купчини и я палят. И димът — това е вече съвсем мирисът на есента. И все пак мъчно ми е за лятото. Въпреки това, че ми се тръгваше на училище. Сега с Румяна пак излизаме да се разходим донякъде, пак се смеем, пак ни е весело, но нещо ни липсва и аз съм сигурна, че това е лятото, нашето хубаво, добро лято.

Това лято репертоарният план на филмите по кината е много глупаво построен. Цели месеци, когато бяхме свободни, даваха блудкави филми, а сега, когато сме вече ученички, дават прекрасни филми — "Робинзон Крузо", "Черните ангели", "Кит и Сие". Обаче дано ме пуснат на "Робинзон Крузо" или на "Любов във въздуха".

Хич не знам как ще я карам в VII клас, като свикнах все по разходки да ходя.

Всяка вечер, преди да заспя, слушам нощната естрада. Има някои песни, в които просто съм влюбена. Трогват ме до сълзи. Много съжалявам, че нямам магнетофон, за да си ги запиша.

Английският език за мен е просто божествен. Дори да не ме приемат в английската, както искам, ще изуча езика, и то основно, в това съм сигурна.

И така, днес е 15 септември. След тържественото откриване на новата учебна година отидохме с няколко момичета край морето. Така ми се прииска да го пипна, че изтичах с обувки през пясъка и спрях на брега. Една вълна ми измокри чорапите и обувките. Тръгнах си мокра. След това отидохме на детския кът и като бебета се люляхме на люлките. Докато се прибера, чорапите ми изсъхнаха. Добре, че вкъщи не ме питаха къде съм била. Иначе щях да си призная, защото не мога да лъжа, и щеше да има...

Преди, когато беше още лято, всяка вечер срещахме с майка и татко един мъж — същински индианец — самото олицетворение на гордостта. Като вървеше, никого не поглеждаше. После една позната ми каза, че бил истински индианец. Като вървяхме по улицата, все него имитирахме — искахме да вървим като него горди.

18 септември 1975 г., петък

Измислихме си с Румяна индиански имена — аз — Оцеола, тя — Текумзе.

Преди два дни — на 16 септември в сряда — леля Руска от съседния блок ми даде едно коте — много миличко. Тя си го е имала в апартамента. Гушката и коремчето му са снежнобели. Тя го е къпала всеки ден. Първата нощ не казах за него нито на татко, нито на майка. Скрих го от татко, той спеше. Когато си легнах, го пуснах в дивана (той се отваря). През нощта усещам аз, че някой ме докосва по лицето. Поглеждам — котето. То се сви на възглавницата ми и така си заспахме. На сутринта, когато майка го видя, само ми се поразсърди, че не съм ѝ казала веднага. Аз помислих, че ще го изпъди вън, но тя, напротив, позволи ми да си живее у нас. Ако знае

само колко съм ѝ благодарна! Котето е много игриво и изключително чисто. Аз вече два пъти съм го къпала. Кръстих го с индианското име Маюми. Това име взех от книгата "Оцеола" — така се казваше сестрата на Оцеола. Котето (т.е. Маюми) е женско...

Днес трябваше да отида със стихове при Хр. Фотев с Румяна. Но клубът е преместен. Затова отидохме в сладкарница "Златната рибка". Хапнахме нещо и излязохме. О, как ми се щеше сега да ида на лунапарк! Казах на Румяна и забързахме нататък. Ние знаехме, че си е отишъл, но да проверим за всеки случай. И що да видим! Не си беше тръгнал. Това беше за нас върхът на щастието. Като отидохме, имаше много малко хора. Количките стояха празни. И тамън се качихме, заприиждаха хора. Тогава ги бяха пуснали от училище и те идваха направо с чанти. О, какви хубави песни пускаха!!! Да, и този път знаех, че не трябва да ходя на лунапарк, ученичка съм, забранили са ми вкъщи, а отидох. Просто нямам сила да се сдържа, желанието ми е направо като болка. Беше ми много весело.

Дотук беше много хубаво. Но после някакъв почна да се занася с мен. Е, хубав беше, но не обичам занасчиите. Избягах оттам и застанах на другата страна. И други почнаха да се занасят. Един дори застана зад мен и не искаше да ме пусне да си тръгна. Блъснах го долу и слязох. Това ми се видя страшно противно. Че ме харесваха много момчета, това виждах, но такива лигльовци презирам от дъното на душата си. Развалиха ми съвсем настроението. Дори очите ми се насълзиха от обида.

Но въпреки това тази вечер беше прекрасна, превъзходна, ще я запомня за дълго време. Аз искам утре пак да идем, но не само двете с Румяна, а с голяма компания. Да се возя не само веднъж, а няколко пъти. Каква ще съм ученичка, хич не зная. Много излизам и играя.

Когато чуя да свири китара, затрепервам от възторг, наслада! О, как искам да се науча да свиря, как искам! По цели часове си дрънкам на китарата разни дребни песнички, но аз искам да свиря истински джазови песни.

30 септември 1975 г., вторник

Отдавна не съм писала тук. През тези дни ми се случиха много работи — и хубави, и лоши, но съвсем обикновени. Най-тъжното е, че лунапаркът си отиде, вече наистина си отиде. Отидохме дотам с Румяна. Толкова пусто и голо е сега! Вдигнали са всички колички и касата, където продаваха билети...

Дните, прекарани на лунапарка, ще запомня завинаги. Често вечер, преди да заспя, си спомням всичко, свързано с тях. Дори това, че винаги преди да отидем дотам, си купувахме шоколад и го ближехме, дори това, че като минавахме през морската градина, винаги се смеехме, стигнехме ли до онова място, където толкова птички пееха, че просто ставаше ужасно!

20 октомври 1975 г., понеделник

Есен е. Тъжна шума се разстила по асфалта и хлипа под крака-та. Вече съм 35 дни на училище, а ми се струва, че това е цяла година. Доста е скучно. Всеки ден се повтаря все едно и също. Ста-вай, ходи на ведрина, трепери в час по планиметрия, пъчи се по литература, връщай се, учи... Чисто и просто много е скучно. Ама много хубаво ме събуди четракът (четворката — б.р.) по планимет-рия. Подейства ми "разхладително". Пък как ще го поправя, не ми се мисли. Засега най-широко ми е около врата по физика, литера-тура, химия. Вечер, вместо да дават някои хубави филми — блудка-ши все пускат. Добре че в последно време прожектират "Адам Шан-гапа". Страшно ми харесва. Чуден е.

Много трудно свикнах да стоя вкъщи следобед. Все нещо ме дърпа, не ме сдържа, ама какво да се прави, нали съм ученичка. Пък и този четрак по планиметрия как се оправя. Както и да е, в събота винаги, при всички обстоятелства, ходя надолу (на разход-ка).

21 октомври 1975 г., вторник

Днес ми е много лошо. Но не физически, а духом. В училище ми се случиха страшно неприятни неща. Първо — Арабаджиев като че ли си развали мнението за мене. Зад гърба ми ме е нарекъл "глез-ла". И то само защото исках да си потопя четката в Емиловото бурканче, а той ненадейно си го дръпна, на пода се разля вода и изобщо стана много неприятно. Второ — скарах се жестоко със Стойка. Зацапах ѝ рисунката, без да искам, но тя помисли, че съм го направила нарочно, развика се, разрева се — страшна работа. В момента бях ужасно ядосана, струваше ми се, че мразя Стойка, но сега чувствам, че трябва да ѝ се извиня, трябва да се сдобря с нея. А така ми е тежко, така ми е грозно! До утре няма да издържа. Още довечера ще отида у тях и ще искам да я видя, да ѝ се извиня. Плаче ми се.

Спомням си, преди, като бяхме малки, пак се бяхме скарали жестоко. Тогава аз написах писмо, в което ѝ се извинявах. А на дру-гия ден бяхме пак весели и си говорехме, като че нищо не е било. Но сега сме вече големи. Дали Стойка ще ме изслуша, дали ще ми се отсърди? Не зная. Това ще ме подлуди. Аз не обичам Стойка, но днес, като я видях така разплакана, че рисунката ѝ е зацапана, на-истина я съжалих. Защо се скарахме, защо? Защо допуснах това? Очите ме болят от плач.

26 ноември 1975 г., сряда

Вече пиша съвсем рядко тук. А защо ли?

1976

16 септември 1976 г., петък

Господи, колко бързо минава лятото и изобщо времето! Като че ли вчера пишех тук за лунапарка и за светлорусия си красавец от аперитивчето. Сега отново разтварям своя скъп дневник, но вече с ръцете на 15-годишно момиче. Е, разбира се, не съм ги навършила още, но и това ще стане скоро.

А защо не съм писала тук толкова дълго? Може би защото в VII клас, след като свърши моето лято, усетих непреодолимо желание да излея чувствата си, а след това се успокоих, утеших и постепенно болката по изминалото щастливо време (лятото) взе да намалява, докато съвсем се изгуби.

А може би и сега ще се случи същото...

Днес съм вече втори ден на даскало. Ах, ужас! Толкова ми е чоглаво! Впрочем забравих да пиша — приеха ме в английската — дори с най-висок бал — на първо място.

И сега тръгнах вече на училище. Ах, новата гимназия е толкова грозна, мрачна. На нас ни викат "зайци", "подготвèта" — нали сме в подготвителен клас. Набутаха ни в най-гадните стаи на тавана. Аз съм щастлива, че съм отново в "г" клас.

Днес ни предадоха първия урок по английски. Вече знам цели 20 думи. Браво на мен — нали?!

Новият ми клас не е лош. Има хубави дечица. Първо ме сложиха да седя с едно момиче, Елисавета, но след това ме преместиха на четвъртия чин с едно момче (което между впрочем не е за изхвърляне). Английският поне засега не ми е много труден.

Но какво съм се разписала за училище. Още цялата тръпна от солената целувка на лятото. И макар че ми подрязаха косата (нали съм ученичка), все още чувствам неговото топло присъствие. Но то започна да изтича от мен и от моя Бургас като пеещa вода... Ах, това лято, това вълшебно, фантастично, синьо, мое лято!

.....

Като ме видят и ме харесат, започват да се занасят. За отбелязване е, че всеки ден просто все от различен тип им бяха занасите. Една вечер — "Ех, че готино гадже", друга вечер — "Добър вечер, красавице", а накрая ми казаха направо в очите: "Много си хубава", или когато минавах край тях с грациозна походка, вдигната глава и изправени рамене, просто възкликваха: "Ех, че хубаво момиченце!" и се обръщаха подире ми. Но аз бях горда. Минавах край тях, без да ги погледна, а това ги караше да ме харесват повече. Всъщност съвсем не подозираха, че аз ги поглеждам, но с половин око, дори с една четвърт око (само за общо сведение).

И разбира се, имаше и такива, които много ми харесваха. Но аз по никого не се увличах. Ах, едно момче — то ми влезе в ума. Високо беше и слабо, но не кльощаво. Беше чудесно сложено. Аз се постарах да не го заглеждам, да се правя, че изобщо не съм го видяла. Но усетих, че и то ме хареса (под хареса не разбирам влюби се или нещо от този род — чисто и просто му направих впечатление като нелошо момиче). Аз го срещах няколко вечери и все така чувствах, че ме гледа. И в погледа му имаше нещо толкова мило, естествено и непорочно. Точно затова ми хареса. Докато една вечер се занесе и то, не като останалите. Изскочи пред мен изневиделица и вдигна ръце, готов да ме прегърне. Засрамих се страшно, ужасно. Но ако беше само срамът — нищо. На мене ми стана грозно, защото бях изгубила в съзнанието си онова мило момче, онзи прекрасен малък Зоро, който единствено ми беше харесал от толкова вечери! След това го срещах всяка вечер с различни момичета и усещах как изостава зад гърба им, за да ми хвърля погледи и усмивки, но аз вече го презирах, дори мразех.

Това лято бях приятелка пак с Румяна. Колко хубаво нещо е да имаш истинска приятелка, каквато е тя. Все заедно се движехме. Където е тя, там съм и аз. Където съм аз, там е и тя.

6 октомври 1976 г., сряда

Сутрин е. Аз седя на дивана и пиша тук, а радиото свири ли, свири. След по-малко от пет минути тръгвам на училище. Какво ли ме чака днес?

6 октомври 1976 г., но вече следобед, дори вечер, в 6 ч. 30 мин.

Скоро се върнах от трудов ден. Прашна съм. Цял следобед съм мъкнала щайги. Просто се разсипахме. Днес дружката ми беше Албена от нашия клас. Тя е много весело момиченце. Разказва ми най-различни смешни истории. С нея ми е интересно. Да, но Булгарплод е далече и много закъсняхме, докато се приберем, защото си тръгнахме пеша — нямахме билети. След това аз я поизпратих малко и се отбих в училище "Иван Вазов". Точно тогава имаше крос. Видях се с нашия клас и дори извиках Мая у нас да свирим. Но вкъщи ми се случи нещо много неприятно. Майка не беше тръгнала на работа, а и татко си беше вкъщи. Майка ме усети, че си идвам, и се развика страшно — защо съм закъсняла толкова. След това ми чете ужасно конско евангелие. Едва издържах, докато тръгне на работа. Като почне да ми говори, че съм мислела само за момчета и че съм тръгнала по "лош път", не мога да я понасям. Тя си мисли, че непременно трябва да уча "нейния" български, и то поточно граматиката. Виж, по литература съм съгласна и без да ме кара, ще уча, но по граматика... По литература ще уча, защото в час точно това е интересно — никой да не знае, да не може да формира добре отговора си, а аз да покажа своя език, стил, разбиране и т.н. Но по граматика всеки може да знае — дори тъпаците — стига да зубрят. Тогава мога да се проявя само като една отлична трудолюбива ученичка и нищо повече, а по литература...

В. ми е скучна. Трудно взех да я понасям. Като почне да ми разправя за едно русо момче от "б" клас, което ѝ намигнало не знам си колко пъти, и да се киска в шепите си... А Албена досега не ми е споменала за момче и пак ми е хубаво с нея. Точно това ми харесва — без още отсега да мисли за момчета, да е навита. Не като В. — усетила се вече и... кой знае какво станало.

Да, аз пиша всичко това, а ме чакат домашна и урок по математика...

Не, не е вярно...

Аз направих кратка пауза, за да си напиша домашната, и сега продължавам. Утре ще имаме физическо възпитание, пеене, математика, граматика и един час при Роубъртс.

10 октомври 1976 г., четвъртък

Часът е вече 7. Аз седя пак на моя диван със син губер и пиша. Просто сядам да пиша, без да имам нещо предвид.

Много ми е мъчно за лятото. Боже, как да се отърся от него! Вече съм 22 дни на училище, а не мога да се отърся. Аз помня — миналата година беше същото. Дори беше по-лошо, защото тогава през ваканцията ме караха да чета и уча и лятото ми се стори много късо. А тази година едва се находих по разходки и игра, срещнах много, много нови хора. Някои ми харесаха страшно, други ме отвратиха...

Ах, каква хубава тъжна италианска песен пеят по радиото в момента! Просто ще се разплача...

Но да не се отклонявам.

... Та тогава имаше един период, когато така страшно ми се прииска да тръгна на училище. Струваше ми се, че ако е средата на лятото, не ще издържа до края. Но само след 2-3 дена, като тръгнах на училище, разбрах, че жестоко съм се лъгала. Усетих, че лятото се е сляло неразривно с мене и колко трудно ще бъде да се разделя с него.

Продължавам да пиша тук, след като водих едночасов разговор с Румяна на нашите стълби. Татко не ме пусна да изляза с нея, но няма значение, поговорихме си до насита. Тя има да ми казва толкова неща!

Баща ми страшно ми свива перките. Никъде не ме пуска да ходя. Мисли си, че постига нещо с това. Ха, че к'во кат не мъ пуска! Аз нали утре ще си ида на кинце, а другиден на театър, а по другиден пак на кино с Румяна, а после и на разходчица. Вече пътят ми до училище и до занималнята минава през главната, през "Тройка-

та" (площад "Г. Димитров" — б.р.) и тамън си изкарвам разходката, като се връщам. Голям кеф за мен. А и киното "Тракия" е много близо до занималнята — направо мога понякога да ходя на кино. Утре и по другиден ще ходя на "Брулени хълмове". Гледала съм го досега три пъти. Това е един от филмите, които ми харесват най-много.

Ах, с колко мъка си спомням за онези прекарани летни дни, когато... отидохме с Румяна на "Златото на Макена". Да, толкова беше прекрасно, вълшебно, очарователно! Прекрасно е да бъде лято.

Това лято беше по-хладно. Аз имам само четири бани на плажа. Мисля си — какво ли ще бъде другото лято. По-хубаво или по-лошо! Ах, но на мен ми се струва, че не ще го дочакам — толкова далече ми се струва, че е то!

8 октомври, 1976 г.

Часът е 8 без 15. Майка днес цял ден я няма. Къде ли е? Много се притеснявам.

Днеска мина съвсем обикновено. Имахме физическо.

Вчера ни казаха, че няма да имаме занималня днес, пък ние имахме, само че от 4 ч. До вчера на занималнята имахме една гадна даскалица. Не можех да я понасям. А пък днеска някаква друга! Тя е по-добричка.

Нашият клас е доста хубав. Засега "провалки" (разпуснати момичета — б.р.) няма. Само тази М. не знам каква ще излезе. Тя ходи с някакъв Д. — ма той грозен, грозен — ужас! Всеки ден я чака пред училище.

А В. днес ми се стори по-интересна. Посмяхме се с нея здравата. Тя направо ме умаря с нейния "б"-класовец. Като почне да се кипри — ега си майтапа!

Днеска срещнах Татяна. Колко интересно се запознах с нея. Вървя си аз по улицата с Румяна и тя заедно с пет-шест свои приятелки минава край нас и вика: "О, нашите приятелки!" Пък мен нещо в момента ми беше избила шайбата, та затова се извърнах назад и викам: "Хелоу, мадам, ние не сме още приятелки, ма мож 'да

станем. Дайте поне да се запознаем!"

И така, по този странен начин, ние се запознахме. Срещахме се всяка вечер в продължение на известно време... Те все ни канеха да се разкарваме с тях, но ние — неее! Да не съм шантиклер! След това тя отиде на бригада за 20 дни и дори ми писа писмо, но аз не си направих труда да й отговоря. И днеска я срещам, с още едно непознато момиче. Запознах се и с него — ала-бала, но това не е интересно. Да видим утре ще стане ли всичко тъй, както искаме с Румяна. Ние смятаме да направим така: до 6 ч. съм на театър, а след това да излезем с нея някъде. На театър съм с нашето даскало! Горя от нетърпение да дойде неделя, за да гледам "Брулени хълмове". Бил страшно изрязан! Като ида другиден, ще видя.

Ах, като си спомня за стария клас в "Ив. Вазов", ми става някак много мило, но той не е свързан за мен с някакви кой знае какви спомени. Само си спомням онази хубава екскурзия до Казанлък.

11 октомври 1976 г., понеделник

Сбогом, мое лято!

Целувам те нежно!...

и вярвам, че ти пак ще възкръснеш, за да ми дадеш своите китари, сини плажове.

19 октомври 1976 г., вторник

Зима е. Навън е толкова студено, че вече ми мина всякакво желание за разходки. Нямам никакво подходящо палто и ходя на училище само по престилка, но то и без това не ми е студено — само на краката (но това изобщо не е интересно). Днес ме изпитаха за първи път. Имам 6. Много ми е готинко. Хубаво сефте направих, нали?

20 октомври 1976 г., сряда

Ах, днес си чета дневника още в началото. Точно в този ден преди една година съм писала тук. Боже, как мина цяла година? Впрочем, ако се задълбоча малко повече, съзнавам, че не чак толкова бързо ми е минало времето. Но тогава аз бях едно момиченце в къса плетена пъстра рокля, черни боти, бял чорапогащник и с дълги коси, а сега съм съвсем друга. Тогава пишех със страх дали ще ме приемат в ПАГ и обожавах английския, а сега съм ученичка в ПАГ — а и се докосвам до "божествения език". Днес в училище ни върнаха първите контролни по английски. Имам пълно 6 без нито една грешка. А сме само три-четирима ученика с шестици. Днес правихме контролна и в клас, и в занималнята. Да видим колко ще имам... Ах, как мразя такова време — студено, дъждовно — ужас — нито есен, нито зима!

6 ноември 1976 г., събота

Събота е. Следобед сме на училище, а сега е 11ч. 45 мин. Днес ще имаме контролна по английски — първата официална контролна, обща. Не ме е страх кой знае колко много. Подготвена съм си...

8 ноември 1976 г., понеделник

В събота излязохме с Румяна, но не беше много интересно. Интересно беше в неделя. Излязох с розовото си манто и карирания панталон, като го набутах в черните си боти.

С Румяна ходихме на гарата и вървяхме много време надолу, успоредно на линиите. Свирихме като откачени с два пръста. Впрочем тя не може много хубаво, но аз обирам точките. Свирих "Черен влак се композира" толкова силно, че Румяна направо си запушваше ушите. След това пяхме "Елате, хиляди младежи" на два гласа. После се шматкахме по главната, скитахме, скитахме, наскитахме се. В 3 ч. 30 мин. излязохме, в 7 ч. 30 мин. се върнахме. Цели четири

часа сме се шматкали като топли гевреци. Това сега го пиша в 11 ч. 30 мин. вечерта. Легнала съм си. Радиото, като всякога, работи. Свърши "Вечерната естрада". Спомням си как онзи ден паднах, та си разбих коленете. Имахме среща с Румяна в 6 ч. 10 мин. Аз направо от училище отивах към "Тройката". И понеже страшно бързах, едно дърво се заплете в краката ми и паднах твърде лошо. Сега коленете ми гноят и залепват за чорапогащите, но както и да е...

10 ноември 1976 г., сряда

Вчера ни върнаха контролните от събота. Имам пет. Страшно ми е чоглаво. Впрочем не сега, а вчера, когато ни ги върнаха. Но не, не искам да пиша сега за това.

Снощи слушах по радиото страшно хубави песни. Ах, чудни! "Парла пю пияно" ("Говори по-тихо" — б.р.) в оригинал — в изпълнение на Джани Моранди, два пъти мелодията от филма "Осъдени души", разни английски дивотии и какво ли не още.

Сега, когато пиша тук, радиото свири пак (по принцип). Просто още щом се върна от училище, го пускам, въртя му всички станции с чувство на върховна наслада. Това засега е моето хоби (каква глупост).

14 ноември 1976 г., неделя, 1 ч. 40 мин.

Неделя е. Вчера не излязохме никъде с Румяна, защото тя се готви за сватбата на брат си. Първата събота вечер от толкова време, през която не сме излизали. Днес е сватбата. Поканиха и мен, но аз не отидох. Днес спах до 12 ч. 40 мин. И сега съм още по нощница. Добре че печката гори. Впрочем и да не гореше, пак щеше да е приятно, защото времето е чудесно. Миналата година по това време май беше студено. Днеска съм на театър — на "Боряна". След малко ще се къпя. Излишно е да казвам, че радиото пак свири в момента.

28 декември 1976 г., вторник

Много, много работи станаха в нашия клас. Опознахме се вече почти. Чудно ми е изобщо как могат да се случат толкова много неща за толкова кратко време. По английски засега се оформям като петица...

1977

28 април 1977 г.

Отминаха ваканции — две тамън — зимна и пролетна. Мина и рожденият ми ден — всичко мина — бързо и задъхано. Чакам първи май.

Най-сините дни в живота ми. Толкова сини, че ослепявам от синьо. Трябва да пиша, че през този период се случиха много неща — дяволски интересни. Моята приятелка от класа е В. Научих я да бъде щура като мен. С нея тичаме, пеем, крещим, мятаме си чантите, смеем се като побъркани. Изобщо тя стана бетер от мене... С нея понякога се караме доста лошо. Тя като почне да ми разказва за приятелките си от стария клас — Б. и Р., — ми става банална. Влюбена е в един бивш съученик...

Напоследък много се отпуснахме в училище. Само при класната седим на определените си места. Иначе се местим кой където си иска. Сяров сяда при Иван Тиберков, а аз сядам на неговото място при Елисавета. Зад нея сядат Марчо и Атанас. Първо беше твърде скучно! Но напоследък непрекъснато си пишем бележки с Елисавета, Марчо и Атанас.

Но това става само в часовете при Робъртс. С Е. и М. не е толкова интересно, но с А. е интересно, защото той, преди да напише нещо, го обмисля и не пише каквито глупости му дойдат в главата. Писа ми, че с М. често говорили за мен, че не съм ходила с класа по рождени дни и екскурзии. Между другото, казаха ми, че А. танцува чудесно... Той самият го потвърди. Той е доста висок — от

мен е доста по-висок и има дълги крака. И нали седи зад мен, точно зад мен, нарочно си мушка пергелите под моя чин. И като започнем да се ритаме отдолу... Той го прави нарочно. Нарочно сяда зад мен... Не зная защо!?...

Както и да е — интересно е!

Днес на занималнята бяха осем момчета и едно момиче — момичето бях аз. Чувствах се страшно неловко. Днес А. дойде с анцуг, защото играли мач. Той бил вратарят. Вкарали 12 на 2 (за нас. Благодарение на А. Той е загорял от слънцето и вятъра и като развее перчем... Не знам защо, върви ми на момчета, които играят добре футбол и са вратари. Преди Б. се опита да влезе в съществото ми, но не успя — ....!). Обичам момчета със сини очи — сини и хубави, като се втренчат в теб, да изпиташ страх.

Свиря на китара. Хубаво ми е. Китарата е най-голямото ми удоволствие. Обичам всички!

Защото съм добра!!!

4 август 1977 г., четвъртък

Лято е — прекрасно синьо лято! Най-хубавото лято в живота ми. Китарата — "най-великото събитие" на летните ми дни. Просто...

"Но няма щастие ненаказано!
Няма щастие вечно под слънцето!
Който казва, че има — лъже!"
Или просто така ми е писано!
Мама е болна.
Болна от тумор!

Не знам, може да е и рак! Божичко, ще се побъркам. Цяла сутрин плача. Нямам нито брат, нито сестра. С кого да споделя нещастието си. Стоя — изтръпнала от болка. Знам, това се случи, защото бях щастлива — прекалено щастлива! Ах, да можех, бих върнала цялото си щастие, само да е здрава мама. Сега тя е в поликлиниката на преглед.

23 август 1977 г., вторник

В моята стая крушката е изгоряла. Отдавна е минало полунощ. В този полумрак едва виждам редовете. Но все пак искам да напиша нещо тук.

Мама е в Пазарджик. Аз много се притеснявам. Лятото е към своя край. Но все пак още е лято. Тези дни джинситé ми са на поправка. Днес си облякох бялата пола от униформата в музиката, бялото потниче, червените "ботушки" от Унгария. Сутринта излязох с Мая. Тя си беше вързала на главата тюрбан. Аз също си вързах една червена кърпа. Целият народ по главната ме гледа. Особено момчетата. Най-вече чужденците. Не видели българско момиче. От сутринта сме излезли с Мая, следобед продължихме с Румяна. Не съм спряла цял ден. Краката ми са подути от много ходене. Вечерта бяхме на лунапарк. Там срещнах М., М., Р. и Т. Малко ме интересуват. Кокошки!!! А днес на обяд, като отивах на кино, срещнах и Георги от нашия клас. Не ми се тръгва на училище. Утре с Мая пак ще ходим нагоре-надолу!

Сега в момента съм много гладна! Не ми се и мисли за заспиване! Колко ли пари са ми останали от днес? Не зная!!!

16 септември 1977 г., петък

Само като прочетеш датата — и да ти стане лошо! Днес ще бъде вторият учебен ден. Край на хубавото лято! Лунапаркът си замина преди няколко дни! Ах, колко хубаво беше там! Запознах се с толкова много хора. Почти всяка вечер ходехме с Румяна там. И чудно! Не знам защо, но аз бях център на внимание. Толкова много момчета се опитаха да се запознаят с мене! Но никого не го огря. Само един Иван. Допуснах да ме изпрати. И той дойде чак до къщи. Всъщност аз бях с Румяна, а той беше с едно друго момче, но и Румяна, и момчето си мълчаха непрекъснато. Говорехме си само аз и Иван. Той е много, много сладък. Учи в Механото. Изглеждаше почти затънал. Поглеждаше ме още от лунапарка така влюбено. Той ме помоли да отида на другата вечер на Лунапарк след 6 ч. 30 мин. Каза, че ще ме чака. Но аз не исках. Никак не ми се тръгва по

любов, макар че много обичам да са влюбени в мене. И така аз не отидох на другия ден. Не отидох и по-другия. Той сигурно ме е чакал. Но както и да е. После пак си ходех на лунапарк.

На 14 септември бяхме с Румяна в сладкарница "Космос". Купихме си "швепс". Нашата маса беше за четири човека. Имаше две свободни места. И изведнъж аз забелязах как на отсрещната маса седят двама елегантни, красиви младежи, единият от които с поглед ме попита дали са свободни двете места. В миг изкухавях. Кимнах утвърдително. И така те дойдоха на нашата маса. Поведохме разговор на английски. Оказа се, че са гърци. Всъщност говорехме аз и един от тях двамата. Другият мълчеше и гледаше към мен. Румяна — милата моя приятелка — остана на сухо (Румяна учи в немската гимназия, не знае английски, б.р.). Пускаха чудни записи. Скоро моят грък ми заяви, че много ме харесва и иска да се срещне с мен. Но той е на 23 години. Каза ми..., че много ме харесва и непременно иска да се срещнем. Казах му, че не искам да се деля от Р., че много съжалявам и тръгнахме. Оставих го разочарован до крайност.

А сега най-важното. Косата ми порасна през лятото. С дълга коса много ми отива. Но плитките ми са доста малки. Ще ме пуснат ли в училище??? Ще ме пуснат ли??? О, боже, как искам, как искам да имам дълга коса. Сега е обяд. Цяла сутрин си сплитам плитките. Те все рошави стават. Но сега добре ги закрепих. Ах, колко щастлива ще бъда, ако ме пуснат така. И сега пред тебе, мой мили дневнико, пред тебе и пред себе си обещавам, че няма да се разсейвам с косата си! Няма да ми хвърчи акълът навсякъде! Решила съм да уча! С Румяна няма да се срещам толкова често. Няма! Няма да мисля през цялата седмица къде ще ходя в събота и неделя. Няма. Няма да гледам никакви Атанасовци. Ще си преговоря постепенно думите. Ще уча най-упорито по физика, химия и другите предмети. Кълна ти се, мой мили дневнико. Кълна се в името на лятото, което ще дойде след тази трудна и дълга учебна година, която ми предстои. И ще пиша стихове! Ще видиш! Ще бъда добра. Ще ме обичат хората. Искам да стана човек с воля. Никакви момчета няма да бъдат в състояние да ме отклонят от целта. Но само дано успея да си пусна косата. Ах, как треперя.

И ще видиш, мило мое дневниче, ще ми се радват мама, татко и всички. Ще ме заобичат още повече. Ще се трудя, ще уча, за да

изпитам напълно онова щастие, което ме чака следващото лято!

Румяна, Ваня, Елисавета, Албена. Не, аз съвсем не казвам, че ще се откажа от тях и че изобщо няма да излизам. Не, аз ще си остана пак едно палаво момиче на петнадесет години. Но работата, работата преди всичко — така, както са ме учили мама и татко!

Обещавам!

15 ноември 1977 г., вторник — един хубав ден

След като са минали вече 61 дни от началото на най-хубавата учебна година в живота ми и след като напълно съм се съвзела след "сплотяването на колектива", весела, все още неотслабнала, сядам да пиша в моето скъпо дневниче. Скоро ще стана на шестнайсет години. И това е добре. Вече съм голяма. Наредих едни шестички в бележника си — само тази четворка по химия...

Седя на един чин с Мая. С нея е много хубаво. По-хубаво, отколкото с Владимир и Иван Тиберков — миналата година. С нея говорим и в час, когато е скучно, и си се смеем до припадък. Тя ме научи да не се страхувам, когато съм учила, а да ставам смело по желание! Мая е отличничка и с нея много си помагаме. Тя никак не е клюкарка. Първо седяхме на първия чин на средната редица, а сега стоим на един от задните чинове на редицата до стената. По някои предмети с радост ставам да ме изпитат, но тази пуста химия, никак не я обичам. А уж баща ми е химик. Най-добрите приятели в класа И. Тиберков и Владимир! Чудесно се разбираме!

В събота беше прекрасен ден. Бях много щастлива! А защо — сама не знам и ум не ми стига. Но беше наистина чудесно. Отидох на училище със синята пола и бялата блуза — не както всеки ден с престилка. Трябваше да имаме география вместо военно — последния час. Аз не съм изпитана. Другите класове пуснаха мухата, че не извинявала никого, изпитвала, пишела слаби оценки. И така ли? Целият клас трепери, вайка се! Всеки побледнява от вълнение. Но аз в предния час — по английски — седнах и написах един очарователен куплет на английски, с който молех Ставрева да ни извини. Мая го преписа красиво на хубав лист и го поставихме на масата.

Когато Ставрева влезе и го прочете, беше толкова очарована, че се смя, докато сълзи ѝ потекоха. Поиска да знае кой го е писал, но никой от класа не каза. Марчо го подписа, че е от VIII "г" кл. и така си остана. Така и не ни изпитваха. Даже ни пуснаха 20 минути преди края на часа. Така завърши този хубав ден. Всички ми бяха благодарни, а най-много — неизпитаните.

Но следващия ден пък беше ужасен — неделята. Мама не ме пусна да изляза. Е, ядоса се, заинати се и не ме пусна. Но както и да е !!! Сега е 7 ч. 15 мин. Скоро се върнах от училище. Искам да напиша едно хубаво, много хубаво стихотворение. Ще мога ли?...

Времето все още е чудесно!!! Дните ми минават забързано, задъхано! Уча!

23 ноември 1977 г., сряда

Ужас! Просто ужас! Имам кел по география. Изпита ме, зададе ми въпроса, аз не можах да отговаря, а се извиних, че не съм имала много време учебник и уча всички уроци досега. Тя каза: " С е д н и с и " (разреденото — на английски, б.р.) и ми писа кел. Много се притесних. А същия ден, т.е. понеделник 21 ноември, бях имала шест по литература. Какъв контраст — в един ден двойка и шестица. Седнах и здраво научих материала, върху който ще ме изпита следващия път (ако изобщо ме изпита). Това е толкова ужасно! Просто не знам какво да правя. Нашите не знаят. Утре, утре ще става, каквото ще става! Утре първия час. Чудя се да я пресрещна на вратата и да я помоля да ме изпита, да я извикам от учителската стая ли?! Маринова — класната — обеща, че ще поговори с нея за това, но кой знае. Толкова много ми тежи! Но аз все си мисля, че тя ще приеме, ще ме изпита! Ах, утре, първия час... Утре всичко ще разкажа тук — най-подробно. Дано да изкарам 6. А днес ще ме изпитат по алгебра. Миналия час ме започна и каза, че днес ще продължи с изпитването.

А иначе добре си живея. Вече седим с Мая на предпоследния чин. Зад нас са Владо и И. Тиберков. Когато ни доскучае в някой час, измисляме колективно рими на дадена дума. Например в часа по география, когато ми писаха кел, измислихме 102 рими на дума-

та циклон. Ние тъкмо учим сега за циклони и антициклони.

Мило дневниче, мисли за мен. Първия час — между 1 ч. 30 мин. и 2 ч. 15 мин. Благославяй ме! Дано всичко свърши добре!

5 декември 1977 г., понеделник

Още не са ме изпитали по география. Мама и татко знаят. Не ми се кара (почти, разбира се). Косата ми много порасна. Вчера — в неделя — си я нави и понеже я бях мила-с "Перла" — стана чудна. Едва тези два-три дена времето застудя. Иначе си беше топличко. В училище е интересно. Все още си седим на последните чинове — аз, Мая, Тиберков и Владо и си гукаме по цял час... Но класната ни направи забележка и напоследък се държим много прилично. Пак говорим, но не като преди. В училище всичко ми харесва — и уроците, и учениците, и учителите, и междучасията, и скарванията с другарите ми, и изпитванията, и забележките за немного примерно държане, и следобед подготовката, и китарата, и вечер филмите, и сутрин хладната стая, и тайното прескачане на оградата, когато закъснея за ведрина, и смеховете с Мая, и неделите с Румяна, и съботите с мама и татко, и отпечатванията в сп. "Родна реч", и написването на нещо ново, и шестиците, и куплетите за учителите, и баскетболните стойки при Ценьо, и радиото на обяд, и калцуните с панталона, и милото грубиянство на Иван Тиберков, и дългите коси на Лазарова, и оздравяването на мама, и превземките на В., и наденичката в "Стария елен", и компотите от сливи и праскови, и налъмите в тоалетната, и занесиите по главната улица, и спомените за лунапарка, и дежурството, и заяжданията с Кръстьо и Драгомир, и престаряването на Цветето (Цветкова — учителка по английски — б.р.), и хумора при Григоров...

1978

11 януари 1978 г., сряда

Хубава беше тази ваканция. Много хубава. Хубаво е да бъдеш хубава! Много е хубаво! Беснях и с Куни, и с Емил (братовчеди). Харесах им. Но най-интересен беше денят — последният ден преди зимната ваканция. На забавата бях с Румяна. Но тя си отиде. Изглежда, не ѝ хареса.

7 февруари 1978 г., вторник

Започна вторият срок. Не ми е много весело. Завърших първия срок с една тройка по химия. Тази химия ме умори. Скоси ме. Но както и да е. Не ме е грижа. За какво да разправям тук??? Всъщност има много неща за разказване — на всякакви теми. Най-вече на любовни. Писа ми един младеж от Пазарджик — В. М. Много влюбен в мен. В писмата си ме обожава. Нарича ме звезда, прелест. Била съм прелестно красива, негов идеал — съвършен, несътворим. Аз му отговорих и той взе, че ми се изтупка една вечер в Бургас. Избягал от болницата в Пазарджик, за да дойде и ме види. Беше леко пийнал. Действително ме обожава, гледа ме като светиня, само дето не падна на колене в краката ми. Това всъщност беше в една събота, по-точно на 30 януари 1978 г. На другия ден — 31 януари 1978 г. — си уредихме среща в 11 ч. 30 мин. на "Тройката". Взех си аз канчетата и отивам на стол. Оставих ги в стола и тръгнах към "Тройката". Той седи и ме чака. Проклетник. Заплашва ме, че ще се самоубие. Ох, ние какъв сериозен разговор бяхме имали предната вечер. Бих го разказала тук, но ме мързи, пък имам и по-големи неща за изповядване. Той си изпроси една среща в 20 ч. в градинката срещу Младежкия дом.

Но какво се случи в училище? Ах, какво се случи? Започнахме в 12 ч. 30 мин. Намалени часове. В 5 ч. на имен ден на Атанас. Т. се слага на В. Тръгнахме си оттам аз, тя и той. Нея лесно разкарахме.

Той дойде да ме изпрати. Спряхме — както всякога — на нашия ъгъл. Изведнъж един "мильо" с кола спира и ме повиква. Уплаших се да не ни вкара в педагогическата стая. Но той само ни разгони и си продължи. Всичко това стана, защото часът беше 9. Заслужавахме си го.

А забравих да кажа, че същата тази вечер край нас мина майка ми с двама нейни ученици. Чудно как не ни усети. Тогава разбрах, че с В. страшно ми върви. Тъкмо вече се прибирам, пред Весиния блок срещам В. М. Стои и чака. Дяволите да го вземат. Всъщност не, той ми беше необходим. В това време излиза мама да ме търси...

Излъгах я (бог да ми прости). Грях сторих, но няма как. Какво да се прави. Казах ѝ, че през цялото време съм била с него. Ех, боже, боже. Така се и отървах. А ако тя знаеше, че беше минала само метър от мен. Добре че не разбра! А може би се досеща!

19 февруари 1978 г., неделя

Снощи беше много интересно. В 4 ч. 30 мин. целият клас трябваше да посети изложбата. Но се събрахме само седем-осем души. Там бяха Кына, Владо, Сяров и... След това ходихме в морската градина. Кына имаше среща с нейния. Въобще скоро останахме само аз и Владо. Ходихме, що ходихме — и накрая отидохме на плочата — централния плаж. Качихме се чак горе. После ходихме в закусвалнята срещу гарата за сандвичи с шунка. Прибрах се с малко закъснение. Всичко мина добре. Щастлива съм.

25 февруари 1978 г.

Ужасна вечер! Ужасна. Още треперя. Бяхме на забава с Владимир. Всъщност на забава щях да бъда с Ваня. Излязохме с нея и срещнахме Ильо! Но скоро след това срещнахме Владо — с обичайното му бяло поло — върви нанякъде по главната сам и нищо не му прави впечатление! Както и да е — разкарахме Ильо и тръгнах-

ме аз, Ваня и Владо! Ядохме в обичайната ни любима закусвалня срещу "Малина". После Ваня отиде до някакви нейни познати и си уговорихме с нея среща направо пред Младежкия дом за забавата. Останахме аз и Владо. Тръгнахме по една улица, успоредна на нашата, към моста. Аз вървях и свирих. Беше ми хубаво, много хубаво. Мисля, че и на него му беше хубаво. Вървяхме, вървяхме, но трябваше да се връщаме за забавата. Какво се случи там?!?! — т.е. в Младежкия дом. Почнаха да ми се слагат всякакви. Също и един разбойник на име Г. Г. Изтанцувах с него един танц. Той умря от кеф. Заплаши ме, че ако не тръгна с него, ще пребие Владо. След забавата аз си тръгнах с Владо, но оня хукна след нас! Ужас! В. се скри в нашия вход, а Г. хвана мен и почна да ми говори, че непременно трябва да отида с него! Иначе — лошо. Уплаших се! Обещах, че след 15 минути ще отида при него, но първо трябва да се обадя вкъщи. Той ме пусна. Отидох при Владо. Казах му всичко. Прибрах се! У нас нямаше никой. Ще запомня тази вечер, тази събота.

26 февруари 1978 г.

Прекрасна неделя! Чудна. Срещнахме се с В. Бяхме в Морската градина. Много ми хареса. Ходихме по пясъка! Ходихме. Беше топло! Седнахме на една пейка и гледахме морските фарове! Гледах ги! Гледах ги. Цялата вечер беше синя и като че ли много светла, т.е. не светла, а излъчваща някакво чудно сияние!

8 септември 1978 г., петък

Вчера написах две писма — на И. от Пазарджик и Пер — шведа. Ах, този Пер, влезе ми в ума и толкова. Още от Боровец — в дискотеката на "Мусала"! Ах, как си спомням лицето му, очите му, светлите му коси, цялата му обаятелна външност и най-вече устните му — момчешки, леко напукани. Тогава бях полудяла по него. И сега само като си го спомням, и нещо ме разкъсва отвътре! Особено когато слушам "Санта Есмералда". Техните песни свързвам винаги с

него. Ще се пощуря! Какво не бих дала, за да се видя поне за малко до него, да усетя ръката му върху моята или поне да ме лъхне отнякъде неговият приятен одеколон. Е, такова момче да си имам, друго нищо не ми трябва. Всичко друго бледнее. Дали ще го забравя някога. Сигурно няма да е скоро! Много ме е страх някой да не ми набара дневника. При тази мисъл свят ми се завива.

Каква ли ще съм ученичка?

19 септември 1978 г., вторник

Днес мама срещнала Борисов от МГ. Той не знам точно какво ѝ е разправял, но разбрах това, че изказвал опасения да не се проваля. Защото според него поетите били похотливи хора, а аз съм била много хубава, та да не би да станело нещо. И по тази причина трябвало да казвам всичко на мама, дори някой ръката да ми хване, веднага да съм споделяла с нея. Еееx, тази маренска старост. Все на стари да се доверяваш. Много разбират те нашите работи! И сега (вече много късно) мама се върна от работа, преизпълнена с впечатления от днескашния ден, приятно замаяна от умора, аз, изглежда, ще преустановя да пиша, за да продължа кой знае кога. От време на време ме избива, иначе съм "гола вода".

Вече се чудя на коя страна да си наклонявам почерка, та да ми е по-лесно.

Ах, кога ли ще си спомням с мъка за тези дни, когато ми е било така добре, толкова хубаво. Дано никога не съжалявам за тях. Дано другите да са ми по-хубави и никога да не си спомням песента от филма "Калина Алена": "Защо трябваше да бъде толкова хубава онази нощ, та толкова да съжаляваме сега за нея?..."

20 септември 1978 г., сряда

Сега е 3 ч. следобед. Уж взех да уча, а ми се иска първо да напиша нещо тук. Днес по програма имаме пет часа и три часа практика. Но изкарахме само четири часа. Петият имахме свобо-

ден. По практика ни е една гадюха! Глупости, не че е гадюха. Чисто и просто е една такава никаква. Още първия ден като дойде, почна да ни разправя, че си избирала класовете по външен вид най-напред. Дори сама си направи комплимент, че има претенции да бъде хубава. А после дори ни вика да потвърдим. Някои, не си спомням кои, май че мижитурки бяха, потвърдиха. Днес ни разправяше нещо за пивото, но какво беше — един господ знае. Ние, т.е. момичетата от нашия клас, сме заедно с момчетата от "а" клас. Добре се сработваме с повечето. Особено с Елена и Златина...

.....

Какво ли ме чака утре? Днес няма да излизам. А не ми се и излиза. Хубаво ми е така — вкъщи, спокойно ми е. Тези дни ми е много хубаво. Много съм щастлива. Трябваше да си взема новата ученическа ризка, ама вчера едва ли не скандал ми вдигнаха за това, че съм излязла. Те смятат, че като съм ученичка, не трябва да излизам въобще, защото съм се разсейвала. Прави са донякъде, ама чак пък толкова! Още не сме започнали сериозно. Вчера претекст да изляза ми беше точно блузката. Ама вчера беше проба. А днес е вече готова.

Като си спомням миналата година по това време колко поразлична съм била... Толкова малка, толкова чиста, толкова невинна. Не че сега съм порочна, провалена, обезчестена и т.н. Чисто и просто бях малка...

22 септември 1978 г., петък — 8 ч. 30 мин.

Днес е хубав ден. Че кой ли ден напоследък не ми е хубав? Нищо че си приличат! Днес — имам предвид, откакто съм се върнала от училище — уча. От 2,30 ч. досега.

23 септември 1978 г., събота

Днес уж беше хубав ден, но нещо не му достига. Като във всяка събота започнах деня празнично настроена. В училище бях със страхотно настроение. Първо, защото е последен ден от работната седмица, второ, защото е събота. Вдигна ме по история без бележка, разбира се. Добре разказах всичко. По литература изпита Мая и аз ѝ подсказах доста умело, за да ѝ пише шест. Закачих се с Тиберков — по вечния наш начин, — изкълчвах му пръстите на ръцете, хилехме се... С него въобще е доста интересно. Той е забавен. През голямото междучасие ходихме с Владимир да си купим нещо за ядене — т.е. до странджанките близо до "Иван Вазов". Но на мен в последния момент ми се отяде и не си купих нищо, пих алтай. След часовете ходихме да ядем пици на гарата и както обикновено, се спряхме до Младежкия дом — там, отзад, под стълбите, до стъклото на басейна. Там имаше три хлапета. Страшни бяха. Много диви! Като навирили цигарите... Едва от земята се подали, ма много напраскани — може би III или IV клас. Едното от тях беше по-едро, подебело и с такъв свалячески поглед ме гледаше — присвило очи — пуу!

.....

Измих си косата и в 4 ч. 45 мин. излязох. Хванах рейса, имах среща с В. Намерихме се, пошматкахме се, днес нямах достатъчно пари и не ядох пици — имам предвид — следобеда. После ходихме в морската. Първо седнахме на една пейка съвсем близо до зоологическата градина и съвсем близо до онова място, където ние с Румяна още в VII клас бяхме дошли да свирим на китара, бяхме седнали на една пейка — на рамката ѝ — и по едно време тя се обърна, а ние и двете навирихме краката — паднахме назад. Той ми гледа на ръка. Много неща ме излъга. Каза ми, че имам желание за власт над другите. (Това между другото май го позна, ама карай!) Каза ми също, че съм еднопосочна, че към средата на живота си ще имам някакъв прелом. Каза, че ще имам две любови в живота си. За първата не знае, но втората щяла да бъде след двадесет и някоята ми годишнина. (Много глупости на едно място.)

После се върнахме по един път, дето не го използваме много

— този, който почва от улицата, успоредна на улицата, където живее Златина, че нагоре — към плажа. Разбрахме от Савата, когото срещнахме, че в Младежкия дом има забава, че Петко е там. Там беше не само Петко, но и Цеко. Почнахме да танцуваме. Скоро Петко си отиде. Цеко остана с нас. Изведнъж се появи мадамата му (неизвестно откъде), но после той ми каза, че се е скарал с нея. Аз исках да се запозная с нея — изглежда доста симпатична. Жалко, че се е скарал...

В момента слушам "Санта Есмералда". Прибрах се в 9 ч. от Младежкия дом, а вкъщи ми бяха казали да се прибера в 8 ч. Малко ми се караха. Гледахме "Иван Кондарев" по телевизията — хубав филм. Ма на мен мисълта ми все другаде хвърка — мисля си за филма, в който ще играя. Страхотно ми се играе нещо любовчица. Пък и мисля, че добре бих изиграла такава роля. Не знам защо, но се засилва у мен желанието да стана артистка...

28 септември 1978 г., четвъртък — голям ден

Утре е петък — имаме такава кофти програма. Вчера беше голям ден — въобще големи емоции.

Прибирам се от училище и мама ми каза, че имам писмо. Питах от кого — отговаря ми — от И. от Пазарджик. После ми каза, че имам и от леля Божанка — от София. И най-после вика — познай още от кого имаш писмо. Аз викам: "От чужбина ли е?" Тя — "Да"! Точно в този момент не си спомням какво казах. Ревнах! Но ми мина през мисълта, че може да е от Аурел.

Когато взех синия плик в ръцете си, плачех с глас и сълзи, а ръцете ми отказваха да разпечатват писмото — така трепереха. А когато го разпечатих и извадих отвътре снимката на моя скъп Пер, ревях, та се късах — от радост, разбира се. Никога не съм плакала така от радост. За първи път разбирам колко са близко радостта и плачът. От едното до другото наистина има само една крачка. Ах, на снимката е чудесен, вълшебен, очарователен. Та аз го обичам. Наистина съм си загубила ума по него. Още от Боровец разбрах. Но тогава не се вълнувах толкова. А от вчера съм като щура. Не мирясвам. Все за него си мисля — за русите му коси, за очите му...

Боже мой, дали всичко не е измама? Дали той не ми пише така, както аз си пиша с И. — просто за по-интересно. Ах — къде е Швеция. На колко хиляди километри път. Защо на мен ми се падна това — да мисля за момче, което е толкова далеч от мен. С какво съм заслужила това. Поне да беше от Румъния, от СССР или... А той швед. Сигурна съм, че рано или късно ще си кажем всичко, което може да се каже при такава кореспонденция. И един от двамата ни ще млъкне пръв — може би той. В писмото си пише, че ми е загубил адреса и затова не ми е писал, както обеща, но сега имал голямо желание да си кореспондираме. Как искам и той да ме обича така, както аз него. Сложих си снимката под стъклото на масата в моята стая — да си го гледам. Чуден е, лъчезарен, усмихнат... Най-интересното беше вчера. Като се наплаках пред стреснатата ми майка, като прочетох писмото 100 пъти, примряла от вълнение, станах да хапна нещо. Исках да оставя снимката му горе — на огледалото, за да си я гледам. Но изведнъж тя падна някъде вътре. Ужас! Веднага смених плача от радост с плач от ужас. Проклето огледало. Мама почна да ме уверява, че утре баща ми щял да я извади оттам. Но трае ли ми сърцето цял ден. Едва дочаках мама да излезе. Че като взех една отверка, като закъртих шперплата на огледалото отзад — и така, докато съвсем го изкъртих. Извадих си снимката, заковах отново шперплата, дълго, много дълго я гледах. Чудех се — да я целувам ли, да я милвам ли — какво ли да я правя. Пощурих се. И уж уча, уча, а мисълта ми все там — в него!

... После взех и почнах да му пиша писмо, което завърших днес... Изглежда, съм влюбена. В. ми говори в междучасията, аз уж го гледам и слушам, а мисълта ми все там — все в него. В. иска утре да прави събиране у тях — купил си е нов стереомагнет от 500 лв. След училище той дойде да ме изпрати. Първо седнахме на една пейка срещу пералнята до Миленови. Прочетох му писмото от И., което получих вчера. После му показах снимката на Пер и го попитах дали му харесва, а той само гуши рамене — демек не знае. Питах го как мисли — истина ли е това, което ми пише Пер, и той каза, че една втора от всичкото не е вярно, той ми го пише, защото някога ми го е казвал. Една четвърт: било измама за самия него. Останалото било истина. Т.е. три четвърти е лъжа, една четвърт истина!

Аз искам Пер! Страхотно го искам. Просто изгарям от желание само като го гледам на снимката. Представям си, ако го видя

отново пак. Дали съм влюбена?! Кой знае! Въпросът е, че аз умирам от радост само защото ми е писал. Тука има нещо. Защо не се радвам толкова на писмата на Иван или на В. М. Сигурно съм влюбена. Това е единственото обяснение на нещата. Но все пак съмнявам се — сама в себе си. Ще видим — времето ще си каже думата. Но как да го чакам това време, как? Как да скъся тези огромни разстояния? Само един ден е минал, а на мене ми се струва, че са се сменяли сезони, че съм ходила хиляди дни на училище — празна и немислеща за нищо друго освен това. А то беше вчера. Боже мой, какви са тези аномалии? За първи път ли се сблъсквам с такова нещо или само ми се струва. Толкова много мисля, че ми става лошо от мислене. Не зная дали да си мисля за него, да му пиша, да очаквам, да се надявам, или пък да спра всичко, за да не се измъчвам сега, а после, ако разбера, че всичко е било лъжа, измама. Не по моя вина — нито по негова. Просто сме се заблуждавали, че толкова много се искаме. Или пък се искаме, искаме, а той не дойде в България. Когато една любов не се храни, тя умира. Непрекъснато мечтая за него. Как пък успя бе, как успя този маренски дявол да ми вземе акъла. Досега я се е случвало, я не. Как ще я караме нататък — не знам. Все така ли ще го мисля, все така ли ще го очаквам, все така ли ще се вълнувам. Всички останали момчета и момичета губят цената си, бледнеят пред мисълта за него — далечния, непознатия (когото я обичам наистина толкова силно, я не), този, за когото мисля непрекъснато от вчера...

3 октомври 1978 г., вторник

Утре сме "щастливите деца на планетата". Това е любимият ми лаф от едно скоро време насам. Имаме три часа практика. По биология не изпитвала — днес IX "б" ни казаха. По руски и да изпитва, не ме е страх. В момента сме в час по физика. Изпитват двете Росици. Следобед може би ще изляза.

Искам да си купя един червен плат на бели точки. Много е "щур" (хубав — б.р.) за риза. Такава риза ще си ушия. Не знам дали ще стане — възможно е мама да се стегне, да не иска да ми даде пари!

Снощи мама, преди да отиде на работа, излезе надолу и ми донесе две пици с гъби, срещнала някакъв неин бивш инспектор — Д. Той я питал за мен. Бил чул, че съм нещо изключително — голям талант, голяма поетеса. Питал я дали съм хубава като нея. Питал я как съм с успеха и на нея ѝ станало кофти, защото не съм отличничка.

Та тя се обърна към мен с молбата да уча, защото обществеността, по-точно интелигентите се интересували за мене, питали я и тя трябвало да се черви. Мисля си — добре че не съм грозна — убивах се значи... Когато всичко това е съчетано с другото, получава се нещо много готино.

Напоследък свикнах да пиша тук много. Искам след това да си прибера тази тетрадка някъде и много време да не я видя. Да я извадя едва когато вече позабравя тези неща и имам особено желание да си ги припомня.

И днес по нищо не ме изпитаха. Пък кой знае — докрая има още 10 минути: може да ѝ кефне да ме изгърми за нещо. Утре сигурно ще ме сефтосат. Но съм спокойна.

Искам писмо от Швеция. В неделя пуснах моето. Непрекъснато мисля за него — далечния, светлия, чаровния, нежния.

3 октомври 1978 г., вторник — 8 ч. 30 мин.

Днес излязох, купих си онзи плат — червения на белите точки, дето сутринта така го описах. Много е адски наистина — хем пък си намерих с по-едри точки...

На връщане се обадих на Румяна. Забрах я към нас. Допреди малко бях с нея. Тя ми разправя какво правили в училище. Още по нищо не е изпитана — и тя като мене е 18-и номер...

Днес братовчед ми Куни и приятелят му Ф. били в Бургас, дошли у нас, докато съм била на училище. Искали от майка ми пари, питали за мен, но тя нещо ги срязала и, изглежда, са се вдигнали. Съжалявам, защото исках да ги видя. Колко е хубаво, че утре сме щастливите деца на времето...

9 октомври 1978 г., понеделник

.....

Дявол да го вземе, няма на кого да се опра, на кого да се изповядвам.

По литература урокът ни е за "Характерът в литературните произведения". Мисля, че е доста лесен. Въобще по литература съм "пълен бог", както казваха още в старото училище Румен и Емил. Всичко ми е много интересно в часовете по литература. Янкова — много слушам, вземам участие, пък и тя е много умна и умее да работи с нас...

Вчера и онзи ден баща ми заедно с някакъв друг монтираха електрически печки в моята стая и в банята — днес аз сефтосвам тази в моята стая. Много е готина.

Мисля си, кое ли ще е момчето, в което ще се влюбя, а то ще ме довърши съвсем, ще ме излъже така, както аз сега лъжа бедните момчета. Аз си го представям много ясно, направо го виждам пред себе си — много висок — леко изгърбен, ръбат, с най-очарователната ръбата хубост — жилав, с момчешко лице, много весел, много дързък, щур като Тавана, страшно влюбен и страшно ревнив, много истински и много прям, по момчешки нежен и по мъжки страстен. Такъв, какъвто би се разгневил, ако му изневеря случайно и би предизвикал скарване между нас двамата — много ядосан, с блестящи очи, с присвити устни, с глас — задъхан, на пресекулки. Да тръска глава, да вика и накрая да се обърне рязко и да си тръгне, за да скрие сълзите си. А аз да хукна след него и да го застигна, да го спра и както сме така — на улицата срещу сладкарница "Златната рибка" (т.е. "Шаранчето"), — да вдигна ръце към очарователните му рамене и да се сгуша в него — много малка, много щастлива и много влюбена. Да му кажа с тих глас нещо хубаво и топло. И той изведнъж да ми повярва, да докосне с топли пръсти лицето ми, да докосне с устни косите ми — и да ми вярва, много да ми вярва. После да идем на най-тъмната и най-самотната алея в морската градина, да има лунна светлина — да няма капка електричество — тогава хората изглеждат най-хубави, най-истински. Да бъда с тънка бяла блузка и под нея да прозира тялото ми, да чувствам с всяка своя фибра и най-нежната, почти невидима линия на дланите му,

прегърнали ме. И да бъде топло, да знам, че той ме обича, че иска да се ожени за мен, че иска да бъда негова приятелка, сестра, любима, бъдеща майка на сина му, който така много ще прилича на него. Искам после, когато след дълга целувка се разделя с него, да тръгна по главната улица — одухотворена, чаровна само от щастие, усмихната, с блестящи очи, да вървя, да вървя като замаяна срещу поток от хора, да знам, че и той върви така нанякъде, а в устните му горчи вкусът на моите устни. Но сигурно това няма да ми се случи никога. Не, аз не заслужавам такова нещо — прекалено е хубаво, за да се случи на мен. Аз съм долна, гадна. Колко момчета излъгах, колко още продължавам и ще продължавам да лъжа! Още от миналата година! Ако има ад, аз съм за там, и само за там. Аз ядосвам толкова майка си, която така обичам. Не знам, дали е възможно някога този грях да ми бъде опростен от някого? Сигурно, не. После аз нямам сестра, брат. Живея сама. Стихове не пиша — все едно че крада — не само от себе си... Защото хората чакат от мен, гледат в мен. Дявол да го вземе, за ада съм и толкова. Разбира се, аз не вярвам в бог, но не мога и да повярвам, че смъртта е край, че когато човек умира нищо повече не му се случва. Не, това не е вярно. Ад и рай може би не съществуват, но след смъртта си хората все някъде отиват, все някъде ги съдят. Та иначе колко грехове ще погълне земята — неосъдени, неопростени. Та нали все някъде, след като умре, човекът трябва да заплати за всичко, което е направил, нали все някой трябва да му опрости греховете? Нима ще умре и край! Колко е лошо така — никой, който е умрял веднъж, не може да се върне между живите и да им разкаже какво е смъртта. Нищожно нещо е човекът! Нищожно! Цял живот пъпли, бори се, създава нещо, но винаги в рамките на своето просто човешко съществуване — него той не може да надхвърли. Виж, ако всеки човек беше по едно слънце, по една планета...

Твърдо съм убедена, че на В. аз съвсем не му подхождам — така, както той не ми подхожда. На него би му подхождало съвсем друго момиче — голяма симпатяга — голяма сладурана, но доста невзрачно, далеч не красавица, светла, малко ограничена, без тъмни помисли, без налудничави идеи и желания — съвсем обикновена, а в същото време достойна да бъде обичана от него. А на мене ми трябва нещо съвсем друго — аз съм тъмна, неразбрана, искрена, пряма, малко вятърничава, но способна да се влюбва много

силно и много рядко. На мен ми трябва страшно властно, чаровно и смело boy (момче на английски — б.р.), съвсем не обикновен. Как искам да имам такъв, да скитаме двамата — много влюбени, той да ме направи грешница — той, непорочният, истинският! Ах, как бих го обичала!!!

Сега е към 4 ч. 10 мин. В час по химия сме. Изпитаха Елка. Това е добре, защото в другия клас е изпитвала само един, но съм под смъртния страх, че ще изпита още някой и този някой мога да бъда аз (да чукна на дърво, дано не ме сполетява таз беда голяма, защото по химия и физика съм патка слънчасала). Вторият час мина достатъчно мъчително — изпитаха ме по английски — ш е с т б е з м а л к о (на английски — б.р.). След това аз си бях извадила руския, но оная ме загря и ми направи забележка. Въобще съм "гòла вòда". Но това не ме вълнува толкова — за утре ни даде домашна — с ъ ч и н е н и е (на английски — б.р.). Смятам да я напиша повече от внимателно и да вдигна ръка да си я прочета, за да ми пише бележка. Но това наистина никак не е интересно. Обичам дяволски "Н е к а д а н я м а н е д о р а з у м е н и е" — "С а н т а Е с м е р а л д а" (на английски — б.р.) — по простата причина, че страхотно възбужда нервите и въображението ми. Имам чувството, че страхотно ми подхожда — такава една дива, задъхана, бясна, възбуждаща. А обичам да я слушам също, защото дяволски ми напомня онази нощ в дискотеката, когато си загубих ума по онзи маренски дявол. Полудявам от нетърпение да получа отговора му. (Часът по химия още не е свършил.) В час по химия винаги имам чувството, че съм попаднала на някакво чуждо място, където съвсем не ми е мястото, където всичко ми е далечно и непознато и нищо не ми се отдава. Колкото повече часове минават, толкова повече ѝ изпускам края на тази маренска химия, дявол да я вземе. Виж — физиката пò ми върви. Звънецът би! Най-после!

5 ч. 20 мин. — по алгебра ни даде контролна, без въобще да ни предупреди. Гадно! Поне да ни беше казала миналия час. Въобще си нямам понятие какво съм изкарала. "О, н е б е с а! О, б о ж е! " (на английски —б.р.). Преместих се нарочно на последната маса, която в нейните часове (на М.) винаги е свободна, за да напиша тук. Когато тя ме попита защо съм се преместила, аз ѝ казах, че съм го направила, защото ми е станало съклет. Тя ми пусна едно "Добре!" и това беше целият ефект. Дявол го взел, часът свърши.

Наистина се пъкалдисах и баялдисах. Ръцете ми са целите мокри, краката — стъпалата — също...

Имам страшно главоболие...

Искам да отбележа, че напоследък се разбираме много добре с Драгомир, с Юри също, а Драго имам чувството, че доста ме харесва по външен вид — разбира се, не искам да кажа, че е влюбен в мен или нещо такова. Просто ме харесва като външност. Забелязвам също, че озлоблението на момичетата още от бригадата изчезна и сега добре се разбираме с всичките — Ваня, Мая, Светла.

Л. иска да прави някакъв поетичен кръжок, но аз най-умело изкръшках. Беше ми казала да ѝ се обадя след втория час, но аз не си направих този труд. (В момента ми мирише на ябълки...)

Най-после политинформацията свърши, но до края на часа изглежда има още доста. Седя си на последния чин. Всички са много изморени, но весели. Тук е полутъмно. Изпитвам някакво смътно желание да ходя, да се шматкам, с навити ръкави, с пуснати коси, да бъде топло по главната... Но, уви — неосъществимо...

10 октомври 1978 г., вторник — 1 ч. 20 мин.

След малко тръгвам на училище, а съм в леглото по нощница. По география — първия час — тъмна Индия. Дано не се сети за мен, боже. Мило дневниче, мисли за мен днес — първия час — периода между 1 ч. 30 мин. и 2 ч. 15 мин. Не позволявай, моля те, да ме изпитат — нямам абсолютно никакво желание. Виж, по английски пò се ядва — по български и по история също, но тази гадна география и физиката. О, боже, как ли ще свърши този ден — ум не ми стига. Дано ако ме изпитат въобще по нещо, то е български или пък история — в краен случай по английски на домашната. Дори и по физика — иди-доди — но тази география точно пък първия час. По дяволите. Трябва вече да ставам — ще закъснея. Ще умра от притеснение! О, боже!

Най-големият кеф беше, че по география не ме изпита, макар че гърмя целия час — от първия урок, който бяхме взели от началото на учебната година, до последния. В момента имам литература. Това може само да ме радва, защото Мариета стои на дъската и

трепери, а аз си седя на четвъртия чин с Жана и си пиша по най-невъзмутим начин, който може да съществува.

В момента — по история сме с Жана на първия чин. Умирам от хумор...

Нагърмяха вече четирима човека по физика, както са изпитвали и във "в" клас, че и при нас повече няма да изпитват — ега си кефа. Утре сме "щастливите деца на времето". Още от миналия час се е стъмнило, защото дните са твърде къси — идва зима, ааа, зима идва.

Горкото Светле! Измъчиха го на дъската. Ваня избута. За Елка и Диана не разбрах.

Навън е пълен мрак. Кабинетът има много приятни на цвят тъмнозелени пердета. Винаги денем този кабинет страхотно ме е потискал. Никога не съм знаела, че е толкова приветлив и дружелюбен (толкова рядко са дружелюбни с нас — учениците). Плаче ми се от умиление. Над черната дъска е написано на бял картонен плакат: "Ние побеждаваме природата, като разкриваме законите — Ленин." Цветът на буквите е съвсем като блузката на физичката — хармонията е пълна. После Диана, която все още изпитват, е със синя престилка, Ленин е написано със същия цвят синьо — отново пълна хармония. Въобще никога не съм виждала амфитеатралния, малко прекалено голям кабинет по физика толкова наш, толкова приветлив, толкова обещаващ. Тук всяка маса, всеки портрет на велик физик ежедневно е свидетел на много изпитвания. Кога ли ще си спомням с умиление за всички тези часове, за всички тези вълнения, преживявания. Но най-важното е, че най-после всичко свърши за днес. Трудният учебен час е към края си. Остават още няколко минути. Изцедена съм като лимон... По дяволите тази физика. Най-после звънецът — вечният спасител за нас, добрите деца!

Сега е към 9 ч. 30 мин. В стаята е доста топло — допреди малко горя печката. Мама винаги е вечер на работа, а татко една седмица вечер, една седмица до 2 ч. До края на седмицата ще бъда сама вечер. Това ме радва по простата причина, че ми е много спокойничко така — самичка. Не знам защо, но имам леко главоболие. Днес беше много напрегнат ден — чудя се как издържах. Утре май няма да сме "щастливи деца", защото по практика оная ще изпитва (дяволите да я вземат). Като си върже косите с една широка панделка и си въобразява, че от нея по-голяма красавица няма. Ега си

Наистина се пъкалдисах и баялдисах. Ръцете ми са целите мокри, краката — стъпалата — също...

Имам страшно главоболие...

Искам да отбележа, че напоследък се разбираме много добре с Драгомир, с Юри също, а Драго имам чувството, че доста ме харесва по външен вид — разбира се, не искам да кажа, че е влюбен в мен или нещо такова. Просто ме харесва като външност. Забелязвам също, че озлоблението на момичетата още от бригадата изчезна и сега добре се разбираме с всичките — Ваня, Мая, Светла.

Л. иска да прави някакъв поетичен кръжок, но аз най-умело изкръшках. Беше ми казала да ѝ се обадя след втория час, но аз не си направих този труд. (В момента ми мирише на ябълки...)

Най-после политинформацията свърши, но до края на часа изглежда има още доста. Седя си на последния чин. Всички са много изморени, но весели. Тук е полутъмно. Изпитвам някакво смътно желание да ходя, да се шматкам, с навити ръкави, с пуснати коси, да бъде топло по главната... Но, уви — неосъществимо...

10 октомври 1978 г., вторник — 1 ч. 20 мин.

След малко тръгвам на училище, а съм в леглото по нощница. По география — първия час — тъмна Индия. Дано не се сети за мен, боже. Мило дневниче, мисли за мен днес — първия час — периода между 1 ч. 30 мин. и 2 ч. 15 мин. Не позволявай, моля те, да ме изпитат — нямам абсолютно никакво желание. Виж, по английски пò се ядва — по български и по история също, но тази гадна география и физиката. О, боже, как ли ще свърши този ден — ум не ми стига. Дано ако ме изпитат въобще по нещо, то е български или пък история — в краен случай по английски на домашната. Дори и по физика — иди-доди — но тази география точно пък първия час. По дяволите. Трябва вече да ставам — ще закъснея. Ще умра от притеснение! О, боже!

Най-големият кеф беше, че по география не ме изпита, макар че гърмя целия час — от първия урок, който бяхме взели от началото на учебната година, до последния. В момента имам литература. Това може само да ме радва, защото Мариета стои на дъската и

трепери, а аз си седя на четвъртия чин с Жана и си пиша по най-невъзмутим начин, който може да съществува.

В момента — по история сме с Жана на първия чин. Умирам от хумор...

Нагърмяха вече четирима човека по физика, както са изпитвали и във "в" клас, че и при нас повече няма да изпитват — ега си кефа. Утре сме "щастливите деца на времето". Още от миналия час се е стъмнило, защото дните са твърде къси — идва зима, ааа, зима идва.

Горкото Светле! Измъчиха го на дъската. Ваня избута. За Елка и Диана не разбрах.

Навън е пълен мрак. Кабинетът има много приятни на цвят тъмнозелени пердета. Винаги денем този кабинет страхотно ме е потискал. Никога не съм знаела, че е толкова приветлив и дружелюбен (толкова рядко са дружелюбни с нас — учениците). Плаче ми се от умиление. Над черната дъска е написано на бял картонен плакат: "Ние побеждаваме природата, като разкриваме законите — Ленин." Цветът на буквите е съвсем като блузката на физичката — хармонията е пълна. После Диана, която все още изпитват, е със синя престилка, Ленин е написано със същия цвят синьо — отново пълна хармония. Въобще никога не съм виждала амфитеатралния, малко прекалено голям кабинет по физика толкова наш, толкова приветлив, толкова обещаващ. Тук всяка маса, всеки портрет на велик физик ежедневно е свидетел на много изпитвания. Кога ли ще си спомням с умиление за всички тези часове, за всички тези вълнения, преживявания. Но най-важното е, че най-после всичко свърши за днес. Трудният учебен час е към края си. Остават още няколко минути. Изцедена съм като лимон... По дяволите тази физика. Най-после звънецът — вечният спасител за нас, добрите деца!

Сега е към 9 ч. 30 мин. В стаята е доста топло — допреди малко горя печката. Мама винаги е вечер на работа, а татко една седмица вечер, една седмица до 2 ч. До края на седмицата ще бъда сама вечер. Това ме радва по простата причина, че ми е много спокойничко така — самичка. Не знам защо, но имам леко главоболие. Днес беше много напрегнат ден — чудя се как издържах. Утре май няма да сме "щастливи деца", защото по практика оная ще изпитва (дяволите да я вземат). Като си върже косите с една широка панделка и си въобразява, че от нея по-голяма красавица няма. Ега си

самочувствието.

Очите ми се затварят — много съм изморена. В момента слушам "Пух". По цял ден да ги слушам, пак няма да ми омръзнат. Писмо и сега — вечерта, като се върнах от училище — нямах. Това ме измъчва. Така го чакам това Перово писмо, така го чакам, че имам чувството, че косите ми ще побелеят (на 16 години), докато го дочакам. Прави ми впечатление, че Сийчето от нашия клас е започнало много да учи. Горкото...

Както си пишех, и химикалът като ми се разскърца — и сега пиша, а той скрибуца. В р е м е е м а й к а м и д а с е в ъ р н е о т у ч и л и щ е (на английски — б.р.). Не я очаквам с много нетърпение. В петък ще има родителска среща от 18 ч., а и двамата са на работа. Това вече е наистина абсолютен, пълен кеф! (Блажени са вярващите — добре, че вярвам!) Мама се върна и аз с възможно най-високия патос описах часа по география. Много ми се спи, а и главата доста ме боли. Този маренски "грамофон" ме ядосва — същински трактор — такива звуци издава — като че ли земя оре. При това движи побавно, отколкото трябва. Свикнах да слушам някои песни така — забавени — и ако ги чуя нормално, сигурно няма да ми харесат, ще ми се стори, че са на неправилен оборот.

Времето все още е слънчево, топло, макар че нощите започнаха постепенно да захладняват. Ех, тази маренска бургаска есен!!!

11 октомври 1978 г., сряда

Часът е девет. Слушам "Музикална стълбица". В стаята гори електрическата печка. Снощи сънувах Пер. Сънувах го много гадно. Сънувах, че се омишинил, сънувах, че е много по-нисък от мене, че е грозен, че ми е обърнал малко внимание. Сънувах го с Владимир — вървят напред значи, а аз отзад ги наблюдавам и отсъждам. После аз отидох при него и го запитах дали има желание да си пишем. Той отговора с "Д а, р а з б и р а с е" (на английски — б.р.), но със своя вечен, въздържан глас, в който няма нищо обещаващо. Непрекъснато мечтая как бих могла да го срещна лятоска из бургаските улици — пак с неговите готини дънки и червеното му яке. Еех. Любов, любов. Интересно е, че колкото и да се мъча, не мога

да си спомня как точно се озовах в ръцете му по време на най-хубавия блус в живота ми. Спомням си, устничката му беше цепната точно по средата и като бяхме зад вратата на дискотеката, аз прошепнах "Б е д н а т а т и у с т н и ч к а" (на английски — б.р.) Той ми каза: "Т и с и м н о г о к р а с и в а" (на английски — б.р.)... И на мен ми стана хубаво, хубаво. Защо трябваше да бъде толкова хубаво онази нощ, та толкова да съжаляваме сега за нея?! Ще се повтори ли някога? Ще имам ли някога по-хубава от нея? По-истинска?! Когато си тръгнах сутринта от Боровец, още сънена, недоспала си от нощните бясове в дискотеката, имах чувството, че всичко съм сънувала, че всичко съм измислила. Че всичко това не е съществувало, защото малко неща в живота и реалността са толкова хубави и толкова истински. Само това, че когато излязохме вън, зад ресторанта, аз почнах да треперя от студ, ме караше да чувствам, че всичко се е случило, че всичко е било предопределено за мен, точно за мен и само за мен — за нас двамата. С кого ли е той сега? Какво ли прави? Мисли ли за мен? Какво ли чувство изпитва, когато си спомня д в е т е п о с л е д н и в е ч е р и (на английски — б.р.). Какви ли руси красавици го гледат влюбено и той е готов да тръгне с тях на края на света? Какви ли устни целува, каква ли нежна снежнобяла кожа милва, какви ли сини очи го карат да подлудява и го отдалечават от мен? Дали въобще си спомня за мен — тъмната, непознатата, неразбраната... Какво ли мисли за мен? Боже, защо е толкова далече? Швеция, тази студена, противна страна! Как я мразя!!! Кога ще дойде писмото му — най-болезнено дочаканото писмо в живота ми, макар че още съвсем не съм го дочакала и дали въобще ще го дочакам — кой знае?!? Но всъщност много е хубаво да очакваш нещо много скъпо от много далече. Сигурно, когато го получа, сили няма да имам да му се израдвам! Отсега дъхът ми спира, пък тогава — не знам. Само дано не плача, както когато получих първото му писмо. Боже, боже, дъх не ми остава! Пък ще видим нататък.

Научих си по руски език. Дано ме изпитат и ми пишат шест, божеее! С този мой Пер още малко, значи, в бог ще повярвам. Пък кой знае какъв е дрисльо. Тогава той ми заяви, че ако му се случи нещо в дискотеката, ако само някой го закачи, неговите приятели щели да го убият. Когато си отивахме към хотела, си говорехме за училището в неговата страна. Малко преди това един от руснаците

ме черпи с половин праскова, аз предложих и на Пер, но той се отвърна и по лицето му се четеше най-голямото отвращение, което може да съществува. А защо — това един господ знае, пък и той я знае, я не знае.

Косата ми днес е мръсна, но баща ми нещо бъзика бойлера, та не мога да вляза и да се изкъпя! Нищо, и утре е ден, както казва дядо ми — народът. Вчера и днес си прочитам по малко от "Морски приказки" — Н. Райнов — само за удоволствие. Наистина е голямо удоволствие. Да видим днеска какво ще ни поти. Ах, тази наша съдба — "Съдбата на ученика". "Л ю б о в т а б о л и" (английски — б.р.) — наистина боли дяволски. "Л ю б о в т а б о л и" (английски — б.р.) — дали започва, или още не — не зная. "Ц ъ ф т и в н а с" (английски — б.р.) — в никой случай не мога да се съглася, че любовта би цъфнала специално у мен — невъзможно, абсурдно. "Л ю б о в т а и з б у х в а и з в е д н ъ ж" (английски — б.р.) — виж така съм по-съгласна, дявол да го вземе... Ах, това маренско парче "А з з н а м" (английски — б.р.). Мога да полудея, като го слушам. На бригадата пък ревях, като го слушах. Голям чалдук съм и това си е — сама не мога да се разбера. В момента слушам Виктор Хара! Страхотно хубави песни — пък и той си пее хубаво.

12 октомври 1978 г., четвъртък

Хладна сутрин. В момента е точно 7 ч. 15 мин. Дори слушам "Дела и документи". Вчера по практика въобще не ми се падна високата чест да ме изпитат по простата причина, че не изпиваха никого — въобще онази я нямаше в завода, където работихме. Там беше много интересно като за първи път...

.....

Това е най-зловещият час по физика от началото на годината досега. Точно по средата внезапно ме обхвана ужасяваща мисъл, че първата тетрадка (дневникът), в която съм "изляла душата", е останала на масата в моята стая. Проверих си в чантата с трепереще пръсти и установих, че наистина я няма. Но най-зловещото е, че

може да не съм я забравила вкъщи, а просто да съм я загубила някъде... Това ме влудява. Цялата треперя. Не ме свърта на едно място, не мога да се съсредоточа в новия урок, не мога да мисля за нищо друго, задъхвам се, гърдите ми са като изгнили, сърцето ми сякаш прескача. Наистина ще полудея. Пиша и не мога да спра, като че ли това ще ме облекчи. Днес специално направо се разстроих психически. Премалява ми. Почна да ми чернее пред очите. Аз трябва да се върна вкъщи в междучасието, на всяка цена, на всяка цена трябва да се върна. Мисълта, че в момента майка ми чете най-интимните неща, разбира много неща, които даже пред себе си ме е срам да призная. Как можах да я забравя, как можах. Толкова я крих, душата си описах... О, боже! Просветление. Та аз я прибрах, мушнах я между моя лексикон и лексикона на Кремена. Колко съм глупава! Колко съм разсеяна днес. Тъкмо бях почнала да плача. Тези дни нещо ми става. Не, може би сутринта от притеснение, че не можах много време да си науча по химия, се разстроих.

Главата ме боли, все едно че дълго, дълго съм плакала. Трудно издържам. По дяволите всичко. Даже няма на кого да се оплача, изповядам. Трябва да си мълча, и толкова! Звънецът би — физиката свърши. Все още не съм изпитана. Това е добре...

Хайде сега да видим какви интересни ситуации ще възникнат в процеса на работа! — това го каза току-що мое високочество, въздъхвайки облекчено след факта, че позована, Ваня стои на дъската в час по планиметрия. Емоции! Емоции! Какви неща стават по големия свят — просто да не очакваш. Идва в междучасието при мене моята "скъпа другарка" от млади години Маичка с цел да ме навести — зер откога не сме се виждали. Че като се разцелувахме — стой, та се дръж. В това същото време Янкова кибичи пред вратата и се смее с усмивка 22 карата. Разбира се, на мен ми стана много интересно и точно затова продължих да се целувам. Влизаме в час по литература и Янкова ми сподели в присъствие на цял един девети "г", че щяла да ме изпита, но в момента съм била прекомерно възбудена. От това по логичен път достигнах до смелото решение и същевременно разрешение на въпроса: утре ще се усмихвам, ще се преструвам на затруднена и крайно развълнувана в периода по време 3 ч. 20 мин. и 4 ч. 5 мин. — вместо английски "б" ще имаме литература. Това може само да ме радва! Дано избутам гот.

Как ми се пее — две не виждам!

.....

Вече е към 10 ч. Всяка вечер почнах да сънувам дълги и свързани сънища. Пууу! Да опустее макар и белята! — както казва милата ми стара-майка. Чернее ми от глад. Отдавна не съм яла. Още съм с плитки — от училище. Много се чудя и се мая какво ли щеше да бъде, ако имаше вълшебни кибритени клечки — чупиш ги, в същото време си казваш дадено желание и то ти се изпълнява. Мисля си, ако например имам възможност само за три желания — имам три клечки, — какви ли ще са ми желанията? Първото ще е — да стана голяма поетеса, второто — да имам щастлива любов, а третото — мама и татко да са живи и здрави много дълго време още. А ако имам възможност само за едно желание, то ще е: да съм вълшебница и да мога да направя чудеса. А ако стана вълшебница, ще преобърна света с главата надолу.

14 октомври 1978 г., събота

Изглежда от утре сме на бригада, защото часовете днес са по 20 минути. Днес сутринта у нас се изтупкаха Емил — братовчед ми — и приятелят му от Пазарджик. Не знам защо, но ми стана много гадно. Никак не желаех това идване. Емил ми е много симпатичен, харесва ми въобще, пък и ми е братовчед, а онзи ми е много неприятен, при все че някога съм го харесвала. Не че сега не е готин, готин е, но мен това не ме грее. Аз искам Владимир или П. Особено В. Каквото и да пиша за него, той е добър и аз го обичам като добър свой приятел, към когото винаги бих могла да се обърна за помощ, към когото винаги бих могла да се обърна за каквото и да е, от когото никога не ме е било страх — че ще ми направи нещо или че ще поиска нещо от мен, което не бих могла да му дам. Бих искала, докато се влюбя силно и истински — за първи път — в някого (но той трябва да е бог, за да се случи това), да бъда с него, с него, с него, с него и само с него.

15 октомври 1978 г., неделя

Днес е първият ден от есенната бригада. В село Грозден сме. Това ме изпълва с прекомерно голям кеф, защото очаквам, че всичко ще бъде, както през лятната бригада — строг военен режим — не можеш да мръднеш на свобода.

16 октомври 1978 г., понеделник

Снощи беше много готино. Толкова много бяс на едно място — скачахме, танцувахме, бесняхме, зачервени като алабаши (нарочно използвам такова сравнение, защото не зная цвета на алабаша). Бяхме потни, потни, чудни. В. ме покани да танцуваме един блус, аз му отказах, но после ме покани един от Механото и изиграх един чудно нежен блус. Обещах му още танци. После — за втори път — ме покани пак В., аз отказах, един друг, аз и на него отказах, а третият, който ме покани и приех — това беше Д. — този, с когото танцувах първия път. Беше много, много, адски хубаво. После втори, трети, четвърти танц.

В момента слушам "Пинк флойд" — не очаквах, че ще ми хареса, но вече е факт. Днес ни разсипаха от бач. Набрахме по 40 кофи грозде. Тази вечер имахме забава в Механото — в нашия лагер, но тя свърши много бързо.

17 октомври 1978 г., вторник

Днес е абсолютен кеф. Останах сама дневална. Сама съм в целия лагер. Слушам "Смоуки", това са моите любимци. По сто пъти на ден да ги слушам — пак няма да ми омръзнат. Като дневална трябва да седя отвън, но не мога да чувам добре магнета — предпочитам тук — на Жаниното легло, което е до моето. Магнетът е до мен. Непрекъснато го въртя — за по-интересно. Искам "К а к в о м о г а д а н а п р а в я" (английски — б.р.), тя е страхотна.

Домъчня ми за мама. Точно преди да тръгнем на бригада, тя

си беше купила чудесни жълто-кафяви велурени ботушки, много им се радва, те наистина са страхотни. Ако не бяха с високо токче, бих ги носила и аз, но не ми отиват — ставам прекалено висока и тънка.

Искам пак да пиша за това колко ми е мъчно и тежко, че постъпих с В. така... Дали ще ми прости някога...

21 октомври 1978 г., събота

Днес в 3 ч. 30 мин. си пристигнахме в Бургас от бригадата. Аз разказах на мама за това, как сме прекарали там, изкъпах се и сега — с ръце изпорязани, черни, много захабени и много напукани, сядам да напиша нещо тук. Много съм изморена, та не знам дали няма да се откажа от писане по никое време. Скоро ръцете ми не са били толкова груби. Добре че поне сърцето ми е станало още по-богато, по-нежно, пълно с много нови малки детайли, много чувствително. Мисля си — колко интересно нещо е човекът — никой не може да го разбере. Сега е 18 ч. 30 мин. Много се разочаровах, като се върнах и мама ми каза, че нямам писмо от Пер. Толкова го исках. Връщам се значи, току-що слязла от рейса, идва В. да ме изпрати — носи ми кафявата чанта, а аз неговата черна (защото е значително по-лека, по този начин ми помага), вървим, вървим, аз си мисля — ще намеря ли на масата един син плик, който толкова очаквам и толкова желая и който трябва да измине толкова път, за да попадне в моите загрубели от бригадата ръце. Как го жадувам — свят ми се завива.

22 октомври 1978 г., неделя

Вече е 10 ч., навън е мрачно и хладно. Вятър не духа. Не е шумно. Не е студено. Довечера ще ходя на кино — на "Тоска".

26 октомври 1978 г., сряда

Вече е към 11 ч. 30 мин. Много съм щастлива. Имам писмо от моя скъп Пер. Толкова много го чаках. И ето — най-после — получих го. Аз пуснах моето писмо на 1 октомври, значи едно писмо и отговорът му пристигат за 25 дни. Срок немного голям — но това е така, ако ми пише веднага. Може би три дена само след като е получил моето писмо, ми е пуснал отговора си — писал го е на 15 октомври. Просто си нямаш представа колко съм щастлива (отново разговаря с дневника си като с живо същество — б.р.). Сутринта излязох да си купя кисели краставички и домати от зарзаватчийницата. Тъкмо се връщам и поглеждам с надежда в кутията (зер откога очаквам това писмо) и — о, боже! Познатият син плик — така желан, така очакван. Това писмо мислено си го съставям от мига, в който пуснах своето. И после, като си представя, че той е държал този син лист с бели цветове горе — докосвал го е така, както би докосвал моите коси. Изгарям за него. Така го желая! Чудя се — кога ли ще свърши всичко това, — защото все някога, ако не се видим (да чукна на дърво), ще се изчерпаме и някой няма да отговори (сигурна съм, че няма да съм аз). Той ми пише, че може би две години няма да идва в България. А аз така го искам. Дано само е истина това, че и той доста си мисли за мен. Ох, пък като си помисля колко е красив — кръвното ми се вдига, лошо ми става... Тези радости, свързани с неговите писма, ще запазя в сърцето си като нещо много скъпо.

.....

През най-големите изпитания, които могат да споходят човека в простата история на неговото човешко съществуване, минава сега бедната моя момичешка душа (вече се принуждавам да пиша глупости по простата причина, че само мъдрите и разумни неща притъпяват и най-хубавите неща у субекта — глупости, те са за това — да не губи човек добрия си вкус към хубавите неща.) След това смущава ме мисълта, че нищо не остава скрито от зоркото око на вечния мой, единствен В. Бе, дявол да го вземе, няма ли да свърши този гаден "практически" час. Такива неща се случват (специално на мен) по веднъж на месеца — ето защо днес съм между осемнаде-

сетото и деветнадесетото небе — и всичко това заради едно момче, което не познавам.

27 октомври 1978 г., четвъртък

Как ми се пишат хубави стихове! Дано напиша...

29 октомври 1978 г., неделя

Часът е 9. Вън е много студено, духа страшен вятър. В моята стая си е топло — гори електрическата печка. Аз не съм си вдигнала леглото. Със снимката на Пер в коленете ми сядам да напиша нещо. Вчера до обяд завърших своето стихотворение "Илиада". Стана завидно хубаво. Мама доста го хареса.

Снощи бях на рожден ден на един Марев — приятел на В. Не беше готино. Само музиката — едно блусче... Там беше Елжана — дето бяхме в една детска градина, Ира от IX "в" клас, Станимир от "б", Стоян и разни други, които не познавам, но измежду които имаше и такива, които ми харесаха. Например едно момче с оранжева блуза, плътни устни и прическа "италиано". Поседяхме до 8 ч. 30 мин. и си тръгнахме (по мое настояване, разбира се).

.....

Вчера си купих хубава бродирана носна кърпичка за Пер и картичка с две котета — черно и бяло. Изпратих — грешка, ще му изпратя — писмото си до него днес — следобед, като излизам (ако въобще излизам, мама както ми се стяга — не ми мирише на хубаво). Вчера си купих и дезодорант "Интим" — това ме радва — мирише божествено — на нещо като праскови — поне на мен ми се струва така, много нежна миризма. Струва 4 лв. Аз имах този ден 5 лв., но помолих Славчо да ми услужи и той ми даде 10 лв., а аз му дадох моите 5 и така се оправиха нещата. Гладна съм. Часът е 10 и половина. Какво ли ме чака днес. Като си помисля само лани по това

време колко по-малка бях, и ми става умилно. Но нищо не губя от това, че съм станала по-голяма. Пък и аз не съм пораснала чак кой знае колко. Това се изразява главно в стиховете, които пиша сега, в желанията...

.....

Предчувствам, че идват хубави дни. Винаги съм очаквала тези хубави вечери, които започват още от 5 часа и е студено, студено по главната улица, а хора — навсякъде — не можеш да се разминеш. Вече три вечери си правя нагревки на кварцовата лампа и се чистя с бадемово масло. Лицето ми се изчисти и стана по-привлекателно. Това не че ме вълнува толкова, но все пак — всяко момиче би искало да бъде хубаво.

.....

Часът е 1 и половина. Сутринта мама и татко леко си пийнаха. Беше много весело. Ядохме пържени гъби с масло.

.....

Днес започнах едно ново стихотворение "Рай" — сега искам да го продължа — да видим какво ще стане. Напоследък пиша много дълги стихотворения — всъщност съм написала само "Моят ад", "Илиада" и сега това, с работно заглавие "Рай"...

30 октомври 1978 г., понеделник

Утре имам кофти програма — трябва да пиша тема за Ахил и Агамемнон — аз имам вече написани два листа — утре ще продължа. Тази вечер си пуснах писмото за Пер — кога ли ще получа отговора? В момента, в който го пуснах в кутията, до аптеката срещу кино "Родина", зачаках Перовото писмо — има сега цял месец да разказвам в разни тетрадки как го очаквам.

.....

Тази вечер след училище ме чакаше Д. от Механото, дето се запознахме на бригадата. Симпатяга — стои на парапета и ме чака. Отидох при него, уговорихме се за тази вечер в 7 ч. 30 мин. и аз тръгнах надолу с Владимир. След като си пуснах писмото, отидохме в градинката срещу Младежкия дом. До 7 ч. 10 мин. си бях вкъщи, облякох се със старото дънки и бялата жилетка, пуснах си косата (мама днес ми я подстрига поне със 7 см), казах на баща ми, че отивам у Румяна да взема "Илиада" (а аз я бях взела още на отиване към къщи) и отидох на среща с Д. Прибрах се в 8 ч. 30 мин. Не ми се кара баща ми, който тази седмица е сутрин на работа и вечер си е вкъщи.

Веднага седнах да пиша тема за "Илиада" и забравих за Д.

Снощи никак не ми вървя в писането на "Рай", но днес преди обяд написах още два куплета и един в училище. Да видим утре какво ще ми се случи. Уговорихме се с Д. да ме чака пред училище в 7 ч. Да видим какво ще стане.

2 ноември 1978 г., четвъртък

Страхотен терор! Ще полудея. В момента имаме час по химия — току-що започна. Още никого не са изпитали. Ще ми се пръсне сърцето.

Вече са минали към 10 минути. Ваня и Марчо кибичат на дъската. Боже, боже, никога няма да разбера тази гадна химия. Всъщност не ме е грижа за нея, но влиза в дипломата и заради нея ще трябва да се явявам на матура.

Времето е вече хладно. Днес си облякох бялата рокля — без ръкав под престилката, не си сложих никаква връхна дреха, защото шлиферът ми няма емблема. По дяволите — много ми е криво заради тази химия — върнаха ни тетрадките с лабораторните упражнения. Цялата ми е червена — червеното ми е повече от синьото. Дявол да го вземе! Само поезията ме теши. А все още не съм свършила "Рая". Тази вечер ще се позанимая с това. Дано успея.

Тази вечер Д. пак ме чакаше пред училище — на парапета. Само че аз се изхитрих. Като някой лалугер се подадох навън и като

го видях — хайде с Владо от другия вход и отзад — там пък Пешо чака Албена. Хумор, сатира и забава! Оттам си минахме по нашия път — откъдето винаги си тръгваме. Отбих се у Мая, но тя горката — в болницата. Като минавахме край Румянини, я срещнах — отиваше на курс по английски. Голям кеф! Никак не очаквах, че онзи така ще ме търси.

Вчера — на практиката, бях с бяло дънки, бяло поло, розовото манто и белите тиранти. А вътре в завода си сложих бялата престилка, нави си дънките — отдолу бях с ботуши.

Имаме страшно готино шефче, но то ни беше миналия път — в тяло е същинската стойка на Тиберков, а в лице е много чаровен, изключително. Със светли очи, с великолепни устни, с нещо много специфично в брадичката. Мисля, че му е като на Албена — с дупчица или с резка по средата. То ме погледна благосклонно и това ме зарадва. Съжалявам само, че ни го смениха с един друг — с комарска физиономия, който предчувствам, че ще бъде много строг и взискателен.

Изморена съм — по-точно очите ми са изморени. Татко купил едно огледало с форма на осмоъгълник, което аз си прибрах в моята стая без много-много приказки и сега се оглеждам през две минути. По радиото в момента пеят "Златни струни", някаква много хубава песен. Не знам защо, но в момента всичко ми напомня за зимата, когато бях в VI клас, когато четях като луда "Синовете на Великата мечка" и треперех като влюбена в главния герой — красивия индианец, и в Дийн Рид. Тогава точно разтягахме с мама дивана и спяхме двете заедно. Гореше нафтовата печка. Сега е доста поразлично и все пак има нещо общо.

3 ноември 1978 г., петък

Сутрин е. Днес ще имаме два свободни часа, но за сметка на това — при онази кобра с червеното лице...

Вече е 21 ч. Днес след четвъртия час — в 5 ч. 10 мин. ме чакаше Д. Траяна го срещнала сутринта — била в Механото и го срещнала, а той ѝ казал непременно да ми предаде, че в 7 ч. щял да ме чака, но тя му казала, че ще имаме само четири часа, и той, горкият, чака

ли, чака. Всъщност не е горкият — не е лошо момчето. Грабнахме се с него значи — той ми взе чантата, и отидохме да ядем пици до гарата — от много време насам не бях ходила с друг освен с Владимир. Той е абсолютен джентълмен — въобще не ме остави аз да нося някаква пица или швепс. След като се нахранихме, след дълги колебания къде да идем, решихме да отидем на кино... По-скучен филм не съм гледала... Той си ходи все така с вишневочервена блуза и кафяви джинси, само че и с една полушубка, която, като излязохме от киното, облякох аз, за да не ми е студено, и кой знае каква скица съм била...

.....

4 ноември 1978 г., събота

Все още не съм завършила "Рая". Това ме влудява. Имам написани седем куплета. Трябват ми още два-три може би. Ще го завърша — сигурно днес и утре. Дано днес по нищо не ме изпитат. Иначе съм гòла вòда. Домъчняло ми е за Дора.

Преди малко сложих кварцовата лампа в моята стая под електрическата печка и тя се стопи от едната страна, но пак работи — значи нищо ѝ няма. Може би вече наближава 10 ч. Гледа ми се някакъв хубав филм, а за бога — дават само блудкави и постни.

"Трампата" още не е излязла — това съвсем ме влудява. Докога ще я чакам. А това, че вече няколко дена не съм писала за Пер, не значи, че не чакам писмото му като луда. Само при мисълта, че след около 20 дена в нашата кутия ще се засинее пликът, докосван от неговите ръце, ме кара да треперя.

В неделя няма да учим!

4 ноември 1978 г., събота

В неделя така или иначе няма да учим, зер така са казали шефовете — но поне във вторник ще си починем. Дявол да го вземе!

Стихотворението "Рая" бях принудена да го напиша в тази тетрадка, защото онази ми свърши по никое време, когато бях до под кривата круша. Пък и тук е най-подходящо. Дявол да го вземе! Днес по нищо не ме изпитаха и слава богу! Ако ме бяха гръмнали! Часовете по английски са ми жив кошмар!... И то заради тази... червенокожа змия. Така съм отчаяна, така ми е постно — ужас! Единственото хубаво нещо, което ме крепи и ме кара да се чувствам не дотам нещастна — това е поезията, при все че все още не съм завършила "Рая". Остават ми някакви един-два куплета. Всичко друго ми тежи, измъчва ме. Утре съм на театър — на "Сако от велур"...

Хванах по радиото интересна станция — поне още малко музика да послушам! Не ми се спи още!

5 ноември 1978 г., неделя

Тази сутрин станах в 7 часа. Навън не е по-топло, но не е и студено — тези дни ходя на училище само по престилка, а отдолу — с роклята без ръкави или една друга бяла блузка с розово по края. Закусих пица — от вчера на обед — и пържени гъби. Все още не съм завършила "Рая", но днес вече е краен срок — трябва да го завърша, за да почна ново стихотворение, което вече дори знам за какво ще бъде — мама ми пусна идеята, — за поезията, но много интересно.

Утре сме сутрин на училище. Трябва пак всяка сутрин ведрина да правим. Тези даскалѝ се чудят пак какво да измислят, за да ни затормозват. Пък и Берберова..., като застане на вратата, все с плитки трябва да идвам и после да си слагам шнолата, като вляза...

Ура, завърших "Рая". Стана хубаво — мама много го хареса. Сега смятам да започвам ново. "Рая" е десет куплета, всъщност не — девет куплета.

Днес си правих четвърта подред нагрявка на кварцовата лампа. На лицето — 4 минути, на гърдите и на гърба — по 5 минути. Имам чувството, че на лицето изгорях — малко ме смъди. Понятие си нямам в момента колко е часът. Би трябвало да е към 3, но може и да е далеч по-късно...

Така съм зажадняла за хубава музика, а като нямам хубава музика, т.е. като нямам магнетофон — няма и да имам хубава музика.

Не познавам такива хора, от които бих могла да взема плочи, които да слушам на разбъзиканията си "грамофон", който бучи като трактор.

Къпах се — измих си косата със зеления шампоан на мама — дето не знам си кой ѝ го подарил. Навих си я. Да видим довечера дали ще е хубав театърът "Сако от велур". Искам да изляза още в 5 ч. с Вл.

6 ноември 1978 г., понеделник

Утре е велик празник — 7 ноември. Велик е и защото няма да учим. Това е добре — голям кеф. Днес по нищо не ме гръмнаха. Остава ни един от най-скучните мъчителни часове, а именно — час на класния. Много го мразя. После ще имаме кръжок с Искъров. Снощи театърът беше не дотам лошав.

7 ноември 1978 г., вторник

Снощи излязох с бялото джинси, бяла ризка и синьото яке със сърцето. Хората се звереха като невидели, защото по това зимно време съм излязла с бял панталон. Непрекъснато въртя "Диана експрес". Две-три песни много ми харесват — "Без теб", "Майчице свята" и още една, втората. Другите не са готини. Днес си стесних зелените джинси и кафявите на тропоска. Зелените станаха хубави.

9 ноември 1978 г., четвъртък

Вчера започнах ново стихотворение — за поезията. Написах три куплета, а днес четвъртия. Каква ли ще е радост, като го завърша?! Боже, боже, така искам да излезе много хубаво, както другите три. Искам да направя цикъл от по-дълги поеми. Вече имам три — "Ад", "Рай" и "Илиада". Това ми е четвъртото от цикъла. Другите

две са по девет куплета, първото е значително по-дълго, а това не знам колко ще излезе. Дано само стане хубаво. Така искам! До неделя трябва на всяка цена да го завърша. Но дали ще мога — кой знае???!!! Не, трябва да мога. И предните две стихотворения завършвах до неделя. Какво ли ще стане? Ще видим. Утре няма да учим. Ще имаме спортен полуден — в чест на не знам си какво. Артисаха историята, географията, урокът по алгебра, контролната.

Снощи излязох за първи път с кафявото джинси, вече стеснено. Много ми отива. С бялата жилетка. А в сряда бях със зеленото. По много гаден начин му се развали ципът. Нищо — аз да съм здрава — нали? Но това не е интересно! А сигурно утре ще бъде много интересно на спортния полуден. Сега е към 20 часа.

Вече имам пет куплета от стихотворението си "Поезия" (работно заглавие). Дотук мама го харесва, аз също...

Тази вечер си измих главата — нали утре ще имаме спортен полуден, мога да бъда и с пусната коса. Първо хич не се харесвах, както ме подстрига мама — на черта, но постепенно свикнах, пък и тя ми се оформи хубаво, поднови се, вече не цъфти — разцъфтяното е отрязано. Та колкото до стихотворението — добре върви...

12 ноември 1978 г., неделя

Утре съм сутрин на училище. Пак ще трябва да ставам рано. Много мразя така. Но какво да се прави — такава е съдбата на ученика... В момента се мъчих да хвана някаква готина станция по радиото, но, уви — не успях. Искам да разкажа нещо повече за вчера, защото беше доста интересно. Като се върнах от училище, се изкъпах, измих си косичката и буф — у В. на събиране. Омръзнало ми беше все за него да ми говори... И накрая реших да отида пък, всъщност реших не да отида, а да му кажа да го направи. Та значи отивам у тях. Майка му и баща му ги няма. И, разбира се, дядо му и баба му спят в тяхната стая. Най-напред заварих И. Т. Това беше най-желаното. Будалкахме се нещо (не помня какво). Той четеше вестник. Аз знам, че той ме харесва. Още от началото на миналата година. Иначе — в подготвителния клас, когато даже седяхме на един чин — не. Аз влязох и понеже се бях облякла по-навито (с ка-

фявото джинси, бялата ризка и тирантите), той почна да ме оглежда. Знаех, че в момента му харесвам много. Пък и той е свикнал да ме гледа само с ученическата униформа — престилката. Аз започнах да циркулирам из стаята, не сядах (главната причина за това е, че са ми много тесни и блузката и джинсите, та ако седна, ще ги спраскам). Съвсем скоро след това дойде Петко — избръснал си главата — ега ти майтапа. Той също започна да ме разглежда. Знаех, че и на него харесвам. Това ми го е казвал В. — още преди, че Петко ме смята за голяма мадама, и такива работи. И. Т. си тръгна. Позвъни се. Дойде Ц., само че с мадама, която между другото има хубаво тяло, но за сметка на това в лице е грозна като вещица. Започна да става интересно. Гледахме "Робин Худ". После отидохме в стаята. Почнахме да танцуваме. Беше хубаво. Разиграх се много. После Петко отиде да си изпрати мадамата на гарата. Танцувахме до премала. Ц. гледаше само мен. Танцувахме само на "Есмералда". Бесняхме. Мадамата му се оказа малко (май не много малко) пренебрегната. От една страна ме гледа В., от друга — Ц. и аз танцувам до премала. Наистина ми беше много хубаво. Ц. танцуваше много хубаво. Мадамата му също не танцуваше съвсем лошо, но по-прибрано от мен — аз направо вилнеех! После дойде Станимир и ми развали настроението, обиждахме се, джавкахме се и т.н. После си тръгнах — В. дойде да ме изпрати, с нас дойде и Петко. Хванахме рейса. Петко слезе на неговата спирка. Не закъснях много. В 9 ч. 10 мин. бях вкъщи.

13 ноември 1978 г., понеделник

Днес не ме изпитаха по нищо. Може би е след 14 ч. Преди да седна да уча или пиша някакво стихотворение, искам да си драсна с химикала тук — няма да е много лошаво, нали. Много ми се спи.

Днес ще има кръжец — както казва Стефчо от 8 "г" — в "Дупката" с Искъров. Обаче мен по една или друга причина ще ме домързи да отида или пък нашите ще ми се стегнат. Пък ще видим. Най-неприятното нещо ми е винаги да мия чинии и да хвърлям кофата с боклука. А точно като че ли затова на мен се пада все тази височайша чест: да я мъкна обикновено до уличните казани и да вдъхвам

дълбоко техните ухания, докато я изхвърля. И преди малко бях натоварена с "приятното" задължение да извърша тази манипулация. Доста роптах на майка ми, преди да я свърша, но все пак — какво да се прави, облякох си престилката, както си бях с три четвърти скъсани кремави чорапи, и т.н.

.....

Вълнува ме мисълта, че вчера завърших стихотворението "Поезия". А днес е понеделник. Това ще рече, че трябва да почна ново стихотворение, а все още не съм се сетила какво би могло да представлява то, каква да бъде идеята му и т.н. Обикновено започвам с даден интересен образ и се подвеждам по него, докато стигна до края на стихотворението. Дано тази тетрадка не попадне в нечии ръце, защото ми е страшно неприятно, ако някой проникне в тайните ми на писане.

Утре ни е много напрегната програма. Все пак трябва да седна и да помисля по въпроса как бих могла да започна новото си стихотворение. Аз, ега ти скоростта, за една седмица едно стихотворение правя, страшно темпо — няма що! Но радостното е това, че си пиша добре, пък и доста дълги стават. Двете са по девет куплета, а последното осем.

Днес, като излязох от училище и забързах с В., срещнахме Петър, дето бяхме заедно на бригада през лятото и в едно училище — "Иван Вазов". Той изглеждаше много нещастен. Сподели, че са го изгонили от Математическата гимназия. Когато го запитах защо, каза, защото много слушал. Усещам, че търси от някого подкрепа, има нужда от някого, който да го разбира и да му съчувства, да го успокои. Затова ме гледаше с тъжните си очи. Помоли ме да му стискам палци, защото днес му бил първият ден в Реалната. А аз, глупачката, се заплеснах по В. .... и не можах да му кажа нищо хубаво, да го успокоя. Не можах дори да му кажа, че ще му стискам палци. Но какво да се прави — такъв е животът!

Мечтая, копнея, жадувам мига, когато ще мога да си пиша само стихове, без да се притеснявам за разни глупости и да уча по физика, химия и други предмети. Така са ми омръзнали, така ми е омръзнало всичко в училище, че вече не ми се мисли. Веднъж да порасна, да завърша гимназия, да стана студентка — ох, какъв кеф

ще бъде. А не като сега — треперѝ, треперѝ, треперѝ, като някой кретен, ега си, в часове, за които дори не си си чела уроците, а и не си изпитана. Но какво да се прави — това е съдбата на ученика! Мисля си, какво нещо е музиката! Страшна сила! Може да ти нанесе само за секунда тежки душевни травми. Вече може би е 21 ч. Преди малко се завърнах от кръжок — все пак отидох... Пък предварително — преди да почне кръжокът, аз се обадих на В. — така се бяхме уговорили. След кръжеца се срещнах с него, отидохме двамата до големия клуб и се видяхме с Фотев. Показах му новото стихотворение за поезията и той каза за него, че е "великолепно" — обичайната дума, с която си изразява възторга... Прибра си го значи в джоба и си тръгнах аз — пак без нищо да ми каже, каквото ме интересува. Ама няма значение. През това време В. кибичи отвън. Като излязох, отидохме в пицника. Наядох се с една пица. Пийнах си швепс. После се върнах. Въпросът е, че бях с бялата ризка с тирантите, с джинсито — кафявото — и ме запяха, защото някои вече са с кожуси и шапки. Аз винаги така правя. През зимата най-късно слагам палтото, през пролетта най-рано го свалям. Какво да правя, като не ми е студено.

14 ноември 1978 г., вторник

Станах в 5 ч. да уча по география...

Днес съм с много шантава прическа — с една плитка, сплетена на върха на главата, която преди малко си пуснах просто на опашка и сега тя ми се вее на главата като шлема на Хектор. Не че така се харесвам — просто за малко разнообразие — дявол да го вземе, омръзна ми все с две плитки или шнола. Пък и не съм толкова отвратително грозна така.

По литература, без да имам сериозно желание, ме изпитаха. Справих се добре, макар че не си бях чела урока въобще. Сега имаме физика. Остават още 20 минути до края на часа.

.....

Много обичам да слушам орган или поне електрическо пиано. Страшно ме вълнува, а толкова рядко ми се случва да чуя отнякъде. Защо ли така. Особено орган. Имаше преди един страхотен филм — абсолютно не мога да си спомня за какво се отнася, нито пък каква му е продукцията, но си спомням само един от образите — някакъв фашист — започна да свири в някаква огромна зала, вълнуващо, покъртително, изумително.

Имам голямото желание тази вечер да започна ново стихотворение (боговете да ми са на помощ!). Всъщност в този случай никой не би могъл да ми помогне, дори самата аз, само ако има някакъв бог.

17 ноември 1978 г., петък

Странно, но днес във всичките си тетрадки съм писала дата 16.11., а то е седемнадесети. Че не стига това, ами и на Жана казах, че е 16. Нищо. Днес имам билет за театър. Не знам още дали ще ходя. Ако ще ходя, трябва да стана да се изкъпя, а ме мързи. Всъщност не ме мързи, а съм изморена. Сутрин ставам в 5 ч. да уча по това, по което през деня не съм учила. В момента пиша едно стихотворение за атомната бомба. Обаче съжалявам, че се хванах, защото темата ми е много далечна, а като ми е далечна, нищо не мога да напиша така, че да бъде истинско. Но все пак, щом съм се хванала на хорото, ще играя докрай. Дявол да го вземе, ще го направя хубаво и това си е! Няма да го зарежа в никакъв случай. След като завърша това, ще започна друго — за завистта. Замислила съм си го — вече предварително. Обикновено до неделя завършвам всичко започнато, но сега — не зная дали ще успея.

Обичам италианската естрада — винаги ме е вълнувала — още мъничка бях. Днес П. какво ми се стяга. Вика ми, че никой не се смеел колкото мене... И ни прави отгоре на всичко забележка, да не сме идвали на театъра модерни, че било срамота. Да сме ходили с черни или тъмни поли и рокли. Я, колко била "навита" само. Тя ще ми казва с какво да идвам облечена, като че ли аз сама не мога да преценя. Да не съм малка случайно! Но както и да е. Много съм изморена! Ужас! Пък и не ми се става — да си измия косата. А ако

не си я измия, аз на театър не мога да отида. С мръсна коса на театър няма да тръгна. По-добре със скъсани обувки или разпрано джинси, но не и с мръсна коса...

Р. вчера или онзи ден получи писмо от нейния (той е войник) и аз така ѝ завидях. Всъщност не ѝ завидях, просто я облажавах. Дори ѝ го казах. Като я гледах такава грейнала, щастлива, си представих какво щастие съм аз, когато получа писмото на Пер. Поне да знаех в кой ден ще дойде, та да не го чакам толкова дълго, мъчително, болезнено. О, боже, боже!

18 ноември 1978 г., събота

Въпросът е, че денят не беше хубав, нищо че е събота, пък времето беше чудесно. Големи емоции и това си е. Дявол да го вземе, ама днес мама вземала, че отишла в училище да пита даскалята за мен. Те, разбира се, ѝ се оплакали от мене. Това е много естествено... Това и очаквах... Всеки прави, каквото му се прави. Щом ни е весело, ще се смеем. После мама се срещнала с Б. Тя пък казала за петицата, която аз скрих от нашите. Говорила, че съм била за съучениците си авторитет, защото съм била поетеса, голям естет, е не бивало да давам лош пример на останалите...

Тази вечер познай какво ще ям за вечеря. Познай какво — иначе няма да ти кажа и съм сто на сто сигурна, че ще полудееш от любопитство (пак обръщение към дневника — б.р.). Хубаво е в събота, но като знам колко бързо минава. Е, какво стана, ще познаваш ли, или да си отивам да си ям. Разбира се, пържени филии с яйца. Толкова беше близко до ума, а ти не можа да се сетиш. Нищо! Дявол да го вземе! Слуша ми се хубава музика. Нищо! Получавам вече тикове на речта си. Нищо! Пък и това радио с обичайните му блудкаши. Ох, аз наистина съм много гладна, макар че днес на обяд се нахраних като свиня. Ненаситна съм и това си е! Нищо. Иска ми се да ходя на плаж, да ходя по дюни, да бъда в Слънчев бряг. Нищо, и това време ще дойде. Сигурно ще го доживея. Сто на сто!

22 ноември 1978 г., сряда

Ужасен ден! Страшно ми е тежко! Днес нарочно след училище закъснях, за да не се срещна с баща си. Той вилнял, крещял... Това никога досега не се е случвало. Ужасена съм. Поне да можех да заплача. Сълзица не отронват тези пусти очи. А ми е тежко, тежко, пусто ми е. Виновна съм. Много съм виновна. Съсипах майка си. Цялата къща е някак нова, чужда, грозна. Като че ли ме дебне, като че ли непрекъснато ме обвинява, сякаш съм убийца или нещо такова. Стихотворението не мога да допиша. Не съм в състояние. Писмо от Пер нямам. Капчица радост не остана за мене... Дано утрешният ден е по-добър от днешния!

24 ноември 1978 г., петък

Утре ще имаме класна по планиметрия. Уж се готвих, пък ще видим какво ще стане. Много съм нещастна. Мама вече трети ден ме чака след училище! Уча до побъркване по всичко. Лоши, лоши работи стават.

25 ноември 1978 г., събота

Най-после тази отвратителна седмица свърши, а на мен ми се отщя да чакам писмо от Пер. Днес мама не ме чака след училище и това е добре! Толкова ми е унизително от другите — а сигурно само това заслужавам — аз съм лоша и хубавите работи не за мен са отредени.

26 ноември 1978 г. — гаден ден

Наистина ми се отщя да чакам писмо от Пер. Не знам защо. Впрочем знам. Много чаках, твърде много! Досади ми!

Сама съм — няма на кого да се оплача. Няма с кого да споделя, за да ме разбере. Тази вечер ще дават "Уйлям Шекспир" — английски филм. Едничка радост не ми остана, господи, боже мой, едничка радост. Накъдето да се обърна — само лошо, лошо, лошо. Вчера си разменихме адресите с Елена от "а" клас да си пишем — нищо че се виждаме всеки ден в училище. Боже, боже, какво дожи-вях... никого не обичам, дори себе си. Днес учих цял ден по химия — и сега, вместо да съм удовлетворена, че най-после си научих, аз съм по-тъжна от всякога.

Не мога да пиша — нямам време — нали уча, с алгебра се занимавам, с валенции, с принципите на динамиката, а стихотворението ми за неутронната бомба така си стои недовършено и се чудя кога ли ще го завърша, ще го завърша ли изобщо!

27 ноември 1978 г., понеделник

... Какво ли пък неприятно нещо ще ми се случи утре в училище?! Вече се чудя какво да очаквам. Още е 20 ч. 30 минути, но на мен страшно ми се доспа. Исках мама да ме изпита по история, но тя от три часа е на събрание и още не се е върнала. От петък се организирва някаква екскурзия с хора и музиката, но мен нашите сигурно няма да ме пуснат — не това е най-желаното, но какво да се прави. Днес по химия имахме свободен час и с В. ходихме да ядем пици (четвъртия час). Преядох. Ах, как ми се спи. С нетърпение очаквам следващата седмица, защото вечер ще бъда сама, пък и сме следобед на училище — това е най-желаното. Стихове вече не помня откога не съм писала! Както и да е! Ще дойдат пак щастливи дни (блажени са вярващите).

Имам чувството, че всеки ден някой ми чете дневника, това чувство наистина е отвратително. Колкото повече не искам съкровените ми неща да стават достояние на други (даже това и да е майка ми), толкова повече ми се струва, че на всичко някой скрито

се подиграва в себе си. По дяволите! Смущава ме мисълта, че утре имаме физическо, а аз не съм изпитана на висок скок, и сигурно утре ще ме изпитва сама, а аз не мога да скачам — нямам тази добра възможност да се чепя като не знам си какво в салона. Колко хубаво беше, когато бяхме на есенната бригада!!!

28 ноември 1978 г., вторник

Днес отидох на училище със синята пола и бялата блуза и бях в прекрасно настроение. Обаче ако и утре нямам писмо от Пер — вече няма да мисля за него. Днес по литература — Балканската война в стаята на IX "г"... Заспорихме за образа на (не се чете — б.р.) от трагедията на Есхил "Прикованият Прометей". Разбира се, аз дадох тон на всичко, защото те го изкараха най-малкия, а аз не съм съгласна с това. Ето защо се обадих, че го възприемам не като лицемер, подлец — както те, — а просто като човек с по-слаб дух и значително по-малък размах на мисълта в сравнение с Прометей. Обадиха се Гошо в моя защита, Юри — също, Тиберков, Траяна — и вълкът сит, и агнето цяло — въпросът беше разрешен благоприятно за всички — и так, и так (както казва нашата П.). Днес така съм треперила в час по история — направо свят ми се завиваше, а тя взе че не ме изпита! Пфу!

Тази вечер по телевизията има "100 минути на зрителя". В 7 ч. даваха много хубава полска новела по разказа на Джек Лондон "Последния изстрел" — за двама златотърсачи, единият умира накрая, въобще покъртително и изключително съдържателно. Идеята беше — защо толкова хора се стремят към това, което всъщност съвсем не желаят, което съвсем не им е нужно — всичко правят, тласкани от мисълта, какво биха си помислили за тях другите!

3 декември 1978 г., неделя

Разбира се, писмо от Пер още нямам. Иначе в периода от тези пет дни, не бих мълчала тук. Какво стана с това момче? Учи ли, люби ли, какво прави. Не иска да ми разнообрази живота, и това си е. Аз не че го обичам, ами просто така — все нечие писмо трябва да чакам, за да съм щастлива, когато го получа. И то така се случи, че точно на този бунгур писмата чакам. Като е рус и красив, та кой знае какво е станало.

За вторник имаме тема по литература. Трябва да седна да я пиша още днес. А сега — най-важното. В понеделник от 18 ч. 30 мин., в кино "Септември", втори салон, ще има премиера на филма "Трампа". Не знам как съм излязла. Нищо, ще видя. Но най-интересното е, че ще има обсъждане след това с творческия колектив. Искам да се срещна с всички онези, с които бях преди — с Дора, с Вальо, Силвана и т.н., дори с Г. Дюлгеров. Не знам защо, но много ме е срам от тях. Не питая твърде нежни спомени от онези времена, когато се разкарвах из Боровец с бели джинси и бях много хубава. По ми харесваше после, когато с простото българско джинси се носех из дискотеката, а Пер ме гледаше възхитен и ми се усмихваше с цепнатата си като на заек устна.

7 декември 1978 г.

На 5. този месец падна първият сняг. Вчера беше голям студ. Днес се постопли. Вчера ни изгониха по практика с В. Аз не бях виновна и това си е. Днес имахме класна по английски. Снощи докъм 11 ч. съм стояла и съм учила на свещи, защото нямаше ток. Сутринта станах в 5 ч. 30 мин. Така мъчително се борих със съня, така ми тежеше главата, боляха ме клепачите — бяха възпалени от недоспиване. Не знаех, че е толкова трудно да се бориш със съня.

13 декември 1978 г., сряда

Днес имам 6 по руски. Това бе най-желаното. Станах по желание. И бях с онази бялата блузка на мама с къдравите дантели по края. Правихме контролна по практика. В петък ще имаме класна по алгебра... Спи ми се, 20 ч. 30 минути е... Вече няколко недели не съм излизала никъде. Тази седмица дават "Трампа". Аз бях на премиерата миналия понеделник. Голяма мърда съм във филма...

21 декември 1978 г., четвъртък

Днес мина класната по литература. Даде ни три теми — една за Антигона, една за Прометей и една за "Илиада". Аз си избрах Прометей. Мисля, че добре я направих...

23 декември 1978 г., събота

Вчера получих писмо от Пер. Мама се върна от работа и като ме разпита хубавичко какво-що било в училище, ми го даде. Последва бурна радост от моя страна. Просто полудях за един миг. Пощурях. Но на плика пишеше Petra Dubarova. За миг ми мина мисълта, че не е от него. Много зле ми стана. И всичко това — само за секунда. После, когато го разпечатих, последва бурно разочарование. Защото в плика имаше само нещо от рода на честитка, но от много фина хартия. И на долния ѝ край пишеше просто Пер. Това ме смути, озадачи, изуми. Стоях и се чудех да заплача ли, или какво да правя. Аз, която го обичам и чакам писмата му като светиня, аз, която непрекъснато гледам в кутията и ми е страшно много тежко винаги, когато я видя празна... аз, бях ли заслужила такова нещо? Да беше написал, че не ме иска или че съм му омръзнала, а той — нищо, просто Пер. Листът отзад е празен, бял, а толкова неща можеше да се напишат там!

Изпитаха ме по геометрия — .....!

1979

1 януари 1979 г., понеделник

Най-после дойде тази глупава ваканция. А колко дълго я чаках. И за какво.

Малко за новогодишните тържества. Не ме удовлетвориха. На 29 бях на забава в училище — на четвъртия етаж. По същото време, само че на втория етаж, забава имаше реалната. Бях с В. и непрекъснато циркулирахме от втория до четвъртия етаж, от четвъртия до втория и т.н. Непрекъснато очаквах да се случи нещо хубаво, то не се случваше и не се случваше. Тръгнах си с малко закъснение. Прибрах се в 9 без нещо.

Но това за 29. Сега за 30. Сутринта бяхме на фестивала на политическата песен — на нашата гимназия. Нашият клас пяхме "Зажглась заря вечерная" и "Работници, приятели"... Аз бях забравила, че сме в Концертната зала, дори мислех, че сме в Младежкия дом. Позакъснях, ама нищо. В. също не знаел къде сме. Всъщност не знам защо, но в мен се прокрадна желанието да дойде, за да се пошматкаме заедно. И той дойде.

Като си изпяхме песничките, отидохме в сладкарница "Космос". Там видях за първи път Милена — изгората на Петко. Много е хубава. Отсреща пък седеше бившето гадже на Тавана. Скоро дойде мадамата на Цеко...

После аз ходих за хляб заедно с В., отбихме се у Сяров да го питаме къде ще е забавата на класа.

Следобед ме пратиха до "Краснодар" за пилета...

После се отбих у Румяна да се уговорим. В 5 ч. и нещо бях в клубчето на бившите хали. После с Мариета и двете Росици отидохме в Механото. Намерих се с Румяна. Беше страшна тъпканица. И всеки танцуваше. А всъщност нямаше място. Цеко беше там. Тавана също. Хареса ми едно момченце — много симпатично — с момчешка физиономия, дребни, но правилни черти. То ме занесе нещо, но не чух точно какво каза. Беше със зелена ризка и отгоре нещо друго. Разтуриха забавата...

После отидохме в НХК. Аз ги набутах (както всякога). Потанцувах малко. Прибрах се сама. Другите останаха. Мен не ме пускат. На другия ден сутринта се намерих с В. Беше много топло, изключително — а беше 31.12. Свалих си шлифера и останах по онази плетена бяла блузка с дупките. Гот ми беше. Следобед се срещнахме. Беше топло, топло. Отидохме на онази пейка, дето е сама в алеята. Нямаше никой. Бях с бялата ризка. Не прекарах Нова година много весело — вкъщи. Към 2 часа някой позвъни. Беше Петко. В. чакаше отвън. Облякох се с бялата ризка и червената пола. Честитихме си...

Снощи валя сняг. Времето изведнъж застина.

4 януари 1979 г., четвъртък

Какво ми хрумна да си изповядвам преживяванията не в деня на изживяването им, ами един ден след това. С понижено самочувствие съм — това едно налице — много отслабнах. Потъмних си косата... Снощи бяхме в "Космос" с Румяна. Студено е навън. Има сняг. А ботушите ми пропускат.

Днес искам да си пусна писмото до Пер, да слушам музика у Румянини, щяхме да ходим на кино, но кой знае дали ще идем. Днес грее слънце, сигурно не е чак толкова студено... Завърших си стихотворението "Голямата любов" — както обичам да се подигравам. Мисля, че се получи, но все пак не съм сигурна — още ми е съвсем прясно. Пък и тези изказвания за мен в "Родна реч" се отнасят до стари работи, за новите мнения още не съм чувала. Но ще видим.

7 януари 1979 г., неделя

Много ми омръзна тази глупава ваканция. Точно сега в момента. Часът е 7 и нещо (вечерта).

Домъчня ми за В., дявол да го вземе... искам да ме успокои, да ми каже нещо хубаво. Разказът за двете Пети, не знам дали вече се похвалих, ама го завърших (на 5 януари). Сега завършвам втория

разказ, за грозната Ваня.

Днес получих писмо от Елена Начева. Очаквам писмо от В. След около един месец ще очаквам отговора на Пер. Няма нищо интересно.

С Румяна всеки ден се готвим да ходим на кино и все не ходим. Тома Бинчев го нямаше — отпуска.

11 януари 1979 г.

Не знам кой ден е, май че четвъртък. Владимир се върна. Срещнах го по главната. Интересно е — все пак откога не сме се виждали. Пък и нали го чаках — това никога не бих му признала.

Този Б. пак беше вкъщи. Като започна да ме превъзнася — изкара ме най-голямата — талантлива съм била, красива съм била. Еее! Че и той ли разбира от хубаво. Всъщност аз съм несправедлива към него...

Дявол да го вземе, не искам да следвам в Москва. Защо ми тъпчат главата... Не искам!

13 януари 1979 г., събота

По дяволите тази събота. Язък за хубавото време! А аз съм принудена да... Този разказ ми заяде и това си е. Трети ден вече как искам да изляза и да се разкарам...

Чета една книга за културното поведение. Ще ставам културна. Мама така казва. Не получавам писмото на този, който ми е помил от всички момчета с прави носове и очи, изказващи желания. Завиждам малко на Христо Фотев: на врата на моя Б. се хвърлила някаква прелестна девойка само защото бил приятел с него и дишал въздуха, който Фотев е дишал. Е, и С. се хвалила на всички, че съм ѝ драснала автограф, редакторите на "Родна реч" ми заявиха, че се гордеят с мен, с моите стихове се представят по чуждите редакции, но още никой не е целувал моите познати само за това, че се познават с мен. А ако днес не ме пуснат да изляза, много лошо

ще се получи, защото имам огромно желание... Щели да ме пратят в Москва. Ако искам, ще ида, пък ако не искам — няма. Има си и български ВУЗ-ове.

24 януари 1979 г., сряда

По дяволите — физиката ми омръзна. Още повече химията! Както и да е — това не е интересно. Това е "тревожно" — неприятно. Днес бях болна — но в ужасна степен този път. Едва издържах до третия час. На практика не отидох. Казах да се обадят на Пенев, че съм болна и направо си се духнах — право вкъщи, проснах се като парцал на спалнята с краката върху нощните шкафчета под печката и лежах така в продължение на много дълго време. После изведнъж оздравях, всъщност не, не оздравях, просто ми заглъхна лудата болка и така — досега.

.....

Утре ще ме изпитват по химия за 5. Голям зор беше по история. П. иска да ми пише 4, но пък и аз не се предавам, дявол да го вземе! Омръзна ми да мисля за тези работи. Сутрин ставам в 5 ч. да уча по каквото ще ме изпитат през деня. Веднъж да завърши вторият срок. Тези дни непрекъснато слушам "Майчице свята" в изпълнение на М. Щерев. Тя ме настройва мечтателно, пък и много ми харесва. Днес смятам да си легна много рано — в 8 ч. 30 мин. Ще дават онзи — полския филм "Далеч от шосето". Днес онези са ги изпитвали по практика, а аз — ширти-мирти — вкъщи болна — какъв по-голям кеф от това. Добре че все пак ми мина.

Люби ми се русо момче. Някое русо, с мека коса, с високо, красиво и ръбато тяло, с момчешки черти, но най-вече русо. За да ме целуне, трябва да се попревие (или пък аз да се кача на столче). И в цялата тази история най-важни са устните — момчешки, нежни, но все пак нещо мъжко, много милващи и много желаещи — такива каквито могат да бъдат единствено устните на момчета... После — носът — правилен — съвсем правилен, без никакви излишни подробности, просто идеален. Очите — сини, леко присвити, желаещи,

коси — казах вече — меки — много меки. Тялото слабо, но не прегърбено, жилаво, с малък таз, доста широки рамене, съвсем, съвсем леко изкривени крака — достатъчно дълги, за да ги харесвам. А, да! Ръцете! Щях да забравя ръцете! Ръцете са момчешки, с нежен досег, понякога доста търсещи, но никога грубо властни — просто галещи. Когато ме целува, едва докосва уж устните ми, а интересното е по-надълбоко, т.е. по-навътре. Когато сме заедно, всъщност забравяме да се целунем — толкова ни е хубаво, и когато се разделим, се сещам, че всъщност съм желаела това много, а просто съм забравила. Да, в това съм сигурна — той също желае, но всичко това е някак неосъзнато и от двамата. Едва когато се разделим, се сещаме и така — до следващата среща. Когато се срещнем — отново — виновно забравяме. По това разбирам, че ме обича. Когато ме докосва, лицето му добива съвсем момчешки израз — някак нежен, доверчив, искрен и милващ, тайно желаещ, открито обичащ. И накрая — пред морската градина — смутен, объркан по момчешки и разбира се — пред любовно обяснение. Но какво съм почнала да пиша за него — първо, тетрадката ми няма да стигне и второ — нощта. Пък предстоят ни толкова много дни и нощи, че няма нужда повече сега. И утре е нощ. Само любов, щастие и добро желание да има.

27 януари 1979 г., петък

.....

Вчера бях на театър — в "А. Будевска" — "Страсти под брястовете". Хареса ми, а пък на литераторката не й харесало!

30 януари 1979 г., вторник

Днес Лазарова беше у нас — големи разговори, няма що — по въпроса за успеха.

.....

Да, този от МГ ме харесва — това е ясно. Даже когато върви с онази грозотия, ме заглежда и ми показва това с поглед. Наистина ми е много симпатичен, дявол да го вземе, и ми е приятно, като ме заглежда така. Но си представям много ясно края на тази история — просто ще спрем да се гледаме, и толкова. Всъщност аз не искам абсолютно нищо повече от това, просто искам да не спираме да се гледаме, винаги така да си разменяме чисти и хубави желания, изказани по най-хубавия, най-вълнуващия начин — в кратката пауза между два часа — само за секунди. Тези негови стиснати момчешки устни, перчемът му — всичко ме изпълва с невъобразима нежност, понякога погледът му ме кара да сведа очи засрамено, макар че в него няма нито похотлива страст, нито нещо от тоя сорт, просто едно харесване. Висок е и слаб — краката му са леко криви... Бил активист — Жана ми каза. Него много го харесват. Аз затова проявих интерес към него — защото наистина е страшно привлекателен. Ма и той здравата ме заглежда, дявол да го вземе. Мисля, че ако някой спре погледите, това ще бъде той — дотолкова ми харесват те. Но аз мисля, че той няма да ги спре. Така е много хубаво — невинна работа...

Утре сигурно по нищо няма да изпитват. Снощи направих превод на едно стихотворение от Бърнс. Днес беше олимпиадата по физика. Аз, разбира се, не участвах! Слуша ми се хубава музика. Владимир много често ме кани у тях да слушам, но аз — неее! Е, в края на краищата, може пък и да ида заради С м о у к и (на английски — б.р.) и Би Джийз.

Писмо от Пер нямам. Чувствам, че вече почти го забравям. Дявол да го вземе, много съм известна, всички ме знаят.

3 февруари 1979 г., събота

21 часа е. Тази вечер беше страшно интересна. Бях за първи път в клуба, т.е. в дискоклуба до плочата на Централния плаж. Когато отидох, първо ми стана някак потиснато — понижих си самочувствието... Първо влязохме с Румяна в сладкарницата — пък тя

тясна и дълга. Запознах се с някаква Пепа. И към 7 ч. 30 мин. станах и почнаха да танцуват. Дансингът — пълен — ужас! Толкова хубаво! Започнахме да танцуваме и ние. Забелязах едно красиво високо момче — леко като теснолинейка, със зелен кадифен каскет. Почувствах, че ме поглежда, но цветната музика не ми позволяваше да бъда сигурна. С една дума, схванах, че той ме погледна, е, дори и не знаех дали погледна мен. Тогава се обърнах назад, за да видя дали не танцува някое красиво момиче и той да гледа него. Но красиво момиче не видях. Само едно — по така хубаво, но то бе малко мощничко, с къса коса, а моето момче бе така нежно и така момче, че самата аз в себе си реших, че на него ще му харесват слаби, високи, с дълги коси (каквато съм аз). И когато започна блусът, с Румяна се оттеглихме встрани. Тогава видях, че той идва към нас, но някак несигурно — тъмно беше. И когато все пак ни приближи, аз разбрах всичко. Той нежно хвана ръцете ми, усмихна ми се и каза някак гальовно "Може ли?". Че как би могло да не може след такава покана! Тръгнахме към дансинга. Той се изтарикати малко обаче. Почака аз първа да го хвана. Беше много хубаво. Той ми намирисваше леко на пот — личеше си, че много е танцувал, — но това не ми се стори никак неприятно. Казвал се Г., учил в корабостроенето, една година бил по-голям от мен. Много ми хареса, дявол да го вземе! Не той де — блусът. Е, и той. Той сега кой знае с коя танцува... После дойде В. Тръгнахме си скоро. Г. ми се усмихна много мило за довиждане. Ех, как ми хареса! Той така нежно ме прегърна. Точно това всъщност ми хареса у него, че беше мил и нежен. Та иначе аз дори очите му не видях какъв цвят са. Пък така се усмихва, боже мой! Особено докато танцувахме, така ми се усмихна...

Леко ме наболява главата. Косата ми мирише на цигари. Жалко, че не останах повече...

5 февруари 1979 г.у понеделник

Днес пак на училище след тридневната ваканция между първия и втория срок. По нищо не изпитваха. Не беше лошо. В сърцето ми се гнезди някакъв страх, тоест някакво неприятно чувство, усе-

щане, че онзи П. от МГ ще престане да ми обръща внимание, да ме поглежда с говорещи очи... Затова реших (макар и не съвсем твърдо): няма пък да го поглеждам повече. И без това нашите погледи са без значение (кривя си душата, но нищо)! Дявол да го вземе пък, голяма радост ми носят! Направо бих казала, че ме правят щастлива... Днес с П. се загледахме два-три пъти. Моля се на бога никога да не ми предлага нещо или пък да иска да ходи с мен. Тези наши погледи са толкова хубави, че повече няма накъде. Така ме радват и опиняват... Само да не става нещо повече. Всъщност пък де да знаеш — може той да излезе голямата любов (да не вярваш, малка съм още). Пък и той е математяга, аз съм лирична душа, е, вярно, че е много готин, но това е без значение! Всъщност той не е толкова красив, колкото симпатичен и чаровен. Аз поне много го харесвам (само аз ли, пък и важното е той коя харесва). Това, че ме харесва, ми е известно! Когато става дума за нещо хубаво между двама млади, поне според мен, в началото всичко се свежда до погледи, звезди (гледане на звезди), също до мечти, които понякога са твърде болезнени, но в повечето случаи окрилят човека, правят го уверен в силите му, облагородяват го. Но мисля, всъщност нямам право да мисля така, но ми се струва, че много други момичета не са способни на такива дълбоки изживявания, породени само от погледи. Но аз съм по-чувствителна.

21 април 1979 г., събота

През пролетната ваканция бях в София — на семинара. Прекарах чудесно... В София ми приеха разказите без задръжки — Младен Савов. Само "Преди лятото" ми върна, защото бил добър, но близък по атмосфера със "Среща с истината".

Уж е събота, а е страшно неприятен ден!

30 май 1979 г., сряда

Свърши хубавото военно. Върнах се помургавяла. Пазих се! Пазих се да не се разплискам! И се опазих! Косата ми порасна и не изсветля. Мечтая за Пер, а той не ми пише. Той никога вече няма да ми пише, защото е далеч, защото е хладен и забравлив. Обичаше ме само докато бях пред очите му. Милваше косите ми и ми казваше, че съм прекрасна, а сега... Искам да си направя доста хубава снимка и да му я пратя. Тогава той ще си спомни, всичко ще си спомни — и двете вечери, и свежия хладен въздух, и звездите, и голите ми ръце, и очите ми.

Но той сигурно обича красиви руси момичета. Сигурно му харесва точно този цвят на лицето и косите и аз, колкото и хубава да му изглеждам, му приличам на циганка. Мама казва, че може би се е гнусял от това, че съм черна. По дяволите! Той ме харесваше.

Досега съм получила от Д. Е. само едно писмо. Отговорих му, а той мълчи.

23 юни 1979 г., събота

Свършва учебната година. Много се назорих. Чак накрая се сетих да уча.

3 юли 1979 г., вторник

Трети ден от ваканцията! Добре е! С Елена Начева сме сътрудници. Няма да ходим на бригада...

Владимир го няма. Запиля се.

14 юли 1979 г., неделя

Ушиха ми бяла рокля — леля Божанка и мама. Сега е почти готова. Мама я подшива в спалнята.

Снощи бяхме с Владимир в "Малкия Балкан"... Имах осем лева, а той — два. Добре си хапнахме. Беше ми тъжно. Вън валеше. Първо отидохме до "Стария елен", но той се оказа в ремонт. После пък — тичахме към "М. Б.". Тичешком, защото валеше много.

Преди това Жана беше с нас. Ходихме в морската градина.

28 юли 1979 г., вторник

Изтича този месец. Оставам сама. Владо и Джейн — на бригада в Карнобат. Аз с Елена — сътруднички към ОК на ДКМС.

6 септември 1979 г., четвъртък

Свърши бригада, лято, всичко.

Всъщност не съвсем. Има още една седмица. Тя ми е белязана от господа. Защо? Защото онази смешна детска глуповатост, останала ми още отпреди, отново ме обхваща — някак омайваща и — струва ми се — съвсем не случайна. Всяка година по това време аз ставам някак болезнено чувствителна, тръпкава като новородено, оставено на студ. Просто живея много бързо. Ако кажа на някого това, знам, че ще ме помисли за умопомрачена. Но не зная защо, точно така го чувствам — живея много, много бързо. Всичко, което имам, което е мое, ми принадлежи много повече. Струва ми се, че всеки мой жест се повтаря за стотен път, цели моменти ми се струва, белязана от господа седмица — и миналата, и по-миналата година, или може би още когато бях седмокласничка, по-скоро шестокласничка, преди седмия клас и ходех на лунапарк. Казах детска глуповатост, а след това — веднага — чувствителност, болезненост, тръпкавост. Няма нищо несъвместимо и противоречиво. Аз бях още тринадесетгодишна, а сега съзнавам, че всъщност съм била една

малка, много малка жена. Детска глуповатост казвам условно, как иначе бих могла да назова онова велико съчетание на страст и нежност — стихийни, неосмислени, неосъзнати, непредопределени за никого и нищо конкретно, които все пак владееха моето малко, но безбройцветно сърце. Всичко у мене беше така нерутинирано, така натурално. Несъвършена бях; повече съм сега.

7 септември 1979 г., петък

Вчера се върнахме от София — вчера сутринта — в четири; не, в пет часа и пет минути. Беше ми някак особено, когато влакът изневеряваше вече на софийската гара с посока Бургас. И пак защото си спомних как съм си тръгвала преди...

Не зная защо, винаги съм била извънредно щастлива. Презирам онези, на които трябва конкретен повод, за да бъдат щастливи — или да се влюбят, или да постигнат нещо.

Понякога щастието ми е било дори болезнено, едва съм се преборвала с него, за да оцелея, за да не изнемогна от подлудяващата му сила. Всъщност говоря за преди, сега ми е по-лесно...

Никога няма да забравя как си топяхме краката в морето с Жана, а Володя седеше на нашата пейка и ни гледаше. Все ми се струва, че ако отида сега там, пясъците ще са запазила меките очертания на някоя моя стъпка...

Не искам да живея в заслепение... Всичко е така опорочено, някъде отвътре, от дълбокото на живота, лъха нещо гнило. Но искам да вярвам, че има и достойни хора, хора чисти и необикновени. Ако има, то те са нещастници. Григор Ленков беше такъв, бог да го прости. Защо не оцеля?... Дарвин е доказал, че във вечния ход на еволюцията на организмите оцеляват само най-силните, най-добре приспособените към конкретните условия. Той не е могъл да се приспособи, милият. Как да говоря за него, когато сълзи размиват очите ми и ме дави, дави...

Когато отидох до редакцията да си взема парите, как страшно ми стана. Всичко там...

Спрях до огледалото на втория етаж, извадих жълт гребен и бавно и мълчаливо се заресах. Беше страшно. Дъхът на този хладен

коридор, извитите стълби, дори и това голо огледало, в което се оглеждах преди — плаха, тънкокрака, с плитка на върха на главата, която кой знае защо не ми тежеше, всичко бълваше него — категорично, безпрекословно, невъобразимо — решех се аз и си мислех: защо го няма сега да ми се порадва — колко съм пораснала и как хубаво се усмихвам. А долу ме чакаха мама и Володя и нищичко не знаеха. Те толкова малко знаят за мене.

Понякога ми се струва, че тъй ще си изживея живота — без никой да ме опознае. Мама ме мисли за студена. С Володя никога не съм приказвала за това, какво ме вълнува. Той ми е само партньор, струва ми се, никога не може да ме разбере... Както и да е!

Но въпреки това не съм нещастна. Не зная защо, може би съм още твърде млада, твърде разглезена, не съм се сблъскала още с всичко... Аз само го предусещам като нещо голямо, страшно, което идва срещу мен и трябва да съм великан, за да се преборя с него, иначе то ще ме повлече или ще ме удави, или ще ме обърне кръгом и аз ще стана едно мъничко негово детайлче. Щастлива съм, защото живея сред добри обикновени хора — мама, ето сприятелих се с Деян, баща ми е рядко честен човек... Но най-парадоксалното у мене е, че страданието ми носи щастие. Има нещо велико в страданието, нещо извисяващо. Не че съм страдалница, но когато мама беше болна и когато бях в четвърти клас, и преди две години, след това... ето и сега, когато научавам за себе си толкова нови неща. Как си представям страданието — неонова светлина, две необикновено красиви очи, тъжно спокойни, незагледани, някаква доброта, молба, признание в тях, от неона изглеждат черни, а може би са кафяви, сини не! Тъжно съгласие, не примирение, а съгласие с вече изживяното! И две ръце, голи до лактите, които стискат висока чаша бира. Това е страдание. Аз съм виждала страданието. То е било съвсем близо до мене — на съседната маса. И как съм го пожелавала само!

8 септември 1979 г., събота

.....

Утре е голям празник — 9 септември. Винаги съм го обичала. Той за мен е символ на изтичащото лято. А моите най-щастливи дни са, когато изживявам страданието по изтичащото лято. Открай време — още от времето на късите поли и лунапарка.

Искам да си имам бебе — слабичко, с невъобразимо тънки и дълги крачета, момченце, русо, с големи изплашени очи и тънки устни...

Искам да имам повече от две деца...

Измамена
Младост
Прошка
Сън
Спомен
Зад стените на голямата къща
ТАЙНА

3 декември 1979 г.

Съдържание

Художествена проза 5
Мечтая да живея в дом... 7
Морска приказка 8
Небесна приказка 11
Лятото 15
Когато пиша вечер стихове 16
Звънецът 18
Желание 19
Умората 20
История на едно изпитване 22
Ваканция 24
Щастие 25
Палтото 27
Моят огън 29
Двете царства 30
Слънчогледи 33
Ревност 37
Петя на моята Петя 40
Тайна 44
Пенка 48
Стрък трева и цвете 51
На бригадата 53
Среща с истината 55
Преди лятото 59
Грим и шепа фиби 62
Къде е щастието 65

Фотоалбум 69

Писма 89

Из "Дневник" 125

ПРОЗА

Автор: Петя Дубарова

Българска, второ издание
ISBN 978-954-471-271-6

Елица Дубарова, *редактор*
Петра Лимоза, *графичен дизайн*

Печатни коли 13
формат 60/90/16

Печатница Диджитал Принт Експрес
www.dpx.bg

Издателство ЛИБРА СКОРП
п.к. 179, Бургас 8000
тел.: 056/994 809; 088/799 64 34; 089/837 85 50
e-mail: meridian27@mail.bg
www.meridian27.com

Бургас, 2015